Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, August 26, 2003

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 34 (2789) 2003 AUGUST-RUGPJŪTIS 26 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS – LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ON L5C 1T3 CANADA • www.tzib.com Nr.kaina – $1

Didysis tautos turtas

Kaip papuošti povą? Kokių plunksnų jam reikėtų prismaigstyti, kad jis taptų dar gražesniu? Žąsies, varnos, žvirblio?.. Nelengva puošti puošnų daiktą...

LIETUVIŲ kalba yra sena, graži ir turtinga. Tai žino visi, bent kiek tos kalbos mokęsi. Tačiau dėl praktiško jos vartojimo šiandien jau ryškėja gana žymių nesutarimų. Kai kurie modernėjimo, techninės pažangos bei įvairių kitų reikmių ar išsigalvojimų dingstimi aiškina, kad lietuviškomis galūnėmis svetimžodžiai kalboje yra reikalingi, o anglicizmai, girdi, net tautos "vakarietiškumą" labiau pabrėžia, ir tokios rūšies žargono nėra ko bijoti, kalba esanti gyvas daiktas ir negali tūnoti užsimarinavusi. Nėra abejonės, kad tame teiginyje yra dalis tiesos. Tačiau tyčinis ir skubus brukimas kalbon svetimybių negalėtų būti pateisinamas. Šnekamoje kalboje pamėgdžiojimų ir žargonų niekada neišvengėme ir neišvengsime, bet rašytinė kalba turėtų būti kiek galima švaresnė, atitinkanti ilgaamžę kalbos raidą, tautos dvasią, tarmių įtaką. O svetimžodžiavimas spaudoje – ne tik nepagarba savajai kalbai, bet ir moralinis nusikaltimas prieš tautą, kuri dėl savo spausdinto žodžio ir rašto, kaip nė viena kita tauta, atkakliai kovojo visais būdais ir laikais. Šiandien visi žinome, kad kai kuriems daiktams ir įvykiams pavadinti trūksta lietuviškų žodžių, ir tenka verstis svetimybėmis, tačiau nereiškia, kad juos tuoj pat reikia "įpilietinti" ir be skrupulų vartoti. Jei trūksta žodžių, reikia stengtis kurti naujadarus, lietuviškus atitikmenis. Tik tokiu būdu atsisakysime varnos plunksnų smaigstymo į povą. Kad savosios kalbos grynumui dėmesys per menkas, jau pirašyta gausybė pavyzdžių, skelbta daug straipsnių. Bet tai kol kas dar lieka balsas tyruose. Lengvabūdiškumo savo kalbos atžvilgiu neįveikia nei valstybės įstatymai, nei jokie nurodymai, nei kalbininkų pastabos ir dejonės. Pagarba savajai kalbai – išmanymas ir sąžinė. Kitos kontrolės nematyti. O svarbiausia – tai esminė pažiūra į gimtąjį žodį. Kas jis – kultūrinė tautos vertybė (ir gyvybė), ar tik priemonė ryšiams palaikyti?

POŽIŪRIAMS susidaryti vis dėlto reikia laiko. Apgailestaujant tenka sutikti, kad daugelį dalykų dėl susidariusių nepalankių sąlygų ir tautai žalingų aplinkybių turime nurašyti į nuostolius. Nei praeities nepataisysime, nei dabarties nepagerinsime – belieka ateitis. Ja turėtume labiausiai rūpintis. O jos pradžia jaunųjų gretose. Nėra abejonės: kokie tėvai, tokie ir vaikai; kokie mokytojai, tokie ir mokiniai. Jau kūdikis, tardamas pirmuosius gimtosios kalbos žodžius, turėtų pajusti pasididžiavimą, kad pradeda kalbėti kalba, kuri yra didelė vertybė, neįkainojamas turtas. Iš tokių pagrindų išaugusi visuomenė gerbs savo kalbą, gins ją nuo puolančių svetimybių, ieškos būdų, kaip ją dar daugiau praturtinti, pritaikyti įvairioms reikmėms nepažeidžiant jos dvasios ir grožio. Paprastai brangius daiktus vertiname, ginname, saugojame. Jei šių dienų vertybių sumaištyje to pasigendame, nereiškia, kad taip ir turėtų likti. Apie gimtąją kalbą šnekėtojų be atsakomybės daugiau negu kalbininkų, kurie tėra vieninteliai žinovai ir autoritetai, kurie iš pašaukimo rūpinasi lietuvių kalbos išlaikymu ir švarinimu. Lengvabūdiškai kalbą tevertinant kaip susižinojimo ar ryšio priemonę, lengva ranka patogu numoti į viską, kas yra sava ir lietuviška. Sveikuosius požiūrius į savo gimtąją kalbą kartkartėmis aptemdo ir tas nelemtas "platusis žvilgsnis", kuris mieliau pagarbina svetimuosius dievus, užuot atidžiau pažiūrėjęs kas namie. Pasiduodame anksčiau negu kas iš mūsų to reikalauja, ir tą pasidavimą pavadiname ėjimu su gyvenimu, nuosekliai vykdoma pažanga. Belieka prašyti – nepaverskime povo svetimgarsiais krankiančia varna. **Č.S.**

Pasaulio lietuvių dainų šventės Vilniuje šokių dienos dalyvė-šokėja
Nuotr. *Lietuvos ryto*

Savaitė Lietuvoje

Pritarta elgesio kodeksui

Lietuvos vyriausybė rugpjūčio 13 pritarė Tarnautojo elgesio kodekso patvirtinimui, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo projektui. Įstatymas turėtų įsigalioti nuo 2004 m. sausio 1 d., rašo ELTA/LGTIC. Jo tikslas – tobulinti valstybės tarnybos teisinį tvarkymąsi, sudaryti prielaidas tinkamai įgyvendinti konstitucinę nuostatą, jog valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, siekti gerinti viešąjį administravimą, didinti visuomenės pasitikėjimą valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis, stiprinti tarnautojų atsakomybę už jų veiksmus ir atskaitomybę visuomenei ir valdžios įstaigoms, stengiantis užkirsti kelią korupcijai.

Šiuo metu galiojantys teisės aktai nepakankamai aiškiai nurodo, kokia valstybės tarnautojo veikla laikoma neetiška, nustato atsakomybę tik už tarnybinius nusižengimus. Naujo įstatymo nuostatas numatoma taikyti ne tik valstybės tarnautojams, bet ir kitiems biudžetinių įstaigų darbuotojams, turintiems viešojo administravimo įgaliojimų, bei valstybės ir savivaldybių įmonių darbuotojams, turintiems viešojo administravimo įgaliojimų.

Be vizų – į Braziliją

Lietuvos vyriausybė rugpjūčio 6 d. patvirtino sutartį su Brazilija dėl vizų režimo panaikinimo. Tai 56-oji valstybė, į kurią Lietuvos piliečiai galės vykti be vizų. ir būti iki 90 dienų. Kaip rašo ELTA/LGTIC, Ukraina pateikė Lietuvai siūlymą sudaryti sutartį dėl nemokamų vizų ukrainiečiams. Ukrainos užsienio reikalų ministerija dabar veda derybas su Lietuva, Vengrija ir Slovakija dėl vizų. Tokia sutartis jau pasirašyta su Lenkija, įsigalios šių metų spalio 1 d.

Kariuomenės vadas Irake

Lietuvos kariuomenės vadas generolas majoras Jonas Kronkaitis lankėsi Irake rugpjūčio pradžioje su Danijos kariuomenės vadu generolu Hans Jesper Helso. Kaip rašo ELTA/LGTIC, gen. mjr. Kronkaitis pranešė, kad jis yra patenkintas sąlygomis, kuriomis gyvena Lietuvos kariai, ten yra saugu, tiek, kiek įmanoma tokiom sąlygom. Lietuvių kariai tarnauja gan ramiame sektoriuje, britų divizijai priklausančiame danų batalione.

Didžiausias pavojus gali būti sprogmenys, taip pat vargindantis karštis – iki 40 laipsnių pavėsyje, tačiau kariai neturėjo priekaištų. Jo teigimu, lietuvių kariai dėl savo profesionalumo yra labai gerbiami kolegų iš Danijos bei Didžiosios Britanijos.

Europos komiteto pertvarka

Lietuvos vyriausybė rugpjūčio 6 d. nutarė, kad Europos sąjungos reikalus derins Vyriausybės kanceliarija, o Europos komiteto teisės ir pareigos, susijusios su vidaus rinka, bus perduodamos Ūkio ministerijai. Europos komiteto teisės ir pareigos bus padalintos nuo kitų metų sausio 1 d. Pertvarkymui vadovaus vyriausybės kancleris Antanas Zenonas Kaminskas.

Sprendimas grindžiamas užsienio valstybių patirtimi bei Lietuvos siekiu derinti veiklą, neprieštaraujant viešojo administravimo reformai.

Darni tranzito tvarka

Lietuvos generalinis konsulas Karaliaučiuje Vytautas Žalys pranešė spaudai, jog nuo liepos 1 d., kai Lietuva įvedė naujas tranzito taisykles Rusijos piliečiams, nė vienam Karaliaučiaus srities gyventojui nebuvo uždrausta kirsti Lietuvos sieną. Jis dėl to pagyrė darniai dirbusius Lietuvos diplomatus, Karaliaučiaus geležinkelio, Rusijos užsienio reikalų ministerijos atstovybės Karaliaučiuje bei srities administracijos darbuotojus.

Liepos mėnesį 65,532 Rusijos piliečiai tranzitu vyko iš Karaliaučiaus per Lietuvą ir atgal. Buvo išduoti 43,236 nauji kelionės geležinkeliu dokumentai – kiti turėjo užsienio pasus su Lietuvos vizomis.

Prisijungs prie "biosaugos"

Lietuvos vyriausybė rugpjūčio 6 d. nutarė kreiptis į prezidentą Rolandą Paksą su prašymu patvirtinti Biologinės įvairovės sutarties Kartachenos biosaugos protokolą, rašo ELTA/LGTIC. Tai pagrindinis dokumentas, tvarkantis gyvų genetiškai keičiamų organizmų (GMO) tarptautinį naudojimą, gabenimą, perdavimą, išleidimą taip, kad būtų užkirstas kelias arba sumažintas pavojus biologinei įvairovei, atsižvelgiant į pavojų žmogaus sveikatai.

Protokolą, priimtą 2000 m. sausio 29 d., jau patvirtino 48 valstybės. Kiekviena valstybė, prisijungusi prie protokolo, įsipareigoja teikti informaciją Biosaugos informacijos centrui, esančiam Montrealyje, apie šalyje galiojančius teisės aktus, tvarkančius GMO naudojimą, leidimus įvežti gyvus GMO, rizikos aplinkai vertinimo procedūras.

(Nukelta į 3-čią psl.)

KANADOS ĮVYKIAI

Sutriko elektros tiekimas

Maždaug trečdalis (apie 10 mil.) Kanados gyventojų rugpjūčio 14 d., 4.10 val. p.p. staiga liko be elektros. Masinis elektros tinklų sutrikimas prasidėjo JAV. Paaiškėjo, kad tai įvyko dėl tinklų sistemos perkrovimo, kuris persimetė į bendrus tinklus su Kanada, o jiems išsijungus, automatiniai saugikliai išjungė ir jėgaines. Visa pietinė Ontario provincija neteko elektros nuo 4 iki 40 valandų. Ligoninės, slaugos namai ir daugelis kitų įstaigų naudojo nuosavais generatoriais gamintą elektrą.

Dėl staigaus elektros sutrikimo įstrigo žmonės požeminiuose traukiniuose, keltuvuose, o gatvėse, nesant šviesoforų, judėjimas labai sulėtėjo. Tik po trijų dienų pradėjo normalėti skrydžiai orauosčiuose, veikti požeminiai traukiniai ir tramvajai. Dėl šios avarijos prarasta milijonai darbadienių, sutrukdyta biržos veikla, tūkstančiai tonų maisto sugedo sandėliuose, krautuvėse ir privačiuose namuose. Džiaugiamasi, kad neįvyko nė vieno didesnio įsilaužimo ar apiplėšimo.

Ontario premjeras E. Eves ragino gyventojus taupiai naudoti elektrą, prašė įstaigas ir įmones sumažinti srovės naudojimą iki 50%, o provincinės valdžios tarnautojams patarė nevykti į darbą, išskyrus būtinai reikalingus. Kanados parlamentas ir Ontario provincijos parlamentas turėjo nutraukti savo darbą, o Kanados valstybinės parodos (CNE) 125-tasis atidarymas atidėtas penkioms dienoms. Dauguma gamybos fabrikų pertvarkė pamainų laiką, kad jis sutaptų su lengvesnėmis elektros apkrovimo valandomis.

Ontario provincijoje elektra yra gaunama iš trijų šaltinių: vandens jėgos generatorių – 23%, anglies – 36%, o atominės jėgainės – 40%. Pirmųjų dviejų šaltinių prijungimas naudojimui trunka apie porą valandų, o atominių jėgainių – mažiausiai porą dienų. JAV panašų masinį elektros sutrikimą išgyveno 1965 metais, tačiau Kanadoje tokio masto sutrikimas įvyko pirmą kartą. Šis sutrikimas palietė apie 50 milijonų žmonių, maždaug pusės milijono kvadratinių kilometrų plote.

Ministeris pirmininkas J. Chretien ragina sumažinti gamtosaugai žalingų išmetamųjų dujų kiekį dvidešimčia procentų. Kanada, pagal Kyoto sutartį, kurią ratifikavo praeitų metų gruodžio mėn., yra įsipareigojusi sumažinti į orą išmetamų taršų kiekį po 20 megatonų (milijonų tonų) kasmet. Iš valstybės biudžeto tam reikalui šiems metams yra paskirta 1.25 bilijono dol. Valstybiniu mastu bus bandoma skatinti įmones mažinti į orą išmetamų taršų kiekį skiriant pinigines premijas bei teikiant lengvatas įsigyti bei pritaikyti energetikos taupymo prie-

(Nukelta į 8-tą psl.)

Rusų veržimasis į Baltijos valstybes

JUOZAS VITĖNAS

Baltijos šalys Rusijos imperialistų požiūriu yra Rusijos dalis, tačiau užimančios specialią vietą. Okupacijos metais jos buvo vadinamos "mūsų vakarais". Jų naujas įjungimas į Rusijos imperiją dabar yra ypatingai sunkus, nes joms esant Šiaurės Atlanto sąjungos ir Jungtinių Valstijų apsaugoje, užimti jas karine jėga yra nebeįmanoma. Todėl rusams lieka tik galimybė panaudoti "nesmurtinę" įtaką ir spaudimą, rašoma *Mitteilungen aus baltischen Leben* leidiny (2003 m. 2 nr.). Ten pateikiama keletas pavyzdžių, kaip rusai siekia tai padaryti.

Rusų strategams ir prekybininkams reikia neužšalančių uostų. Petrapilio ir jo apylinkės uostai turi tą trūkumą, kad jie yra nuošaliame suomių įlankos kampe, kuris didesnių šalčių metu užšąla. Dar blogesnėje padėtyje yra Karaliaučius, kuris turi tik mažą ryšį su atvira jūra. Tanklaiviai pirmenybę teikia Ventspilio uostui prie atviros jūros Latvijoje, kuris retai užšąla ir todėl laivai gali į jį atplaukti be ledlaužių.

Nafta Rusijos ūkiui turi didžiulę reikšmę. Apie 40% pajamų už eksportą ji gauna už išvežamą naftą. Iš to pasipelno ir Latvija už tranzitą, kuriame svarbų vaidmenį atlieka geras Ventspilio uostas. Bet 2002-3 metų žiemą, kai Ventspilio uostas galėjo pilnai dirbti, į jį atplaukė tik keletas laivų, nes rusai naftos transportą nukreipė į kitus uostus, ypač į Taliną, kur uosto vadovybė papildomai išsinuomojo iš Norvegijos ledlaužį aptarnauti neįprastai dideliam laivų skaičiui. Tuo tarpu Ventspilio uostas buvo beveik nenaudojamas ir ne kartą negalėjo savo išlaidų padengti.

Šiai ypatingai padėčiai pataisyti rusai norėjo Ventspilio uostą nupirkti. Jis būtų valdomas akcinės bendrovės, kurios akcijų daugumą įsigytų rusai. Sovietmečiu šią problemą buvo išsprendę, nes Latvija buvo jų okupuota, tačiau dabar padėtis pasikeitus dėl Jungtinių Valstijų ginkluotės pranašumo. Jie nebegali jėga užimti uosto, tačiau gali jį nusipirkti. Kainai sumažinti jis slopinamas pajamų trūkumu.

Kaip nesutarimas dėl Ventspilio uosto baigsis, neaišku. Latviai visada yra atsargūs, kai jie susiduria su rusų pretenzijomis. Gal bus pasiektas kompromisas – rusų naftos koncerno dalyvavimu mažesniu uosto bendrovės akcijų skaičiumi ar kitokiu sutarimu užtikrinti gerą bendradarbiavimą.

Kaip ypatingą spaudimą Baltijos valstybėms rusai įvedė reikalavimą dvigubai didesnių muitų įvežamoms baltiečių prekėms. Eilę metų vedamos derybos, kad jie atsisakytų tokios politikos, bet jie ir dabar už tai reikalauja įvairių nuolaidų. Tačiau tai dabar jau per vėlu, nes šis klausimas išsispręs Baltijos valstybėms įsijungus į Europos sąjungą. Briuselio valdininkai stebės, kad Rusija teisingai laikytųsi nuostatų su Baltijos šalimis.

Šių metų sausio 13 d. Lietuvos seimas iškilmingai paminėjo Europos parlamento prieš 20 metų pareiškimą dėl Baltijos valstybių. Pareiškimas buvo priimtas 1983 m. sausio 13 d. didele balsų dauguma. Jame sakoma, kad į Baltijos respublikas aiškiai prieš jų valią masiškai yra siunčiami sovietų piliečiai, ir Europos sąjungos organai buvo paraginti į šį reikalą įsikišti.

Tuo būdu Europos parlamentas iškėlė Sovietų Sąjungai sunkų kaltinimą, nes užimtos srities apgyvendinimas okupacinės šalies gyventojais prilygsta kolonializmui, senaties neturinčiu karo nusikaltimu.

Kai Sovietų Sąjunga sugriuvo ir Rusija ėmėsi teisinės valstybės reformų, buvo galima tikėtis, kad kolonializmas yra baigtas. Tačiau apie tai nebėra jokių kalbų. Sovietų Sąjungai sugriuvus, kolonistai galėjo grįžti namo netrukdomi, tačiau jie ir toliau gyvena Baltijos šalyse, kur jie ne tik pakenčiami, bet ir Vakarų politikų bei tarptautinių organizacijų remiami. Okupanto atgabenti kolonistai dabar laikomi apsaugos reikalinga "tautine mažuma", kuria rūpinasi tarptautinės organizacijos.

Beveik du milijonai rusų, po lietuvių didžiausia "baltų grupė", kaip teigiama, dėl "žmogaus teisių" apsaugos turi gyventi Baltijos šalyse, lyg kad jų gyvenimas savo šalyje būtų nepakenčiamas. Tokiu būdu dešimtys tūkstančių rusų karininkų, tarp kurių yra daug anksčiau išleistų į pensiją, toliau gyvena Baltijos šalyse, net kai jie tarptautinėmis lėšomis yra aprūpinti būstais Rusijoje, kuriuos jie parduoda arba išnuomoja. Šį piktnaudžiavimą būstais rusų pareigūnai teisina tuo, kad šie karininkai turi gyventi Baltijos šalyse.

Rusai turi beveik maniją gyventi Baltijos šalyse, nors juos dabar erzina jiems neįprastos baltų oficialios kalbos, Rusijos pareigūnai juos taip pat skatina pasilikti Baltijos šalyse, nors šie žmonės pačiai Rusijai labai reikalingi, nes jos gyventojų skaičius kasmet sumažėja beveik vienu milijonu.

Rusų apgyvendinimas Baltijos šalyse atitinka seną jų imperialistinį siekį užgrobtas tautas maišyti su rusais, ir juo labiau jos sumaišytos, tuo labiau joms reikia rusų kalbos susišnekėti, ir taip bus pasiekiamas galutinis tikslas – vieningai rusiškai kalbantys sovietų žmonės.

Tačiau naujas posūkis vyksta priešinga kryptimi. Rusams atėjūnams ir ypač Baltijos šalyse užaugusiems jų vaikams taip čia patinka, kad jie įsijungia į savo naują tėvynę. Nors jie lieka rusais, bet vis mažiau krypsta į Maskvą ir daugiau į Europą. Jauni žmonės gerai išmoksta vietos kalbą ir įsijungia į vietos gyvenimą. Todėl šiandien jie yra Baltijos rusai, tačiau jų vaikai bus lietuviai, latviai ar estai su rusų protėviais.

Maskvos valdovai, rašoma straipsnio pabaigoje, pasiuntė savo vaikus į Vakarus užgrobti svetimų žemių, tačiau svetimuose plotuose Maskva praranda savo vaikus.

Mississaugos Anapilio vaikų choras "Gintarėliai", dalyvavęs Pasaulio lietuvių dainų šventėje, prie Vilniaus arkikatedros-bazilikos su vadove Deimante Grigutiene
Nuotr. A. Trussow

Šiame numeryje

Didysis tautos turtas
Šnekėtojų be atsakomybės daugiau negu kalbininkų
Rusų veržimasis į Baltijos valstybes
Jų vaikai bus lietuviai, latviai ar estai su rusų protėviais
Lietuvos sūris Rusijai
Svarbu spėti tinkamai reaguoti į kintančias sąlygas
Kylanti Lietuvos gerovė
Kova su korupcija įgauna paveikią formą
Patriotinis auklėjimas
Ar galima tikėtis, kad jauni mokytojai dirbs panašiai?
Lietuviško židinio sukaktis
Bus galimybė prisiminti savo pirmuosius žingsnius Kanadoje
Pasaulio lietuvių bendruomenės seimas Lietuvoje
Beldėtės į pasaulio sąžinę sovietų agresijos akivaizdoje
Už nuopelnus Lietuvai
Tamošaičiai visame pasaulyje platino lietuvių liaudies meną
Žmogaus būtis Dievo užvėjoj
Tasai Ylos poezijos žmogus nelaukia nei ryto, nei vakaro
Andriekus – Žemaitijos mistikas
Tuoj į naują žemę iškeliausiu, liks ramybėj jūros ir kalnai

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672 FAX 905 290-9802 E-mail: tevzib@pathcom.com

www.tzib.com

PAP Registration No. 09408. CPM 1001760

LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai". REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaižutienė. Metinė prenumerata – $45, rėmėjo – $55, garbės – $65. Oro paštu į užjūrius – $170, paprastu paštu – $60. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication: 2221 Niagara Falls Blvd., Niagara Falls, NY 14304-5709. Subscriptions: regular $45.00, patron $55.00, sponsor $65.00 per year. Airmail overseas – $170, regular mail overseas – $60. PERIODICALS Postage paid at Niagara Falls, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1072 Niagara Falls, NY 14304. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.

Naujoji PLB valdyba. Pirmoje eilėje (iš kairės): Giedra Paulionienė (Kanada), Gabrielius Žemkalnis (PLB valdybos pirmininkas, Australija-Lietuva), ministeris pirmininkas Algirdas Brazauskas, Birutė Nenartavičiūtė (Rusijos federacija, Maskva); antroje eilėje: Romas Vaštokas (Kanada), Vytautas Kamantas (baigęs kadenciją PLB valdybos pirmininkas, JAV), Liūda Rugienienė (JAV), Antanas Petrauskas (Tautinių mažumų ir išeivijos departamento generalinis direktorius), Daina Bogdanienė (Norvegija), Bronius Makauskas (Lenkija). Trūksta kun. Edžio Putrimo ir Roberto Ibarra Vėta (Montevideo, P. Amerika) **Nuotr. V. Gulevičiaus, Vilnius, 2003 m. liepos 15 d.**

Kylanti Lietuvos gerovė

DR. JONAS KUNCA

Iš viso pasaulio ir visų Lietuvos kampelių suvažiavo tautiečiai dalyvauti Dainų šventėje. Vieni dainavo ir šoko tautinius šokius, kiti klausėsi ir gėrėjosi. Visi kartu pasijuto priklausą vienai tautai. Ypač tai pajuto užsienio lietuvių jaunimas. Išgyventa tautos vienybės demonstracija jame sužadins tautinį susipratimą. Jis pajus, kad priklauso ne tik tai ar kitai bendruomenei, bet ir visai tautai.

Kartu buvo paminėtas mums svarbus suvienytos Lietuvos užgimimas prieš 750 metų, kai Mindaugas tapo pirmuoju mūsų šalies karaliumi. Jam iškilmingai buvo atidengtas gražus paminklas ir atidarytas naujas tiltas per Neries upę.

Per pirmus tris š. m. mėnesius Lietuvos BVP padidėjo 9.4%, palyginus jį su tuo pačių praėjusių metų laikotarpiu. Jis buvo aukščiausias visoje Europoje. Net garsus anglų žurnalas *The Economist* paminėjo tokį nuostabų Lietuvos ekonomikos augimą, kuris, tikimasi, gale metų bus per 6%. Tiesa, tas ekonominis pakilimas dar nepasiekė visų gyventojų. Bet toks užtrukimas yra normalus. Pirmiau turi padidėti valdžios pajamos, ir tik tada jas galima apgalvotai panaudoti gerovės kėlimui. Bedarbių skaičius per paskutinius 2 metus sumažėjo 1.5%. Tai irgi geras ženklas.

Kad mūsų šalies ekonomika taip sparčiai auga, nepaisant didelės korupcijos, reikia stebėtis. Kokiu greičiu kiltų gyvenimo lygis, jei ta korupcija sumažėtų ar iš vis išnyktų? Tikriausiai žymiai greičiau, gal net padvigubėtų. Šiuo metu kyšius iminėja valdininkija: muitinių, teisėtvarkos, policijos ir kitų įstaigų tarnautojai. Aišku, dėl to žymiai sumažėja valdžios pajamos, ir vyriausybė neturi iš ko didinti algas, gerinti paslaugas gyventojam. Bet ir kovoje su korupcija pastebima pažanga. Neseniai buvo pagauti 3 teisėjai, kurie bendradarbiavo su kontrabandininkais. Už kyšius jų nebausdavo. O teisėjai gauna didesnes algas, kad nebūtų paperkami. Tai paskatins likusius jų kolegas dirbti sąžiningiau, kad neprarastų šiltų vietų. Reikia tikėtis, kad panašiai bus pasielgta su likusia nesąžininga valdininkija. Ją sudrausminus, korupcija savaime išnyktų.

Vyriausybė susekė, kad dalis mūsų diplomatų, dirbančių užsienio ministerijoj, pasiuntinybėse Rusijoj ir Baltarusijoj, išdavinėja valstybės paslaptis. Tuo jie padarė gerokai žalos Lietuvai. Septyni tokių nelojalių darbuotojų buvo priversti atsistatydinti ir pakeisti kitais. Tai mūsų slaptosios tarnybos nuopelnas. Viskas lyg ir rodo, kad kova su korupcija įgauna paveikią formą.

Krinta į akis užsienio turistų skaičiaus padidėjimas Lietuvoje. Vokiečiai sudaro daugumą, bene 70%. Atvažiuoja jų organizuotos grupės su iš anksto nustatyta programa. Nemažai sutinkama olandų ir danų turistų. Jie sako, kad Vakarų Europoj kelionės į Pabaltijį yra paskutinė mada. Mat Ispanijoj ir Italijoj siaučia karščiai ir net sausra. Antra, Lietuvoje viešbučiai ir valgiai žymiai pigesni ir dar geresni. Paklausus jų nuomonės apie įspūdžius Baltijos valstybėse, girdisi vienbalsis gyrimas Lietuvos paslaugų, maisto ir klimato.

Po to seka Estija. Latvijoj, pagal turistų pasisakymus, trūksta mandagumo ir svetingumo. Kaip ten bebūtų, užsienio svečių skaičius žada žymiai padidėti. Tai didelis įnašas į mūsų šalies ekonomiką, duodąs darbo viešbučiam, restoranam, muziejam ir transporto priemonėm. Turizmui Lietuva jau yra gana pasiruošus. Išaugo daugybė gerų viešbučių ir valgyklų. Nors pradžioj liepos lijo dvi savaites, kitoj mėnesio pusėj prasidėjo karštas oras, ir daugelis nuskubėjo į pajūrį. Taigi ir Palanga bei Kuršių nerija turėjo daug užsienio svečių.

Turizmas yra nauja Lietuvos pramonė, nereikalaujanti didelių investicijų ir duodanti nemažai pelno. Vilnius, Kaunas ir kiti didesni miestai turi gerai paruoštą informaciją svetimom kalbom. Tai palengvina užsieniečiam rasti lankytinas vietas ir tinkamas paslaugas. Tokias knygeles vertėtų platinti visoj Vakarų Europoj.

Politinėj padangėj sensacijų nėra. Lietuva nutarė nedaryti išimties amerikiečių karo nusikaltėliam, laikytis tarptautinių įstatymų ir juos atiduoti tarptautiniam teismui, jei tokių atsirastų. Dėl to nelaukiama didesnių sankcijų iš JAV. Tiesa, yra nesusipratimų su Latvija, kuri visais būdais bando stabdyti Lietuvos kiaulių ir pieno importą. Mat mūsų krašte tie gaminiai yra pigesni, ir latviai negali konkuruoti.

Lietuvos sūris Rusijai

V. A. JONYNAS

Ar įmanoma Lietuvai prasimušti su savo gaminiais Rytuose? Šia tema buvo surengta tarptautinė konferencija Vilniuje. Latvių atstovai pasisakė skeptiškai, tuo tarpu lietuvių patirtis anaiptol ne katastrofiška. *Mokslo Lietuvos* 2003.V.15 – VI.5 nr. buvo išspausdintas pasikalbėjimas su firmos "Hermis" pirmininke. Ji pateikė neblogą vaizdą apie atsiveriančias eksportui galimybes. Žaklinos Aišparienės vadovaujama bendrovė jau dešimt metų eksportuoja į Rusiją lietuvišką sūrį. Jos teiginiais galima pasitikėti, juolab kad jinai nelinkus dangstyti nemalonių faktų. Štai jos atsakymas į G. Zemlicko, *Mokslo Lietuvos* redaktoriaus klausimą:

– Visi žinome, jog tai labai didelė rinka, kad Lietuvos prekėms ten kartais net statomi sunkiai įveikiami apmokestinimo barjerai. Ko mes nežinome.

– "Ne be reikalo sakoma, jog Rusija – didelių galimybių šalis. Pirmiausia tai didžiulė teritorija, labai skirtingas gyventojų pajamų pasiskirstymas, o tai leidžia parduoti ir pigų, ir brangų produktą. Pieno produktų rinkoje trūksta vietinės produkcijos. Vidutinės grandies įmonėse dar vyrauja žemesnė produktų ir paslaugų kokybė, nei gali pasiūlyt lietuviškos bendrovės. Pasinaudoję pigiais lietuviškais finansiniais resursais, mes taip pat turime pranašumą prieš vietos verslininkus. Taip pat vyrauja nuomonė, jog lietuviška prekė – geros kokybės.

Tačiau yra nemažai kriterijų, kurie lemia verslininko nenorą dirbti Rusijoje. Pirmiausia, Rusija, gindama vietos gamybą, nuolat didina muito tarifus. Antra, norint pradėti verslą Rusijoje, smulkiai įmonei reikalingos palyginti didelės investicijos bei nemažos verslo apimtys, kurios padengtų būtinuosius kaštus. Norint įgyvendinti pelningesnius projektus reikalingos rekomendacijos. Egzistuoja partnerio patikimumo problema, nes didelė dalis prekybos vyksta turguose, kur prekiniai kreditai neapsaugoti jokiomis garantijomis.

Rusijoje egzistuoja kokybiškos lietuviškos prekės tradicija. Tai labai svarbu. Per visą prekybos sūriais Rusijoje laikotarpį galima išskirti keletą etapų. Pirmasis, kai Rusijoje buvo didžiulis bet kokio sūrio trūkumas. Tuomet mes ir pradėjome pirkti iš gamyklų bet kokį sūrį ir eksportuoti į kaimyninę šalį. Tada labai jautėsi sezoniškumas, vasarą, kai didesnė vietinės produkcijos pasiūla, mūsų pardavimai būdavo maži, o žiemą atvirkščiai.

Antrasis etapas, kai lietuviško sūrio kainos pradėjo kilti, atsirado didelė produkcijos pasiūla iš Naujosios Zelandijos, Vakarų Europos ir t.t. Šiame etape buvo labai svarbu nepražiopsoti laiko, stiprinti prekinį ženklą bei gerinti kokybę, nes lietuviško sūrio kainos nuolat kilo. Taigi kai kurie lietuviški sūriai suspėjo įlipti į šį traukinį 2001 m. sūris *Svalia* Rusijoje buvo antras importuojamu sūrių pagal populiarumą. Suprantama, tai džiugūs rezultatai. Kai tu pardavinėji *brendą* – kainų pasikeitimai ne tokie skausmingi. Kitas pavyzdys – mūsų eksportas į JAV. Jis taip pat sudaro nemažą lietuviško sūrio eksporto dalį, bet ten savo sūrius parduodame kaip žaliavą. Niekam ten neįdomu, jog tai lietuviškas sūris. Tiesiog užklijuojame etiketę, pavyzdžiui, kad tai *Parmezanas.*

Pastaruoju metu galima išskirti trečiąjį etapą, kai tiek gamintojui, tiek platintojui labai svarbu pasirinkti teisingą prekybos taktiką. Tai mūsų įmonė ir stengiasi įgyvendinti bei nuolat tobulinti.

Atidarėme savo prekybos filialus penkiuose milijoniniuose Rusijos miestuose: Samaroj, Nižnyj Novgorode, Jekaterinburge, Omske, Novisibirske. Stengsimės įsikurti ir kituose milijoniniuose miestuose. Tačiau įmonės plėtimasis turi būti tiksliai apskaičiuotas, kad nenukentėtų paslaugų kokybė.

Skiriasi ne tik perkamoji galia. Regionams nereikalinga tokia aukšta kokybė. Jie pageidauja pigesnės prekės. Įmonei, prekiaujančiai regionuose, šiek tiek paprasčiau, kadangi ten nėra tokios didelės konkurencijos. Regiono parduotuvės ir turgūs nėra tiek išlepinti prekybos sąlygų bei reikalavimų. Kai kurių prekių ten iš viso nėra. Suprantama, Maskvos bei Peterburgo rinka daug įdomesnė, tačiau ji įdomesnė ir kitiems.

– Kai tapsime visateisiais ES nariais, prekybos apimtys Rusijoj turėtų didėti ar mažėti? Su Rusija prekiauti bus lengviau ar sunkiau?

– Mūsų atveju Rusija kasdien tampa vis civilizuotesnė prekybos partnerė. Daug firmų Rusijoje jau turi pastatus, biurus, nekilnojamo turto, todėl tampa patikimais partneriais. O prieš keletą metų apskritai visa prekyba buvo grindžiama tik tarpusavio pasitikėjimu. Dabar net naujam verslo dalyviui sąlygos daug geresnės.

Įstojus į Europos sąjungą dotacijų klausimas bus svarstomas bendrai; jei gausime dotacijas sūriams, tegul tik trečdalį to, ką gauna ES senbuviai, tai mūsų produkcija vis tiek šiek tiek atpigs. Jei dotacijų sūriams neliks, ES pakils Vakarų valstybių sūrio kainos ir mūsų produktas taip pat bus labiau perkamas. Juk šiandien vokiečiai tokias dotacijas gauna, o mes – ne, ir vis tiek savo sūrius sugebame parduoti. Jei sugebėsime atpiginti savo prekę, prekybos apimtys išaugs. Pagal statistiką ir mūsų įmonės analizę, Rusijoj sūrio trūkumas jausis dar ilgai. Šio maisto produkto kol kas vartojama gana mažai, taigi vartojimas turėtų didėti. Kol kas Rusija dar nepagamina tiek sūrio, kiek valstybėje suvartojama. Kita vertus, norint pagaminti aukštos kokybės sūrį, svarbu ne tik didžiulės investicijos, žaliavos kiekis, bet ir darbo kultūra, nuo pieno surinkimo iki sūrio patekimo ant lentynos. Pastaruoju metu ypač pasikeitė importuojamo į Rusiją sūrio santykis. Ukraina, turinti pakankamai žaliavos, labai daug investavo į pieno pramonę ir gana sparčiai padidino gamybos apimtis bei pagerino kokybę. Taigi bendradarbiaujant su gamintojais ypač svarbu spėti tinkamai reaguoti į kintančias sąlygas bei siūlyti rinkai tai, ko ji reikalinga. Patirtis – mūsų stiprybė.

– Šiandien Lietuvoje pienas perpus pigesnis už pieną ES šalyse. Kodėl tokie dideli gamybos kaštai?

– Mes negauname tokių dotacijų, kokias gauna ES šalys. Kitas reikalas dėl ko lietuviško sūrio Rusijos rinkoje parduodama daugiau už kitus pieno produktus. Sūrio gamyba labai sudėtinga, brangi ir todėl patys Rusijos gamintojai dar neįstengia pagaminti pakankamai sūrio. Norint pagaminti aukštos kokybės sūrį, reikia ypač didelių pradinių investicijų. Patirtis, geros kokybės pieno žaliava, mūsų stiprybė.

Pavyzdžiui, skystus ir tirštus jogurtus parduoti nėra paprasta. Greito vartojimo prekes vežti į Rusiją nenaudinga, nes toje šalyje greito vartojimo prekių gamyba išplėtota gana gerai, o prekės galiojimo laikas ribotas. Jei muitinėje automobilis įstrigs savaitei, teks viską išmesti.

RELIGINIAME GYVENIME

"Karalius Mindaugas – krikščionis" – tokiu pavadinimu š.m. liepos 5 d. Vilniaus arkivyskupijos kurijoje buvo surengta iškilminga konferencija, kurioje dalyvavo šimtinė kviestų svečių, tarp jų Lietuvos prezidentas R. Paksas su žmona, seimo pirmininkas A. Paulauskas, Vilniaus miesto meras A. Zuokas. Pradėdamas konferenciją kardinolas A. J. Bačkis pabrėžė norą atgaivinti krikščioniškosios karalystės atminimą. Istorikas prof. Ed. Gudavičius kalbėjo apie Mindaugą ir Mortą kaip apie pirmą krikščionių šeimą Lietuvoje, supažindino su vėlyvųjų Viduramžių karalių karūnavimo apeigomis. Dr. D. Baronas savo pranešime pabrėžė drąsų Mindaugo apsisprendimą krikštytis, nes tuo metu daugelis naujakrikštų karalių bijodavo savo pavaldinių pagonių keršto. Istorikas L. Jovaiša kalbėjo apie Mindaugo laikų Katalikų Bendriją, minėjimo vykusius karus, misionierių veiklą Lietuvoje. Prof. A. Bumblauskas palygino du krikštus – Mindaugo ir Jogailos. Vyt. Ališauskas apžvelgė Mindaugo karūnavimo dienos, Vasario 16-tosios ir Kovo 11-tosios švenčių prasmę. Po konferencijos kard. A. J. Bačkis įteikė padėkos lakštus keliolikai asmenų. Liepos 6 d. Vilniaus arkikatedroje bazilikoje įvyko iškilmingos Mišios, kurias aukojo kardinolas A. J. Bačkis, nuncijus P. S. Zurbriggen ir Lietuvos vyskupai. Pamoksle kardinolas priminė, kad Dievui labiau rūpi atnaujintos žmonių širdys, nors žmonės džiaugiasi atnaujintomis gatvėmis, tiltais, paminklais. Karaliaus Mindaugo paminklo atidengimo iškilmėje kardinolas tarp kitko sakė, kad "regime mūsų pirmąjį karalių suvienijusį Lietuvą po Kristaus kryžiumi". Liepos 3 d. Lietuvos dailės muziejuje, rodiniais atnaujintoje parodoje "Krikščionybė Lietuvos mene" buvo pristatytas karaliaus Mindaugo donacinis raštas su antspaudu, pradedamas žodžiais: "Mindaugas, Dievo malone pirmasis Lietuvos karalius".

Ateitininkų federacijos XIV-tasis kongresas įvyko Kaune š.m. liepos 11-13 d.d. Renginys sutraukė apie 400 dalyvių iš visos Lietuvos ir išeivijos. Dalyvavo vyskupai, kiti dvasininkai, valstybės pareigūnai, svečiai. Kongresas pradėtas Mišiomis Kauno arkikatedroje bazilikoje. Jas aukojo arkiv. S. Tamkevičius, At-kų federacijos dvasios vadas vysk. J. Kauneckas ir keli kunigai. Mišių metu įžodį davė 7 jaunučiai, 27 moksleiviai, vienas studentas ir 5 sendraugiai. Po Mišių padėtos gėlės ant poeto B. Brazdžionio ir dr. A. Damušio kapų. Suvažiavimas vyko Kauno valstybiniame dramos teatre. Dalyviai sveikino kun. J. Šeškevičių 50 m. kunigystės proga, tylos minute pagerbtas a.a. dr. A. Damušio atminimas. Antrąją kongreso dieną Mišias Kristaus Prisikėlimo šventovėje koncelebravo vysk. J. Kauneckas, kun. V. Aliulis, MIC, ir kun. G. Vitkus, SJ. Pamokslą pasakė dvasios vadas. Kongrese apžvelgti nuveikti darbai, išrinkta nauja valdyba, pirmininku perrinktas L. Serapinas. Dalyviai kreipėsi į Lietuvos valdžią dėl A. Dirsytės palaikų suradimo Sibire ir jų perkėlimo į Lietuvą.

A.a. poeto Bernardo Brazdžionio, Kauno miesto garbės piliečio, pirmosios mirties metinės buvo paminėtos š.m. liepos 11-12 d.d. Padėta gėlių ant kapo Petrašiūnų kapinėse, uždegtos žvakės, giedojo politinių kalinių ir tremtinių choras. Prie namo, kur poetas gyveno 1936-1944 m. ir 1991-2001 m. atidengtas paminklas, kurį pašventino arkiv. S. Tamkevičius, kalbėjo paminklo kūrėja skulptorė V. Babušytė-Venckūnienė, Lietuvos rašytojų s-gos Kauno sk. Pirmininkas P. Palilionis, VDU rektorius V. Kaminskas, J. Kojelis iš JAV ir kt. Kauno arkikatedroje bazilikoje Mišias aukojo arkiv. S. Tamkevičius, kun. J. Ivanauskas ir kiti kunigai, pamokslą pasakė kun. A. Žygas.

Lietuvos Kolpingo draugija š.m. birželio 21 d. atšventė savo veiklos dešimtmetį. Šventė pradėta Mišiomis Kauno arkikatedroje bazilikoje. Mišias koncelebravo arkiv. S. Tamkevičius ir nuncijus arkiv. dr. P. S. Zurbriggen drauge su dr-jos dvasios vadovu kan. Br. Antanaičiu, Lenkijos atstovu kan. J. Rekowski, Troškūnų sk. vadovu kan. S. Filipavičiumi, kun. J. Ivanausku ir kun. A. Grušu. Po Mišių vykusiame minėjime dalyvavo svečiai iš Vokietijos, Šveicarijos ir Lenkijos. Sveikinimų susilaukta iš Vokietijos ambasadoriaus Lietuvoje dr. A. von Romas, prof. Vyt. Landsbergio ir kt. Buvo rodoma vaizdajuostė apie Kolpingo veiklą. Svečiai aplankė Šiluvą, Tytuvėnus ir Kryžių kalną. Troškūnuose susitiko su vietos kolpingiečiais.

Katalikų verslininkų sąjungos atstovai iš Vokietijos Sohne miesto lankėsi Kaune š.m. birželio 29-liepos 3 d.d. Aplankė arkiv. S. Tamkevičių, susitiko su "Caritas" gen. direktoriumi kun. R. Grigu bei kitais darbuotojais, susipažino su lietuviškaisiais rūpesčiais ir ateities planais. Svečiai dar lankėsi vaikų gerovės centre "Pastogė", globos institucijų darbams vykdyti paaukojo 20,000 eurų, meldėsi Šiluvoje ir Kryžių kalne. Vokietijos katalikų verslininkų sąjunga įsteigta XIX šimt. popiežiui Leonui XIII paskelbus encikliką "Rerum novarum".

• **Mylėki tiesą, bet atleiski klaidą** **(Voltaire)**

Mirties pranešimas

A†A

Juozas Valdemeras Duobaitis

mirė 2003 m. rugpjūčio 16 d. savo namuose Cambridge, Ont., sulaukęs 79 m. amžiaus. Liko liūdinti žmona Teodora (Valiūnaitė), sūnus Vincentas (Cambridge, Ont.) ir vaikaitė Dallas. Velionis buvo pašarvotas Corbett laidotuvių namuose rugpjūčio 17 d. ir Turner & Porter laidotuvių namuose (Yorke Chapel) Toronte rugpjūčio 18 d. Tą vakarą jo palaikai buvo sudeginti. Šeima kvietė jo atminimą pagerbti aukomis jas siunčiant į "Canadian Cancer Society (Research)" arba "Heart & Stroke Foundation of Ontario".

A†A

URŠULEI BLEIZGIENEI

iškeliavus amžinybėn, jos dukrą v.s. RŪTĄ ŽILINSKIENĘ, žentą evangelikų dvasios vadovą v.s. kun. ALGIMANTĄ ŽILINSKĄ, vaikaites LORETĄ ir RITĄ su šeimomis nuoširdžiai užjaučia –

Toronto skautininkių/skautininkų draugovės

A†A

URŠULĘ BLEIZGIENĘ

mylimą mamą, uošvę, močiutę ir promočiutę į amžinąją Tėvynę išlydėjus, KLB krašto valdybos pirmininkei, velionės dukrai RŪTAI ŽILINSKIENEI ir jos šeimai nuoširdžią užuojautą reiškia –

KLB Londono ir Delhi-Tillsonburgo apylinkės

A†A

URŠULEI BLEIZGIENEI

mirus, jos dukrai, KLB krašto valdybos pirmininkei, Rūtai Žilinskienei su šeima reiškiame nuoširdžią užuojautą –

KLB krašto valdyba

PADĖKA

MYLIMAI ŽMONAI, MAMAI IR MOČIUTEI

A†A

SOFIJAI BALSEVIČIENEI

2003 m. liepos 23 d. iškeliavus amžinybėn,

nuoširdžiai dėkojame Anapilio parapijos klebonui prelatui Jonui Staškevičiui už maldas laidotuvių namuose bei gedulines Mišias Lietuvos kankinių šventovėje taip pat dalyvaujant Prisikėlimo parapijos klebonui kun. Augustinui Simanavičiui, OFM. Labai ačiū vargonininkei už gražias giesmes ir vargonavimą šv. Mišių metu.

Esame labai dėkingi visiems už Sofijos lankymą bei paslaugas namuose ir ligoninėje. Nuoširdžiai dėkojame giminėms, visiems draugams, pažįstamiems, buvusiems Sofijos bendradarbiams už atsilankymą laidotuvių namuose bei Lietuvos kankinių šventovėje. Dėkojame Jums visiems už užuojautą ir paguodą, išreikštą žodžiu bei raštu iš Otavos, JAV, Pietų Amerikos, Europos ir Lietuvos.

Nuoširdi padėka už užprašytas šv. Mišias, labai gražias gėles, gausias aukas labdarai, už žodžius, tartus laidotuvių namuose. Ačiū karsto nešėjams ir aukų rinkėjams. Labai dėkojame šeimininkei už skaniai paruoštus pietus ir visoms ponioms už gardžius pyragus.

Vyras Vytautas,
dukra Vida, sūnus Jonas ir jų šeimos

Mišios velionės atminimui bus aukojamos spalio 26, sekmadienį, 2 v.p.p. Otavoje, St. Elizabeth's Church, 1303 Leaside Ave. (kampas Merivale Rd.)

Buvusi Kauno rotušė, dabar Sutuoktuvių biuras — Nuotr. G. Kurpio

Lietuvos eksporto perspektyvos

V. A. JONYNAS

Vargu ar Azijos prekių pabrangimas pradžiugins Lietuvos gyventojus, bet panašių nemalonių staigmenų ateityje tikrai nestings. Tuo tarpu iki šiol randantiems pirkėjų užsienyje Lietuvos gaminiams prireiks nemažai persiorientavimo ir vinklumo rinkodaros srityje. Tas problemas gvildena Mantas Katinas š.m. birželio 19 d. *Veido* nr. straipsnyje *Spirgiai, arba pagaminta Lietuvoj.*

Savo svarstymus Mantas Katinas pradeda be ilgesnio įsibėgėjimo: "Pasaulis, kuo toliau, tuo labiau mažėja, todėl parduotuvių lentynos lyg žemėlapyje padalytos regionams ar šalims.

Pernai rudenį Europos komisija paskelbė, kad *feta* galės vadintis tik kai kuriuose Graikijos regionuose, laikantis atitinkamų reikalavimų, pagamintas sūris. Patenkindama Graikijos prašymą Europos sąjungos vykdomoji institucija nusprendė, kad visi kiti *fetos* sūrio gamintojai per penkerius metus turės arba pakeisti sūrio pavadinimą, arba nutraukti jo gamybą.

Šis nišinis pasiskirstymas ES stipriai propaguojamas. Taip siekiama išsaugoti tautų tradicijas, apsaugoti jas nuo išnykimo".

Mantui Katinui topteli klausimas: "O ar mes turime ką pasiūlyti pasauliui, ar gaminamas Lietuvoje produktas, turintis savo gamybos istoriją, bet išsiskiriantis iš visų kitų?" Jis čia pat sau atsako: "Apmaudu pripažinti, tačiau tokio rasti nepavyksta. Neveltui agituojant už ES buvo pasitelkti legendiniai cepelinai su spirgiais; be jų kol kas neturime ko pasiūlyti. Tiesa, dar turime midaus bei kelias autentiškas trauktines, tačiau vargu ar pavyktų juos "iškišti" kaip itin originalius produktus".

Lietuva, anot M. Katino, dirbanti su svetimu prekės ženklu, ir toji situacija esanti gerokai paradoksali. Iš vienos pusės lietuviai esą sudarę kai kur, pvz. Rusijoj, solidaus kokybiško gamintojo bei tiekėjo įvaizdį. Ir ne vien ten. Ne vienam kanadiečiui bus nelaukta išgirsti, kad daugelis Lietuvos gamintojų, ypatingai baldininkų, "iškiša" savo gaminius žinomajam IKEA-os koncernui. Dar mažiau žinomas paprastam vartotojui bus ir "Ekrano" bendrovės pavadinimas, nors jos produkcijos kokybe užsienio partneriai neabejoja. Taip pat kol kas labiausiai paplitęs "Utenos trikotažo" prekės ženklas. Jau ne vieną kartą teko išgirsti istorijų apie tai, kaip lietuviai prisipirkę madingų drabužių užsienyje, vėliau pastebi, kad kai kurie jų yra "Utenos trikotažo".

Gal dirbti su svetimu firmos ženklu ir nėra katastrofiška, leidžia suprasti M. Katinas, bet kiekvienas supranta, jog tenka skaitytis su galimybe, jog brangstant darbo jėgai, partnerystės ryšiai darosi labai netvirti. Todėl savas prekės ženklas yra būtinas.

Žodžiu eksporto perspektyvos ne iš gerųjų, kadangi toliau Latvijos mums nepavykę prasibrauti.

"Pirmasis ir kol kas pagrindinis Lietuvos gamintojų eksporto bandymų poligonas yra Latvija. Joje lietuviškos kilmės prekės ženklai pažįstami dažniausiai. Vieni iš populiariausių yra "Karūnos" bei Vilniaus "Pergalės" gaminiai, "Rasos" vaisvandeniai. Spaudoje stipriai išpopuliarinta "Novaturo" bendrovė, neblogai žinomas "Pica=Jazz" prekės ženklas. Deja, toliau jų populiarumas nėra pažengęs. Kaimyninėje Estijoje žinomas nebent "Karūnos" prekės ženklas. Negalėdami įsitvirtinti šioje rinkoje, lietuviai pasinaudojo Trojos arklio principu, ir savo produkciją pradėjo žymėti estiškomis etiketėmis. Lietuviškas sūris jau dabar aktyviai stumia estiškus produktus iš parduotuvių lentynų. Estijos gamintojai vis dažniau reikalauja, kad valstybė apribotų sūrio iš Lietuvos importą, tačiau Estijos veterinarijos ir maisto valdyba, kitaip nei Latvijos, tvirtina neturinti jokio priekaišto lietuviškiems produktams.

Bandant atrasti potencialias prekių grupes, pirmiausia į galvą šauna gana kuklūs lietuviškos alaus pramonės bandymai užkariauti užsienių rinkas. Apie lietuviško alaus kokybę prikalbėta ir prirašyta nemažai. Vos ne kasmet laimima naujų apdovanojimų, tačiau užsienyje apie lietuvišką alų neteko girdėti. Lietuvoje alaus prekės ženklai – vieni žinomiausių visose kategorijose. Reklamai skiriamos milžiniškos lėšos, tačiau netgi kaimyninėje Latvijoje lietuvių laimėjimai ganėtinai kuklūs. "Rinkodaros akcijos užsienyje daugumai Lietuvos gamintojų per brangios. O plataus vartojimo prekėms populiarinti reikia ypač daug lėšų", aiškino Vilniaus banko pirmininko patarėjas G. Nausėda.

Atgimsta Nemuno laivininkystė

Jau antras mėnuo, kai Nemuno pakrantėje ties Jurbarku vyksta statybos darbai – statoma laivų prieplauka. Nemažas plotas buvo išvalytas nuo krūmų, traktoriai išlygino žemę, išrausė akmenis, poliakalė sukalė polius. Iki vasaros pabaigos prieplaukos statybą žadama užbaigti.

Statoma todėl, kad tikimasi, jog vėl atgims Nemuno laivininkystė.

Amžių eigoje Nemunas daug pasitarnavo Lietuvai, jos žmonėms ir ekonomikos augimui. Kokių tik laivų upe neplaukiojo! XV-XIX šimtmetyje Nemunu daugiausia plaukiojo strugai, vytinės, burlaiviai baidokai, laibos, pergos. Prekiniai laivai prieš srovę neretai buvo tempiami "burliokų". 1854 m. Nemune ties Kaunu pradėjo plaukioti garlaiviai. 1913 m. jų jau buvo 21. Nepriklausomoje Lietuvoje laivyba dar pagausėjo. 1935 m. Nemunu plaukiojo 31 krovininis ir keleivinis garlaivis ir motorlaivis. Pokario metais Nemunas irgi nemažai pasitarnavo mūsų kraštui. Nemuno laivininkystės valdyba 1985 m. jau turėjo 17 keleivinių laivų.

Deja, pastarąjį dešimtmetį pagausėjus autotransportui, galinčiam greit ir pigiau pervežti krovinius bei keleivius, Nemuno laivininkystė kaip ir apmirė.

Tačiau dabar į Nemuną imama žvelgti kaip į pagrindinį Lietuvos turizmo maršrutą, pakrančių gyventojams ir verslininkams galintį duoti neblogą pelną. Šituo susidomėjo ir savivaldybės. Pernai patvirtintame šalies bendrajame plane Nemunas įvardintas kaip perspektyvi turizmo trasa. Pagal kompleksinę Lietuvos turizmo programą, Nemuno vandens kelias turėtų susijungti su istoriniu Lietuvos valdovų keliu bei su automobilių turizmo ir panemunės dviračių keliais.

Neseniai Lietuvos ūkio ministerijoje įvyko konferencija *Nemuno upės turizmo infrastruktūros išvystymas*. Joje dalyvavo suinteresuotų žinybų atstovai, seimo nariai, savivaldybių vadovai. Buvo aptarta, kaip įrengti poilsio aikšteles, informacinius stendus, prieplaukas, kavines, viešbučius.

Pagal parengtą projektą *Nemuno kelias* buvo gauta Europos sąjungos PHAARE 2000 m. ekonominės ir socialinės sanglaudos programos finansavimą modernių laivų prieplaukos statybai. Todėl panemunėje ties Jurbarku ir užvirė darbas. Per ateinančius dvejus metus bus įrengtos mobilios prieplaukos ties Seredžium, Veliuona, Vytėnais, bus modernizuota Raudonės prieplauka. O vėliau bus įrengtos prieplaukos ties Smalininkais, Viešvile. Iš viso planuojama prie Nemuno pastatyti 9 pastovias ir 17 judamų prieplaukų. Vasarą, kad ir nusekus Nemunui, galės plaukioti jachtos ir 1.5 m grimzlės laivai.

Vytautas Kutkevičius

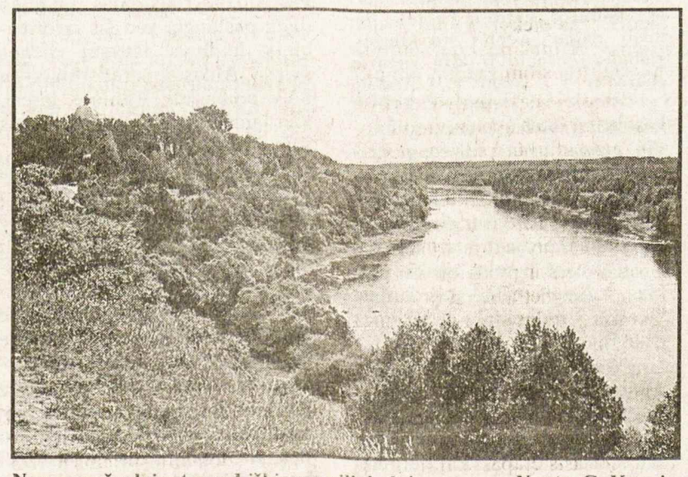

Nemunas žvelgiant nuo Liškiavos piliakalnio — Nuotr. G. Kurpio

NUOMONĖS

Sostinė puošiasi svetimom plunksnom

J. P. KEDYS

Jau 13 metų praėjo nuo nepriklausomybės paskelbimo, bet vis dar pagrindinėje Vilniaus gatvėje – Gedimino pr. po stipresnio lietaus lieka šaligatvyje baliukių 3 – 5 cm gilumo! Ir tai valstybės sostinėje! Pagaliau Vilniaus miesto ir valstybės vadai A. Zuokas ir A. Brazauskas sutarė šią gatvę bendrom jėgom sutvarkyti: Tai buvo sveikintinas žingsnis.

Po metų, liepos 1 d. įvyko šios jau pertvarkytos gatvės iškilmingas atidarymas, kurį atliko min. pirmininkas A. Brazauskas ir Vilniaus meras A. Zuokas. Pažymėtina, jog buvo pertvarkyta tik pusė šios gatvės nuo Katedros iki Jogailos gatvių ir kainavo 25.5 mln. Lt. Kadangi išlaidas dengė vyriausybė ir savivaldybė, dėl to ir atidarymą atliko abiejų pareigūnai.

Čia verta paminėti, jog A. Brazauskas yra vadas kairiojo politinio sparno, o meras A. Zuokas – dešiniųjų politinių įsitikinimų, bet šiuo atveju abu dirbo kartu.

Gedimino prospektas išpuoštas svetimom plunksnom. Mat medžiagos naudotos gatvės sutvarkymui buvo supirktos visoje Europoje! Savivaldybės aikštės suolai pagaminti Italijoje, šulinių dangčiai – Prancūzijoje, apšvietimo stulpai – Lenkijoje ir Švedijoje, keliasdešimt (4-5 m aukščio) liepų atvežta iš Vokietijos. Net šiukšlių dėžės buvo atvežtos iš užsienio! Tai rodo A. Brazausko ir A. Zuoko tautinį "susipratimą", mokesčių mokėtojų pinigų švaistymą.

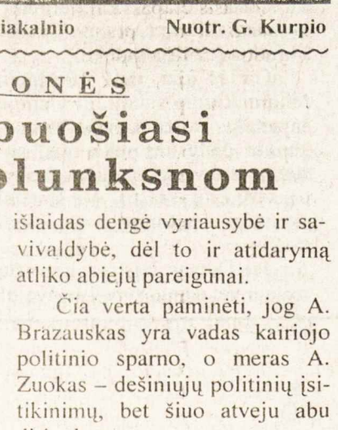

A. Zuokas (kairėje) ir A. Brazauskas atidaro atnaujintą Gedimino prospektą

Savaitė Lietuvoje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Lietuvos kariai Irake

Rugpjūčio 5-6 d.d. į misiją Irake išvyko 45 Didžiosios kunigaikštienės Birutės bataliono kariai. Jie pirmiausia vyko į Lenkiją ir iš ten kartu su lenkų kariais – į Irako miestą Kerbelą. Lietuvių karių tarnyba Irake truks pusę metų, rašo ELTA/LGTIC. Jų užduotis – padėti palaikyti viešąją tvarką, patruliuoti, saugoti objektus, budėti kontrolės punktuose.

Tai antrasis Lietuvos karių būrys, atliekantis tarnybą Irake. Anksčiau išvyko 37 Didžiojo kunigaikščio Algirdo bataliono kariai bei 8 logistikos specialistai, kurie tarnybą atlieka Didžiosios Britanijos kontroliuojamame sektoriuje. Lietuvos taikdarių skaičius užsienyje dabar siekia 270 karių. Jie tarnauja šešiose misijose Irake, Afganistane, Bosnijoje ir Hercegovinoje, Makedonijoje. Vienas karininkas dirba ESBO stebėtoju Gruzijoje.

Naujos pareigos

Siekiant tinkamai atstovauti Lietuvos interesams Šiaurės Atlanto sąjungoje, Lietuvos vyriausybė rugpjūčio 13 d. nutarimu įsteigs gynybos patarėjo ir penkias jo pavaduotojų pareigybes Lietuvos misijoje prie ŠAS, rašo ELTA/LGTIC. Gynybos patarėją ir jo pavaduotojus skirs krašto apsaugos ministeris, kandidatūras suderinęs su užsienio reikalų ministeriu. Šios pareigybės bus išlaikomos iš Krašto apsaugos ministerijai patvirtintų valstybės biudžeto paskyrimų. **RSJ**

A†A

SAULIUI MACIJAUSKUI

mirus, reiškiame nuoširdžią užuojautą jo sūnui, valdybos nariui, EDVARDUI, žmonai JULIJAI ir dukrai JANEI –

Prisikėlimo kredito kooperatyvo valdyba ir darbuotojai

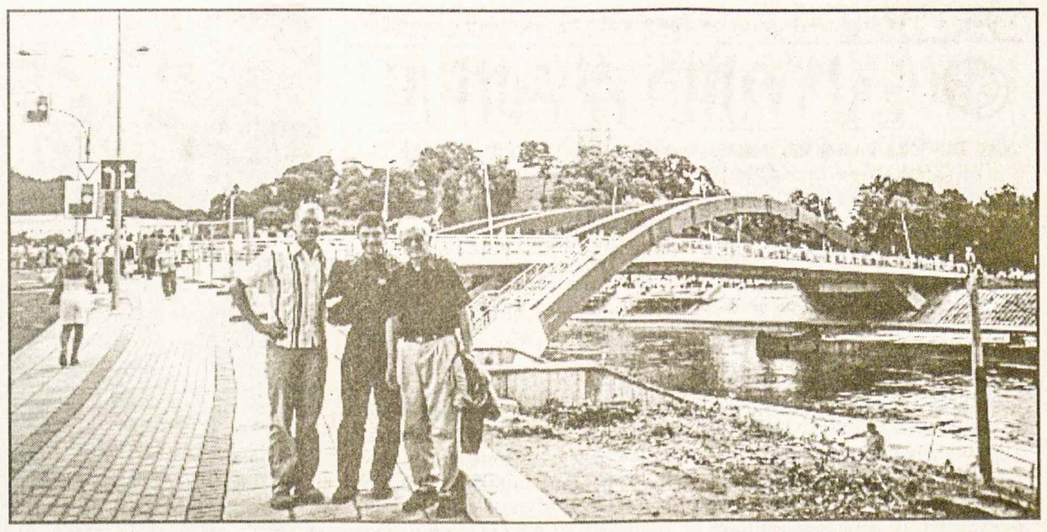

Naujasis Mindaugo tiltas per Neries upę Vilniuje — Nuotr. L. Zubricko

Patriotinis auklėjimas

Pagrindinis svertas – mokytojas, sugebąs dabartinėmis Lietuvos sąlygomis diegti tėvynės meilę mokinių širdyse

ALDONA GRICIENĖ

Čia rašoma apie žmogų, kuris, kalbėdamas apie pilietinį ugdymą, moka uždegti tėvynės meilės žiburėlį. Tai Kauno "Nemuno" vidurinės mokyklos mokytojas metodininkas Zigmas Tamakauskas. Pradėsime nuo šių dienų.

Pedagogas mokyklai pateikė 3 projektus. Ar jie liečia patriotinį auklėjimą, rodo projektų pavadinimai. 1. VDU (Vytauto Didžiojo universitetas): įsteigimas, gyvavimas, struktūra, profesūra, studentų gyvenimas, universiteto įtaka Lietuvos kultūros raidai. 2. Lietuvos valdymas ir valdžia: Steigiamasis seimas ir vėlesni seimai, prezidentai ir vyriausybės, savivalda, seniūnijos. 3. Mažoji Lietuva: jos istorija, kultūrinė veikla, lietuviškų knygų spausdinimas, svarbiausi Mažosios Lietuvos veikėjai, santykiai su Didžiaja Lietuva.

Šie projektai skirti X-XII klasėms. Bus dirbama pasiskirsčius grupėmis, naudojant vaizdajuostes, organizuojant ekskursijas. Projektų medžiaga galės naudotis ir kitos mokyklos.

Zigmas Tamakauskas yra Lietuvos Sąjūdžio Kauno tarybos pirmininko pavaduotojas, Lietuvos Krikščionių demokratų partijos Kauno skyriaus Švietimo ir kultūros sekcijos pirmininkas, kudirkaičių organizacijos garbės narys, vyresnysis varpininkas.

Kur tokios didelės veiklos ištakos? Į pogrindinę veiklą Z. Tamakauskas įsitraukė IX-tojo klasėje: tvarkė partizanų kapus, organizavo Vėlinių susibūrimus, spausdino patriotinio turinio atsišaukimus, juos platindavo gatvėse. Baigęs mokyklą, įstojo į Vilniaus universitetą studijuoti lituanistikos mokslų. Įsteigė pogrindines studentų organizacijas. Buvo vienas organizatorių garsaus, 1956 m. įvykusio Vėlinių susibūrimo Rasų kapinėse. Už pogrindinę veiklą 1957 m. Vasario 16-osios išvakarėse buvo suimtas ir tardomas. Po to pašalintas iš universiteto ir išsiųstas į sovietų kariuomenę. Grįžęs buvo priimtas į II kursą tęsti studijų neakivaizdžiu būdu (rektoriaus Jono Kubiliaus dėka).

Pogrindinės veiklos Z. Tamakauskas ir tada nenutraukė, dėl to, baigiantį IV kursą, antrą kartą iš universiteto pašalino. Dirbo įvairiausius fizinius darbus. Dešimt metų jo niekur nepriėmė mokytis. Pagaliau įstojo į Ekonomikos technikumą, po to į Vilniaus universiteto Kauno humanitarinį fakultetą studijuoti darbo ekonomikos.

Suplazdėjus trispalvei, dvi kadencijas buvo seimo nario K. Kuzminsko padėjėjas, miesto tarybos Kultūros ir švietimo komisijos narys ir miesto Pilietybės komisijos pirmininkas. Už pogrindinę veiklą jam suteikiamas Lietuvos laisvės kovų dalyvio vardas.

Dirbdamas miesto taryboje, Z. Tamakauskas mokytojavo "Nemuno" vidurinėje mokykloje, dėstė tautos kultūros istoriją. Jo pamokos apima teorinę dalį, muziejų lankymo ir pažintines ekskursijas po Lietuvą, kurios tęsiasi iki šiol. Didelis dėmesys kreipiamas į Lietuvos istoriją, į laisvės kovas, į susitikimus su buvusiais partizanais.

Kaip pavyzdį aprašysiu vieną ekskursiją. Z. Tamakauskas su kudirkaičiais buvo Kėdainiuose, kalbėjo apie Lietuvos nepriklausomybės kovas, prisiminė pirmuosius žuvusius karius: P. Lukšį, A. Juozapavičių ir kt. Aplankė kapines, kuriose palaidota Sausio 13-osios didvyriai. Pakeliui, Jonavoje, prisiminė lietuvių raštijos pradininkus M. Mažvydą, S. Rapalionį, pagerbė pirmąjį Homero vertėją į lietuvių kalbą J. Ralį. Buvo Radvilų mauzoliejuje, atidavė pagarbą šviesiam 1863 m. sukilimo vadui kun. A. Mackevičiui. Tokių turiningų ekskursijų su mokiniais Z. Tamakauskas yra surengęs šimtus. Vaikai jose žėrinčiomis akimis žiūri į mokytoją ir jo žodžius dedasi į širdį.

Laikraščiuose *XXI amžius* ir *Tremtinys* Z. Tamakauskas paskelbė viešą pareiškimą, kad Dariaus ir Girėno mauzoliejų, esantį Kauno senosiose kapinėse (dabar Ramybės parkas), turėtų globoti drąsiųjų lakūnų vardo gimnazija, o paminklą "Žuvome dėl Tėvynės" – netoliese esanti Kudirkos vidurinė mokykla.

Čia suminėta tik maža šio mokytojo darbų dalis. Taip, Z. Tamakauskas yra krištolinio tyrumo žmogus, kurio patriotinė veikla tęsiasi dešimtmečius. Ar galima tikėtis, kad jauni mokytojai dirbs panašiai? Žinoma. Tik reikia, kad tautos vertybių grūdelių barstymą pastebėtų tiesioginiai viršininkai, kad skatintų mokyklinės programos.

Taigi ne pilietinis ugdymas, bet patriotinis auklėjimas.

Mokytojas Zigmas Tamakauskas pokalbyje su mons. Alfonsu Svarinsku (kairėje) — Nuotr. A. Kairio

Rusijos žala Lietuvai

Lietuvos respublikos seimo ir JAV lietuvių bendruomenės komisijos rezoliucija dėl SSRS okupacijos žalos atlyginimo

Lietuvos seimo ir JAV lietuvių bendruomenės komisija,

išklausiusi seimo Užsienių reikalų komiteto pirmininko Gedimino Kirkilo ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro generalinės direktorės Dalios Kuodytės pranešimus,

pažymi, kad Lietuvoje reikalavimas atlyginti SSRS okupacijos padarytą žalą yra įtvirtintas seimo priimtu įstatymu;

pažymi, kad šiuo klausimu derybos su Rusija yra nepradėtos ir Rusija iki šiol nesutinka prisiimti valstybinės atsakomybės už tai, kad būtų atlyginta SSRS okupacijos padaryta žala Lietuvos respublikai ir jos gyventojams;

siūlo Lietuvos respublikos vyriausybei pasitelkti tarptautinės teisės specialistus ir apsvarstyti galimybę suorganizuoti tarptautinę konferenciją, kuri supažindintų su Rusijos atsakomybės juridiniais pagrindais dėl SSRS okupacijos žalos atlyginimo;

ragina Lietuvos respublikos vyriausybę diplomatinėmis priemonėmis, pasitelkiant tarptautines organizacijas ir forumus, atkakliai kelti žalos atlyginimo klausimą ir siekti, kad Rusija pripažintų savo atsakomybę už SSRS okupacijos žalą ir pradėtų ją atlyginti.

Vaclovas Karbauskis,
komisijos pirmininkas
Liūda Rugienienė,
komisijos pirmininkė

Vilnius, 2003 m. birželio 26 d.

"SAMOGITIA"
Knygų rišykla
"SAMOGITIA"
meniškai įrišа
knygas bei žurnalus
A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

Praeityje ir dabar

"Vilnijos" draugijos būstinė lieka Jakšto gatvėje

Lenkijos okupuotame Vilniaus krašte lietuviai buvo persekiojami, uždarinėjamos jų mokyklos, skaityklos, organizacijos, atimamas jų nekilnojamas turtas, nuosavybė. Todėl 1990 metais už Lietuvos ir lietuvių išeivių lėšas Vilniaus lietuvių komiteto pirininko Konstantino Stašio vardu buvo pirktas didžiulis trijų aukštų namas Vilniuje, Jakšto gatvėje nr. 9 (tada buvo Dombrovskio g. 5). Šiame pastate įsikūrė Vytauto Didžiojo gimnazija, Vilniaus krašto lietuvių visuomeninės organizacijos, laikraščių redakcijos ir jų vadovai – K. Stašys, A. Burokas ir kiti. Lietuvos vyriausybė Vilniaus krašto švietimo ir kultūros reikalams kasmet skirdavo maždaug po milijoną litų.

1994 m. namas buvo suvalstybintas, jame veikė valstybinės organizacijos. 1992 m. G. Vagnoriaus vyriausybė pastatą išnuomojo keliasdešimčiai visuomeninių organizacijų. "Vilnijos" draugija, pagal Teisingumo ministerijos patvirtintus įstatus tęsianti ir plėtojanti ankstesnę Vilniaus krašto lietuvių organizacijų veiklą, šiame pastate gavo 3 kambarius (dabar šis plotas sumažėjo 5 kartus). 2002 m. spalio mėn. A. Brazausko vyrausybė, priteisus teismui, namą perdavė K. Stašio vaikaitėms – "Vilnijos" draugijos narei Dainorai Juknevičiūtei-Vaivadienei ir Ramintai Juknevičiūtei-Kuprevičienei, įgaliojusiai namą tvarkyti sūnų Gediminą Jie maloniai sutiko, kad "Vilnijos" draugija kaip vilniečių teisių ir pareigų perėmėja už savo būstinę ir toliau nemokės. Atsiprašome dėl ankstesnių netikslių žinių. Vytauto Didžiojo gimnazija atkuriama prie Aušros Vartų (A. Vienuolio mokyklos).

Kazimieras Garšva

LAISVOJE TĖVYNĖJE

NAUJAS KELTAS SOSTINĖJE

Rugpjūčio 21 d. pradėjo veikti naujas keltuvas į Gedimino kalną. Pirmieji juo pasikėlė Lietuvos ministeris pirmininkas Algirdas Brazauskas su žmona Kristina, lydimi kultūros ir užsienio reikalų ministerių ir kitų pareigūnų. Šiam projektui buvo skirta 3.5 mln. litų iš valstybės biudžeto. Užsakytas pigiausias ir saugiausias iš pasiūlytų keltuvų, kurį pagamino Austrijos firma "ABSS Transportbahnen". Jis talpina 16 žmonių iš karto, pakyla per 35 sekundes. Įėjimas iš Valstybinio muziejaus uždarojo kiemo, į kurį galima patekti nuo Neries upės pusės. Keltuvas veikia nuo 10 v.r. iki 7 val. vakaro. Kaip rašo ELTA/LGTIC, porą savaičių jis kels nemokamai, vėliau bus patvirtintos bilietų kainos. Jis turėjo būti įrengtas iki Lietuvos valstybės karaliaus Mindaugo karūnavimo 750 metų jubiliejaus, tačiau darbus sustabdė architektūriniai tyrinėjimai.

ATGAIVINS VAISTAŽOLIŲ AUGINIMĄ

Seimo Kaimo reikalų komitetas numato svarstyti vaistinių ir kitų specialios paskirties augalų auginimo perspektyvas bei pateikti atitinkamoms institucijoms konkrečius siūlymus šiai žemės ūkio šakos plėtrai spartinti, rašo ELTA/LGTIC. Lietuvai tapus ES nare, ūkininkams bus sunkiau konkuruoti bendroje rinkoje, nes Europoje yra perteklius tradiciškų Lietuvoje plėtojamų pieno, mėsos, grūdų, linų, cukrinių runkelių produktų. Vaistinių ir kitų specialios paskirties augalų auginimas gali prisidėti prie kaimo gyventojų pajamų didinimo ir naujų darbo vietų kūrimo. Lietuva anksčiau garsėjo vaistažolių auginimu: Vilniuje buvo rengiami vaistažolių turgūs, daug gaminių buvo eksportuojama, Švenčionyse dar veikia vienas iš seniausių Europoje vaistažolių fabrikas. Tačiau dabar net 90% Lietuvos farmacijos pramonei reikalingų vaistažolių įvežama iš užsienio.

SULAIKYTA GAUJA

Lietuvos policija sulaikė tarptautiniu mastu veikusią organizuotą Lietuvos ir užsienio piliečių grupę, prekiavusią žmonėmis ir gabenusią merginas iš Lietuvos į užsienį dirbti viešnamiuose. Kaip rašo *Lietuvos rytas*, rugpjūčio 7 ir 8 d.d. Organizuoto nusikalstamumo tyrimo tarnybos (ONTT) pareigūnai po ilgalaikio tyrimo Vilniuje ir Kalvarijos punkto posto prieigose sulaikė penkis asmenis. Trys jų yra Lietuvos piliečiai, vienas Italijos ir vienas Ispanijos piliečiai, gyvenantys Ispanijos sostinėje Madride. Surastos ir išlaisvintos dvi lietuvaitės, kurios buvo parduotos į Ispaniją. Manoma, kad užsieniečiai organizavo prekybos žmonėmis tinklą, į kurį įtraukė ir Lietuvos piliečius.

PERMOKĖJO UŽ ŠILUMĄ

Prieš pusantrų metų išnuomojus Vilniaus šilumos ūkį Prancūzijos firmai "Dalkia", jos interesams atstovaujanti ir išnuomotą įmonę valdanti "Vilniaus energija" nevykdo daugelio sutarties nuostatų, ir Šilumos ūkio įstatyme numatytų Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimų, praneša ELTA/LGTIC. Sumažėjus dujų kainai, šilumos kaina Vilniaus gyventojams nuo š.m. sausio 1 d. turėjo būti sumažinta iki 10.08 ct/kwh, tačiau šilumos kainos liko neperskaičiuotos iki balandžio 1 d. "Vilniaus šilumos tinklų" generalinio direktoriaus teigimu, vilniečiai permokėjo už šilumą apie 4 milijonus litų.

MIŠRIOS VEDYBOS

Klaipėdos metrikacijos skyriaus duomenimis, per pirmąjį šių metų pusmetį mišrių santuokų buvo beveik tiek pat, kaip susituokusiųjų pernai per visus metus, skelbia LGTIC. Klaipėdietės dažniausiai renkasi vokiečius. Šiais metais iki liepos pabaigos su Vokietijos piliečiais susituokė net 35 klaipėdietės. Taip pat nemaža dalis jų ištekėjo už Rusijos, Didžiosios Britanijos, JAV, Italijos ir Ukrainos piliečių.

PARTIJŲ POPULIARUMAS

ELTA/LGTIC skelbia, kad Liberalų demokratų partijos (LDP) populiarumas per tris mėnesius sumažėjo 50%. Liberaldemokratai, gegužės mėnesį buvę antri, dabar vos perkoptų penkis procentus, reikalingus norint patekti į seimą. Gegužės mėnesį juos rėmė 11.4% apklaustųjų, o birželį – tik 7.7%, liepą – 5.3%. Tyrimų firmos "Baltijos tyrimai" apklausos duomenimis, populiariausia partija šiuo metu yra Liberalų ir centro sąjunga (LiCS). Už juos dabar balsuotų 16.2% apklaustųjų (birželio mėnesį už juos pasisakė tik 12.3%). Iš pirmos vietos išstumta Lietuvos socialdemokratų partija (LSDP), už kurią dabar balsuotų 12.2% apklaustųjų. Trečią vietą apklausoje užėmė Naujoji sąjunga (NS), kurią palaikė 8.2%, o birželį ją rėmė 6.3% apklaustųjų.

SULAIKĖ KONTRABANDĄ

Rugpjūčio 6 d. Kauno policijos Ekonominių nusikaltimų tyrimo tarnybos pareigūnai sulaikė 44 m. kaunietį Gintautą Kaminską, savo automobilyje gabenusį 350 litrų kontrabandinio spirito, skelbia LGTIC. Jis jau kartą buvo teistas už tokios rūšies nusikaltimą. O prieš mėnesį Rokų gyvenvietėje buvo sulaikytas jo brolis, tuo laiku gabenęs 810 litrų spirito, supilstyto į 1.5 litro talpos butelius. Kontrabandinis spiritas buvo atgabentas iš Rusijos ir Gudijos, Lietuvoje turėjo būti išpilstytas.

LAUKIA PERMAINŲ

Trys Vilkaviškio rajono Vištyčių miestelio šeimų sodybos liko Rusijos teritorijoje, nepaisant sienos sutarties patvirtinimo rugpjūčio 12 d., rašo *Lietuvos rytas*. Valstybių sutartyje yra numatyta, kad 1.4 hektaro žemės priklausančios Rusijai, kurioje yra šios trys sodybos, yra iškeičiama į tokį patį Lietuvai priklausantį žemės plotą kitoje vietoje, kur nėra gyventojų. Nors sutartis yra įsigaliojusi, vietiniai pareigūnai dar jokių naujų nurodymų nėra gavę, tačiau tikisi, kad Lietuvos ir Rusijos geodezinių tarnybų atstovai ir darbo grupės greitai turės susitikti ir nustatyti naują valstybės sieną. **RSJ**

"Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda"

Lougheed Funeral Home

Žmonės, kurie atjaučia kitus

Sudbury Ontario

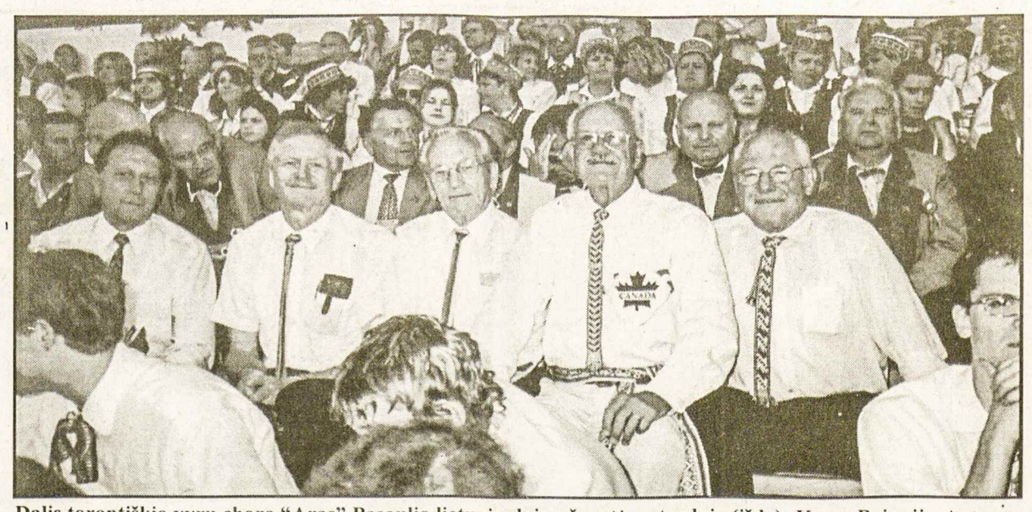

Dalis torontiškio vyrų choro "Aras" Pasaulio lietuvių dainų šventės estradoje (iš k.): Kazys Pajaujis, Antanas Zimnickas, Bronius Zabulionis, Vytautas Mašalas, Kazys Žilvytis

Neužmirštamoji šventė

Pasaulio lietuvių dainų šventė Vilniuje – choristo įspūdžiai

VYTAUTAS A. MAŠALAS

Vartant Pasaulio lietuvių dainų šventės knygutę, dėmesį patraukia ištrauka:

"Pats didžiausias XVI Dainų šventės kūrėjų siekis – kad šis spalvingas kultūros reiškinys skleistųsi iš žmonių kūrybos, meilės, entuziazmo, kad meninės programos atlieptų visų amžiaus grupių žmonių lūkesčius, juos sudomintų ir praturtintų, padėtų susivokti, kad mūsų kalba, papročiai, liaudies dainos, kaip ir patys žmonės, pasaulio kontekste yra unikalūs.

Tad šokdami, dainuodami, muzikuodami, rodydami savo kūrybą, gyvenimo būdą, mes liūdysime save kaip išsilavinusią ir kultūringą tautą.

Juozas Mikutavičius
Lietuvos liaudies kultūros centro ir pasaulio lietuvių dainų šventės direktorius."

Nors praėjo jau pora mėnesių nuo dainų šventės, tačiau prisiminimai vis dar gyvi. Štai dainuojam Vingio parko milžiniškoje estradoje, apsupti senų ir jaunų tautiečių iš skirtingų pasaulio kraštų: mūsų kairėje čikagiečiai, dešinėje – grupė iš Lenkijos, prieky Montrealio merginos, užnugary, vos žemiau orkestro, lietuviai iš Rusijos. Visi traukiam išmoktas, gražias dainas.

Antra koncerto dalis. Skubiai turime visi trauktis į šonus ir į viršų, palaisvinti vietas nesibaigiančiam sriautui vaikų bei jaunimo. O jų kaip skruzdelyčių – eina ir eina be perstojimo, nors lietus pila kaip iš kibiro.

Žiūrovų – milžiniška minia; nejuda nė vienas iš savo vietų, apsidengę nuo lietaus visokiausiom priemonėm.

Choristai dar traukiasi, spaudžiasi, o vaikučių eilėms galo nė nesimato. Kartu lipa ir jauni orkestrantai iš visų Lietuvos vietovių, nešdami savo sulytus pučiamuosius ir mušamuosius instrumentus. Begalinis entuziazmas! Kaip smagu matyti ir girdėti taip meistriškai grojant jaunimą.

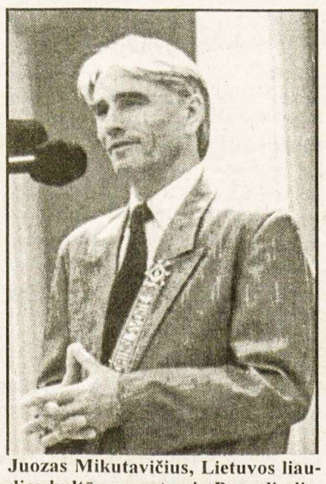

Juozas Mikutavičius, Lietuvos liaudies kultūros centro ir Pasaulio lietuvių dainų šventės direktorius, globojęs Toronto ir kitų vietovių choristus Nuotr. V. A. Mašalo

Tūkstančiai balsų traukia puikias, vaikams pritaikytas dainas: "Kelias į mokyklą", "Linksmas traukinys"...

Mūsų jaunimas Lietuvoje pasirodė ypač šauniai, nepalyginsi su šių laikų rėksniais.

Jei verta įrašyti ką nors į pasaulio nuostabių įvykių Guiness knygas, tai ši Lietuvos šventė tikrai turėtų į jas patekti.

Gaila, kad tiek nuostabių renginių buvo sutalpinti vienoje savaitėje. Taip pat gaila, kad pagailėta platesnės reklamos, pastangų sukviesti daugiau lankytojų iš kitų kraštų. Viešbučiai skundėsi neturėję užtektinai svečių.

Jei Dievas leis, už ketverių metų ir vėl dainuosime Lietuvoje!

Brazilijos lietuvių Šv. Juozapo šventovė Vila Zelinoje, apgyventoje lietuvių, 2003 metais

Lankstinukas keliautojams Amerikon

2000 metų darbo konferencijoje, pavadintoje *Tikėkime savo ateitimi*, kuris vyko "Dainavoje", susirinkę iš įvairių Amerikos valstijų lietuviai svarstė kaip suaktyvinti JAV Lietuvių bendruomenės veiklą. Tris dienas vykusiose diskusijose buvo sukurta keletas projektų, išgirsta keletas pasiūlymų, kurių dėka būtų lengviau įtraukti naujai atvykusius į lietuvišką veiklą.

Vienas tokių projektų – JAV Lietuvių bendruomenės informacinis leidinys – *Keliautojams į JAV*. Grupė, rengusi šį leidinį, pavadino jį trumpai – lankstinuku. Šio projekto vadovas Aldas Kriaučiūnas. Jis įdėjo daug pastangų, kad šis informacinis leidinys išvystų dienos šviesą. Aldas bendradarbiavo su JAV ambasada Vilniuje, tarėsi, kad lankstinukas būtų dalijamas joje išvykstantiems į šią šalį.

Taip pat projekto vadovas rūpinosi leidinio spausdinimo reikalais. Beveik metus vyko leidinio parengimas, buvo renkama informacija apie lietuviškas parapijas, tikslinami jų adresai, telefonai. Šiame leidinyje galima rasti informacijos apie kitas lietuviškas organizacijas – Lietuvos vyčiai, JAV Lietuvių jaunimo sąjunga, lietuviškų internetinių puslapių adresai. Taip pat nurodytos Lietuvos atstovybės Jungtinėse Amerikos Valstijose. Pagrindinis šio leidinio tikslas – padėti susivokti ir greičiau susiorientuoti atvykusiems į šią šalį. Lankstinuko kopijas planuojama perduoti Lietuvos ambasadai Vašingtone ir garbės konsulams. Leidinio išleidimą parėmė Lietuvių fondas. Informaciją šiam leidiniui rinko ir ruošė ją spaudai šie asmenys: Saulius Anužis, Linas Johansonas, Teresė Gečienė, Algimantas Gečys, Daumantas Matulis, Virginija Medeišienė, Irena Kriaučiūnienė, Romualdas Kriaučiūnas ir šių eilučių autorė.

Sigita Šimkuvienė

Įvairios žinios

Kasselio (Vokietijoje) lietuvių gimnazijos buvusių mokinių ir mokytojų sąskrydis, po 41-rių metų, vėl yra rengiamas rugsėjo 20 d. Klass restorano pokylių salėje, 5734 W. Cermak Rd., Cicero mieste. Tai bus išvakarės solistės Violetos Urmanos-Urmanavičiūtės koncerto, kuris rengiamas rugsėjo 21 d. to miesto Morton H.S. auditorijoje. Norintieji šiame sąskrydyje dalyvauti prašomi registruotis pas Olimpiją Baukienę (Jelmokaitę) – 708-863-9849, Ritonę Rudaitienę (Tonkūnaitę) – 630-257-6451 arba Edvardą Šulaitį, 708-652-6825. El. paštas – esulaitis@aol.com. Kviečiami buvę mokiniai bei mokytojai iš visų vietovių, įskaitant ir Kanadą, kur gyvena nemažai kaseliečių. Šio pobūvio programą ves buvusi mokinė, "Draugo" dienraščio vyr. redaktorė Danutė Bindokienė (Brazytė). **E.Š.**

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Lietuvių katalikų religinės šalpos (LKRŠ) metinis susirinkimas įvyko š.m. gegužės 31 d. Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų vienuolyno patalpose, Putname, CT. Mišias seselių koplyčioje atnašavo vysk. P. Baltakis, OFM. Po pietų susirinkimas pradėtas malda. Jam pirmininkavo vysk. P. Baltakis, OFM, ir prel. A. Kontautas, sekretoriavo R. Drazdauskas. Pranešimus padarė vysk. P. Baltakis, OFM, ižd. kun. V. Volertas, reikalų vedėja V. Jankauskienė, ypatinga įgaliotinė Lietuvai I. Laucienė ir ses. Dolorita Butkutė. Taipgi buvo padarytas ir revizijos pranešimas. Vyko rinkimai į direktorių tarybą. Po susirinkimo pasiskirstyta pareigomis: pirm. P. Baltakis, OFM, vicepirmininkai – prel. A. Kontautas ir ses. Eugenija Lukošiūtė, ižd. kun. V. Volertas, sekr. kun. J. Dielininkaitis, protokolų sekr. R. Drazdauskas, personalo komiteto pirm. I. Laucienė, nominacijų komiteto pirm. ses. Eugenija Lukošiūtė, nariai – kun. K. Jakubauskas, Z. Jankauskaitė, S. Kungys, D. Penikaitė, kun. E. Putrimas, kun. J. Rikteraitis, kun. S. Žukas ir kun. S. Zakarauskas, OP. (*Darbininkas*, 2003 m., 7 nr.).

Brazilija

Brazilijos lietuvių laikraštyje *Mūsų Lietuva* (2003 m., 6 nr.) rašoma apie lietuvių telkinio Vila Zelinoj Šv. Juozapo šventovę. Ji buvo pradėta statyti 1936 m., o kertinis akmuo padėtas 1935 m. kovo 24 d. Šventovę statyti sumanė kun. J. Valaitis, Brazilijon atvykęs 1928 m. Jis pradėjo darbuotis tarp lietuvių prisiglaudęs Šv. Antano parapijoje. Čia vykdavo lietuviškos pamaldos ir kita religinė veikla. Kun. Valaitis savo sumanymo negalėjo įvykdyti, nes 1931 m. išvyko iš Brazilijos dėl lietuvių komunistų persekiojimų.

Tais pačiais metais Brazilijon atvyko kun. B. Sugintas ir taip pat rūpinosi šventovės statymu. Pirmiausia jis sustiprino naujais nariais veikiančią Šv. Juozapo lietuvių Romos katalikų bendruomenę, įsteigtą kun. J. Valaičio. 1934 m. Vila Zelinos žemių savininkas C. M. Soares Filko padovanojo žemės sklypą ir 70,000 plytų šventovei statyti. Kun. B. Sugintas du trečdalius reikalingų statybai pinigų surinko Lietuvoje ir Šiaurės Amerikoje, o likusius suaukojo Sao Paulo mieste gyvenantys tautiečiai. 1936 m. vasario 15 d. šventovę pašventino Sao Paulo vyskupas dom Jose Gasper de Affonseca e Silva. Jis stebėjosi, kaip galėjo vargšai lietuviai imigrantai pastatydinti šventovę. Kun. B. Sugintas po metų grįžo į Lietuvą atlikęs Brazilijoje didelę misiją. Jo atminimas pažymėtas biustu šventovės prieangyje. Šv. Juozapo šventovė teritorinės parapijos teises gavo 1940 m. sausio 31 d.

Britanija

Londono ir apylinkių lietuviai birželio 23 d. Lietuvių sodyboje šventė Jonines. Tai, pasak BNS, buvusi graži, rami šventė su paparčio žiedo ieškojimu. Tačiau vidurnaktį į sodybą įsibrovė peiliais ir beisbolo lazdomis ginkluoti jaunuoliai ir puolė šventės dalyvius. Pasak Lietuvos radijo korespondento A. Užkalnio, Jonines sodyboje šventė apie 150 asmenų. Į ligoninę pateko 10 sužeistų žmonių. Tokių galėjo būti ir daugiau, nes nelegaliai gyvenantys Anglijoje lietuviai, kai atvyko policija, išlakstė ir neprašė medicininės pagalbos. Britų policija suėmė 10 Lietuvos piliečių. Ambasadorius A. Tauranto Londone teigimu, tokių išsišokimų anksčiau nėra buvę. Didž. Britanijos lietuvių sąjungos valdyba *Europos lietuvyje*, 2003 m., 7 nr. skelbia, kad, nepaisant šio įvykio ir plataus spaudos pranešimo, sodyboje ir toliau bus organizuojamos šventės bei kiti kultūriniai ir socialiniai renginiai.

Lenkija

Seinuose Motinos dienos minėjimas įvyko gegužės 26 d. Lietuvių Namuose. Jame programą atliko įvairios grupės, padidėjusios savo nariais nuo praėjusių metų. Joms buvo gera proga parodyti savo sugebėjimus. Koncerte dalyvavo ir svečių iš Lietuvos. Jį pradėjo jauniausieji – mažyliai, pašokę ir gražiai padainavę. Toliau pasirodė pradžios mokyklos klasių šokėjai, pašokę ir padeklamavę eilėraščių. Gimnazijos lietuviškų klasių moksleivės, paruoštos mokytojo V. Batvinsko padainavo keletą dainų. Žiūrovai džiaugėsi pamatę scenoje naują Lietuvių Namų suaugusių šokėjų grupę. Džiugino ir Lietuvių Namų mišrus choras, palydimas kaimo kapelos. Minėjimo dalyviai labai buvo patenkinti atlikta programa, nes scenoje pasirodė visų kartų atstovai: vaikaičiai, vaikai, tėveliai ir seneliai. (*Aušra*, 2003 m., 10 nr.).

Australija

Gedulo ir vilties dieną Melburno lietuviai šventė birželio 15, sekmadienį, pamaldomis ir minėjimu. Mišias Švč. Marijos Jūrų Žvaigždės šventovėje atnašavo ir pamokslą pasakė kun. E. Arnašius. Į šventovę buvo įneštos Lietuvos, skautų ir ramovėnų vėliavos. Minėjimo programa vyko Lietuvių Namų patalpose. Ją pradėjo LB Melburno apylinkės valdybos pirm. dr. P. Kabaila. Invokaciją sukalbėjo kun. E. Arnašius. Paskaitą skaitė svečias iš Sidnio miesto dr. V. Doniela, paminėdamas lietuvių tautą ištikusius žiaurius įvykius. Trumpą žodį apie tautžudystę tarė garbės konsulas A. Žilinskas. Po to buvo rodoma vaizdajuostė, primenanti lietuvių tautos kančias. "Danos vyrai", dainos vienetas, atliko meninę programą, padainuodami tris dainas, o ketvirtąją su soliste R. Mačiulaitiene. Į minėjimą buvo atvykęs autobusas svečių iš Geelongo lietuvių telkinio. (*Tėviškės aidai*, 2003 m., 13 nr.).

Hobarto lietuviai liepos 20 d. minėjo Mindaugo karūnavimo karaliumi 750 m. sukaktį. Minėjimą pradėjo LB Hobarto apylinkės pirm. J. Paškevičius, primindamas sukakties prasmę. Paskaitą skaitė dr. A. Taškūnas, iškėlęs Mindaugo pastangas suvienyti atskiras Lietuvos sritis į vieną valstybę, kad būtų galima atsispirti prieš kraštą puolančius kaimynus. Mindaugo krikščionybės priėmimas ir karūnos gavimas iš Romos popiežiaus turėjo sustabdyti nuolatinius kryžiuočių puolimus. Su Mindaugu prasidėjo Lietuvos valstybingumas. Meninės programos dalyje J. Paškevičius skaitė monologą iš J. Marcinkevičiaus dramos *Mindaugas*, o M. Kožikas padeklamavo progai pritaikytą eilėraštį. Minėjime dalyvavo gana daug žmonių. Jis baigtas Tautos himnu. (*Mūsų pastogė*, 2003 m., 30 nr.).

J. Andr.

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPODIST **ROBERTAS NEKRAŠAS**

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- ĮAUGĘ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA
- VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
- PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILŪS ĮRANKIAI

LIGONIUS PRIIMAME:
352 WILSON ST. E., ANCASTER, Ont. TEL 905 648-9176

SU ŠTURMU
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
LĖKTUVU arba LAIVU
905•271•8781
PETRAS ŠTURMAS
Paėmimas iš namų pagal susitarimą iš Toronto, Hamiltono, Niagara Falls, Londono, Wasaga Beach apylinkių

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED
Associate Broker, 67 First Street
Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. 705-445-8500
Namų tel. 705-429-6428
Elektroninis paštas: angie@angiesalvaitis.com
Tinklavietė: www.homesgeorgianbay.com

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 45 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		PASKOLAS	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	0.75%	Asmenines nuo	6.50%
santaupas	1.00%	nekiln. turto 1 m.	4.55%
kasd. pal. taupymo sąsk.	0.75%		
INDĖLIAI:			
90 dienų indėlius	1.55%		
180 dienų indėlius	1.55%		
1 m. term. indėlius	2.25%		
2 m. term. indėlius	2.50%		
3 m. term. indėlius	2.75%		
4 m. term. indėlius	3.00%		
5 m. term. indėlius	3.50%		
RRSP ir RRIF (Variable)	1.00%		
1 m. ind.	2.25%		
2 m. ind.	2.50%		
3 m. ind.	2.75%		
4 m. ind.	3.00%		
5 m. ind.	3.50%		

- *Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.*
- *Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $100,000.00 sumos draudimu*

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"
MASTER CARD KREDITO KORTELĖ – INTERAC KORTELĖ
TINKLALAPIS: www.talka.net

Lietuviško židinio sukaktis

Toronto-Mississaugos Švento Jono Krikštytojo – Lietuvos kankinių vardo parapijos 75-metis

KUN. VYTAUTAS STAŠKEVIČIUS

Išeivijos lietuvių parapijos niekad nebuvo vien tik religiniai centrai. Jie buvo centrai visos lietuviškos organizacinės, socialinės ir kultūrinės veiklos. Tokia Toronto ir apylinkės lietuviams buvo ir yra Šv. Jono Krikštytojo, vėliau Lietuvos kankinių vardu pavadinta parapija.

Šios parapijos ištakos siekia 1920 metus, kai lietuvių katalikų imigrantų būrys įsteigė Šv. Jono Krikštytojo draugiją ir vėliau nusprendė steigti savo parapiją. 1928 metais buvo nupirkta presbiterininkų šventovė Dundas ir Gorevale gatvių sankryžoje ir pagal draugijos vardą buvo pašventinta Šv. Jono Krikštytojo vardu. Darbštūs parapijiečiai savomis jėgomis vakarais po darbo ir savaitgaliais dar iškasė po šventove rūsį ir įruošė joje salę. Tokiu būdu maždaug 500 asmenų turinti lietuvių bendruomenė įsigijo pastovią vietą savo veiklai.

Po Antrojo pasaulinio karo, kai Kanadą pasiekė nuo sovietinės okupacijos pabėgusiųjų antplūdis, tūkstančiai lietuvių suvažiavo į Torontą ir dauguma jų apsigyveno aplink parapijos pastatus.

Parapija, jau kelerius metus neturėjusi lietuvio kunigo, tada džiaugėsi gavusi jauną, energingą naują ateivį kleboną kun. Petrą Ažubalį. Čia visi lietuviai rado vietą, apie kurią burtis ir pradėti savo naująjį gyvenimą. Savaitgaliais jaunimas pabendraudavo parapijos salėje ir tų pažinčių dėka susikūrė daug jaunų šeimų. Nuo 1949 iki 1952 parapijoje susituokė per 400 porų. Šeštadieniais visada būdavo vestuvių, o porą kartų pasitaikė net po 7 santuokas per savaitgalį. Nuo 1950 iki 1953 buvo pakrikštyta beveik 400 kūdikių.

Aplink parapiją pradėjo steigtis dauguma ir dabar tebegyvuojančių organizacijų: bendruomenė, šeštadieninė mokykla, skautai, ateitininkai, dramos sambūris, tautinių šokių grupė, katalikių moterų draugija, sporto klubas, laikraštis ir t.t.

Beveik visi naujieji ateiviai nuo šios parapijos pradėjo savo pirmuosius žingsnius Kanadoje. Vėliau įsisteigė ir antroji katalikų parapija, taipgi lietuvių evangelikų parapija bei Lietuvių Namai ir Toronto lietuvių veikla augo bei plėtėsi. Šios parapijos pastatai tapo per ankšti. Todėl 1954 metais šventovė bei salė buvo padidintos ir atnaujintos, o 1956 buvo pastatytas priestatas šalia klebonijos *Tėviškės žiburiams,* nes iki tol laikraštis tenkinosi klebonijos rūsiu.

1955 metais lietuvių mėgstamoje vasarvietėje Wasaga Beach buvo pastatyta koplyčia, kurioje vasaros metu buvo laikomos pamaldos. Vėliau tenai pastoviai pradėjo įsikurti vis daugiau lietuvių ir jiems būdavo atnašaujamos Mišios prieš Kalėdas ir Velykas privačiuose namuose. Su laiku buvo įrengtas žiemai vienas buvusios Gerojo Ganytojo vaikų vasaros stovyklavietės pastatas ir ten aukojamos Mišios kas sekmadienį žiemos metu, o koplyčioje – vasaros metu. Sumanūs vietiniai lietuviai pertvarkė ir įrengė vasarinę koplyčią žiemos naudojimui ir taip šią pertvarkytą koplyčią 1993 metais Gerojo Ganytojo vardu pašventino vysk. P. Baltakis, OFM. Dabar toje koplyčioje atnašaujamos Mišios kas sekmadienį per ištisus metus.

1960 metais buvo įsigyta žemė lietuviškoms kapinėms. Tai buvo dalis obelyno Port Credit miestelyje. Kai 1970 metais buvo galimybė įsigyti daugiau to obelyno žemės, klebonui kun. P. Ažubaliui kilo mintis čia perkelt parapiją, nes į vakarų Toronto pusę buvo persikėlę ir dauguma lietuvių. Taigi iškilo Anapilis. Pirmiausia 1972 m. buvo pastatyta salė, o 1978 m. buvo konsekruota nauja šventovė Lietuvos kankinių vardu. 1988 m. prie salių buvo pastatytas priestatas Kanados lietuvių archyvui-muziejui.

Įžvalgus klebonas matė, kas atsitinka šiame žemyne, kai užsidaro lietuviška parapija: visas turtas pereina arba vietinei vyskupijai ar vienuolijai, kuri rūpinosi ta parapija, o vietos lietuviai praranda savąsias patalpas, kurios jų darbu ir lėšomis buvo pastatytos. Norint išvengti panašaus likimo, buvo įsteigta Anapilio sodybos korporacija. Turtas buvo taip padalintas, kad parapijos šventovė su savo sale bei klebonija būtų Toronto arkivyskupijos žinioje, o visi kiti pastatai, salės autoaikštės, kapinės ir Wasaga Beach turimos nuosavybės visuomet būtų lietuvių rankose ir kad blogiausiu atveju turtas atitektų grynai vietinei lietuvių visuomenei.

Per savo 75 metų gyvavimo laikotarpį ši parapija yra davusi aštuonis kunigus. Penki iš jų tebesidarbuoja Kanados lietuvių parapijose, du jau yra mirę, o vienas darbuojasi tarp nelietuvių.

Per visą savo gyvavimą ši parapija nebuvo vien tik religinė įstaiga: ji aptarnavo ir aptarnauja visus lietuvių bendruomenės poreikius. Šiais metais rugsėjo 27 – 28 dienomis parapija švęs savo gyvavimo 75 metus: 50 metų Šv. Jono Krikštytojo ir 25 metus Lietuvos kankinių vardu.

Taip pat šiais metais sukanka 10 metų nuo Gerojo Ganytojo šventovės Wasaga Beach mieste atnaujinimo ir šventinimo. Tad ši daugialypė sukaktis yra ne tiktai parapijos ir jos parapijiečių, bet ir plačiosios Toronto bei apylinkių bendruomenės šventė, nes iš šios parapijos kamieno pradėjo šakotis tolimesnė lietuviška veikla. Tad su pagrindu į šventės iškilmes laukiama atvykstančių ne tik parapijiečių, bet ir visų, kurie bet kada turėjo ką nors bendra su šia parapija. Bus galimybė prisiminti savo pirmuosius žingsnius Kanadoje ir pasidžiaugti savais laimėjimais. Rugsėjo 27, šeštadienį, numatoma sukaktuvinė puota, o rugsėjo 28, sekmadienį, po pietų – pašventinimas sukaktuvinio kryžiaus ir šv. Mišios, kurių metu vysk. P. Baltakis teiks Sutvirtinimo sakramentą. Muziejuje numatoma nuotraukų paroda iš parapijos gyvenimo.

Pirmoji Šv. Jono Krikštytojo šventovė Toronte, nupirkta 1928 metais. Vėliau ji buvo perstatyta, praplėsta

AUKOKIME LIETUVAI per

TAUTOS FONDĄ KANADOJE

Mūsų aukos stiprins Lietuvos nepriklausomybę.

Siųskite aukas bei palikimus šiuo adresu:

Tautos fondas Kanadoje,

1573 Bloor St.W., Toronto, ON M6P 1A6

Lietuvos prezidentas Rolandas Paksas ir PLB pirmininkas inž. Vytautas Kamantas žengia į PLB seimo atidarymą Lietuvos seimo rūmuose Vilniuje Nuotr. Ž. Beliausko

Pasaulio lietuvių bendruomenės seimas Lietuvoje

Jis įvyko Lietuvos seimo rūmuose Vilniuje 2003 metų liepos 8 – 11 dienomis. Dalyvavo 35 kraštų atstovai. Jie išrinko naują vadovybę – valdybą, garbės teismą, kontrolės komisiją. Apie PLB seimo darbus rašė tik dienraštis *Lietuvos aidas*

STASYS DALIUS

Susipažinimo vakaras

Šiandien, liepos 7, prasideda PLB XI-jo seimo atstovų registracija ir 6 v.v. "Ritos smuklėje" susipažinimo vakaras. Mus iš Pedagoginio universiteto viešbučio autobusas visus nuveža. Čia yra apgyvendinti visi Rytų kraštų bendruomenių atstovai. Susitinku pažįstamus iš praeito seimo Estijos, Gudijos, Sibiro, Karaliaučiaus atstovus. Pačiame pobūvyje susitinku su Vasario 16 gimnazijos direktorium A. Šmitu, kuris mane pristato kitiems kaip didžiausią ilgametį gimnazijos rėmėją, nors aš tesu tik gimnažijai remti būrelio vadovas, jau 38 metai renkąs aukas jai išlaikyti.

"Ritos smuklėje" groja kapela, kuri mus pasitinka išoriniame kieme, kur padavėjai nešioja gėrimus ir užkandžius. Užpildome erdvų kiemą – tiek daug atstovų susirinko: juk su svečiais susidaro per 100 žmonių būrys, kad net sunku buvo susirasti norimus atstovus. Po to sueinam į vidų, kur atskiruose kambariuose išdėstyti stalai su valgiais ir gėrimais – alumi ir vynu.

Iškilmingasis posėdis

Liepos 8, antradienį, prasidėjo pirmoji seimo posėdžių diena. Iš viešbučio seimo atstovai buvome 8 v.r. autobusu atvežti į seimo rūmus, kur vyko posėdžiai. Atvykus į seimo rūmus, perėję per elektroninę durų kontrolę, atsidūrėm antro aukšto salėje. Kurie dar nebuvo užsiregistravę, tuojau tą padarė, gavo kortelę su savo vardu ir pavarde įėjimui į seimo rūmus.

9.30 v.r. visi rinkomės į Nepriklausomybės aikštę prie Gedimino gatvės KLB vėliavos pakėlimui. Vėliavos pakėlimui atvyko prezidentas Paksas. Lietuvos kariuomenės orkestro dalyviui mušant būgną seimo atstovų vėliava buvo iškelta į stiebą. Prieš vėliavos pakėlimą seimo susirinkusius atstovus pasveikino Gabrielius Žemkalnis.

Po to grįžom į seimo posėdžių salę, kur prasidėjo iškilmingas atidarymo posėdis. Eidami į salę matėme kaip Lietuvos prezidentas Paksas, lydimas PLB pirmininko V. Kamanto, apžiūrinėjo koridoriuje išstatytas PLB atskirų kraštų veiklos nuotraukas.

Susirinkusius lietuvių bendruomenių kraštų atstovus iš 35 pasaulio valstybių bei kitus garbingus svečius pasveikino PLB pirm. V. Kamantas ir pakvietė Lietuvos prezidentą Rolandą Paksą, Vilniaus arkivyskupą metropolitą kardinolą Audrį Juozą Bačkį, išeivijos vyskupą Paulių Baltakį, Lietuvos seimo pirmininką Artūrą Paulauską ir Aukščiausios tarybos atkuriamojo seimo pirmininką prof. Vytautą Landsbergį į garbės prezidiumą.

Invokaciją sukalbėjo vyskupas Paulius Baltakis, prašydamas Dievo pagalbos seimo darbams ir Lietuvai, žengiančiai į Europos sąjungą.

Prezidento žodis

Prezidentas R. Paksas, pasveikinęs susirinkusius atstovus, priminė, kad Lietuvos karaliaus Mindaugo 750 metų karūnavimo sukaktis reiškia pradėtą Lietuvos vienijimą, kurį dabar pratęsia lietuvių bendruomenės atskiruose kraštuose vienydamos ir jungdamos visus lietuvius. Priminė, kad išeivijos lietuviai

Pasaulio lietuvių bendruomenės vėliavos pakėlimas prie Lietuvos seimo rūmų Vilniuje Nuotr. St. Daliaus

Lietuvos okupacijos laikotarpiu pasiaukojančiai dirbo nelaukdami jokio užmokesčio ir turėdami viltį, kad Lietuva kada nors sulauks laisvės. "Jūs buvote pavergtos Lietuvos ambasadoriai, visame pasaulyje kartodami Lietuvos vardą. Lemtingais 1990 m. padėjote sugrąžinti laisvę ir valstybingumą, beldėtės į pasaulio sąžinę sovietų agresijos akivaizdoje 1991-jų metų sausį", – bylojo prezidentas. Priminė, kad nesmagu konstatuoti, jog vos 16,000 užsienyje gyvenančių lietuvių turi Lietuvos respublikos pilietybę. Taipgi drąsino abejojančius: ryžkitės, nusiteikite žygiui į namus, į tėvynę. Prašė padėti tiems mūsų tautiečiams, kurie dabar išvykę iš Lietuvos bando kurtis ir prigyti naujose neįprastose sąlygose.

Baigdamas kalbą, prezidentas grįžo prie karaliaus Mindaugo ir vieningos, susitelkusios tautos idėjos. Tautos, kuri gyvena ne tik duona, bet ir tradicijomis, meile savo kalbai bei papročiams. Turime puoselėti lietuvybę, ginti tautinį identitetą ir saugoti tautos šaknis. "Branginkime ir puoselėkime ją!"

Kiti sveikinimai

Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas kardinolas Audrys Juozas Bačkis sveikino PLB atstovus kaip buvęs ir užaugęs šios bendruomenės narys, nors mokėsi užsienyje, bet gaivinamas lietuviškumo. Pabrėžė, kad Mindaugo karūnavimas ir krikštas tai buvo Lietuvos įžengimas į krikščionišką Europą. Dabartinė Lietuva sužalota 50 metų trukusios okupacijos ir dar truks ilgai, kol sielos žaizdos bus išgydytos. Lietuvos Bažnyčiai didelę pagalbą teikia užsienio lietuviai ir Vakarų bažnyčios, kurių dėka vykdoma karitatyvinė veikla. Kvietė kurti ir ugdyti lietuviškas krikščioniškas šeimas ir auklėti jaunimą lietuviška dvasia. "Neužmirškime, kad išeivijoje lietuvių bažnyčios yra susitelkimo punktai". Pabrėžė lietuviškos spaudos reikšmę.

Seimo pirm. Artūras Paulauskas sveikino PLB seimo dalyvius primindamas, kad tėvynės meilė vienija pasaulio lietuvius ir kvietė su tokia pat meile sutikti visus naujai atvykstančius.

Atkuriamojo seimo pirm. prof. V. Landsbergis sveikindamas pabrėžė: malonu pasveikinti ir palinkėti našaus darbo. Turime dar Lietuvoje daug vidujinių nelaisvių, iš kurių turime išsilaisvinti, o išeivijos lietuvių bendruomenė daug gali pagelbėti Lietuvai, tos pagalbos lauksime.

Po sveikinimo kalbų PLB vicepirmininkė Milda Lenkauskienė supažindino svečius su 35 kraštų atstovais ir jų pirmininkais, trumpai apibūdindama. Jai skaitant krašto pavadinimą, atstovai atsistodavo ir stovėdavo kol baigdavo apie juos apibūdinimą.

Pirmasis darbo posėdis

Pirmasis darbo posėdis prasidėjo 11.30 v.r. Pradėjo PLB pirm. V. Kamantas, pakviesdamas iš keturių kraštų atstovus į sekretoriatą, pirmininkaujant Jarui Alkiui (D. Britanija), kuriuos seimo nariai plojimu patvirtino. Toliau pateikė seimo darbo taisykles ir dienotvarkę. Pastaroji seimo narių balsavimu buvo priimta. Toliau prezidiuman buvo pasiūlyta pirmininku Juozas Polikaitis, JAV, ir kopirmininkais Henrikas Antanaitis (Australija), Virginija Tarnauskaitė (Gudija), Rūta Žilinskienė (Kanada). Seimas vienbalsiai pritarė pasiūlytam prezidiumui. Toliau buvo sudarytos įvairios komisijos: registracijos, mandatų, skaičiavimo, nominacijų, nutarimų, kurias seimas patvirtino plojimu.

Užėmus prezidiumui vietas, darbo posėdį pradėjo pirm. Juozas Polikaitis. Seime turėjome buvusį dviejų kadencijų PLB pirmininką Bronių Nainį, kurį pirmininkas pakvietė tarti žodį. Jis pažymėjo, kad atsitiktinai čia atsidūręs ir nepasiruošęs kalbai, tik pasveikino ir priminė, kad lietuvybės išlaikymas ir prisidėjimas savo įnašu prie Lietuvos gerovės yra visų mūsų pagrindinis siekimas.

PLB pirm. V. Kamantas pateikė valdybos pranešimą, kuris buvo išspausdintas seimo leidinyje, tačiau dar papildomai kalbėjo išryškindamas darbus, rūpesčius ir ateities planus.

Esą buvo rūpintasi, kad PLB šeima augtų ir stiprėtų. Didelis dėmesys skirtas Sibiro lietuvių bendruomenei. Džiaugtasi, kad įsisteigė naujos Norvegijos,

(Nukelta į 6-tą psl.)

Pažinkime ir Šiaurės Skalvą

Skalviai – vakarinių lietuvių gentis, gyvenusi abipus Nemuno nuo Kuršių marių iki Šešupės žiočių, o šiaurinėje pusėje net iki Šventosios upelio, tekančio pro Smalininkus. Istorikai, tyrinėję jų vietovardžius, asmenvardžius bei materialinę kultūrą, pripažino, kad skalviai buvo lietuvių gentis ir kad jie kalbėjo lietuvių kalba. Pirmą kartą Skalva paminėta kryžiuočių kronikose prieš 1240 m. Svarbiausias jos politinis centras buvo Ragainė, o religiniu centru laikomas Rambynas. Sutriuškinę Didįjį prūsų sukilimą, kryžiuočiai 1278 m. ją užkariavo. Dabar Lietuvos respublikai priklauso Šiaurės Skalvos dalis su Smalininkais, Viešvile, Pagėgiais, Šilute.

Jurbarko kultūros centre įvyko knygos *Šiaurės Skalva* sutiktuvės. Jos autoriai – istorijos mokslų daktaras Vytenis Almonaitis ir jo žmona Junona Almonaitienė. Knyga išvaizdi ir turininga – joje gausiai pateikta istorinių, geografinių bei etnografinių žinių ir išspausdinta daug nuotraukų, primenančių tragišką šio krašto likimą. *Šiaurės Skalva* skirta ir besidomintiems Lietuvos praeitimi, ir mėgstantiems keliauti – prisiliesti prie gyvosios istorijos. V. Almonaitis yra dirbęs penketą metų Kauno kelionių agentūros vedliu, daugsyk su ekskursijomis apkeliavęs, išvaikščiojęs tą kraštą, sukaupęs daug įvairių duomenų.

Šiaurrytinė buvusios Skalvos dalis – dabar Jurbarko rajono teritorijoje. Ji prasideda Smalininkų miesteliu, kuris apie 2 km nutįsęs abipus Jurbarko-Klaipėdos plento. Miestelyje yra gamtos paminklas – 207 ąžuolų alėja. Čia 1811 m. buvo įrengta pirmoji prie Nemuno vandens matavimo stotis. Pakrantėje tebestovi mūriniai laiptai su pritvirtintomis matuoklėmis.

Keliaudami tolyn į vakarus, pasiekiame seną Viešvilės gyvenvietę, įsikūrusią prie to paties vardo upelio. Archeologai čia yra radę 10-12 amžių degintinį kapinyną. Vietovė minima ir XIV š. kryžiuočių kelių į Lietuvą aprašymuose. Kadaise Viešvilėje yra dirbę kunigai, nusipelnę senajai lietuvių raštijai: Jonas Gedkantas, Mykolas Merlinas, Zacharijas Blotnas ir kiti. 1905 m. pro Viešvilę buvo nutiestas siaurasis geležinkelis, jungęs Smalininkus su Pagėgiais. Po šio karo jis nugriautas.

Pagėgių miestas irgi gavo vardą nuo Gėgės upelio. Kai 1875 m. buvo nutiestas Tilžės-Klaipėdos geležinkelis, Pagėgiai – buvęs tik kaimas – pradėjo sparčiai augti. Tarpukario metais čia veikė "Rūtos" draugija, buvo "Santaros" skyrius, į kultūrinius renginius čia dažnai atsilankydavo Mažosios Lietuvos veikėjai – Martynas Jankus, Vydūnas, Enzys Jagomastas ir kiti.

Skalva – tragiškos lemties kraštas. Kryžiuočiai, užkariaudami ją, žudė besiginančius žmones. Paskum kelios maro epidemijos labai išretino vietinius gyventojus, ir vokiečiai aktyviai ją kolonizavo. Per Antrąjį pasaulinį karą atsitraukdami hitlerininkai beveik visus gyventojus išsivarė. Po karo tuščios sodybos buvo apgyvendintos iš įvairių vietų atsikėlėlių.

Tragiškas kraštas, tačiau jį pažinti būtina. Be abejonės prie to daug prisidės V. ir J. Almonaičių knyga *Šiaurės Skalva.*

Vytautas Kutkevičius

Lietuvių mados Amerikoje

LAURYNAS R. MISEVIČIUS, VAIVA RAGAUSKAITĖ

Liepos 4-ąją amerikiečiai šventė Nepriklausomybės dieną. Tuo tarpu keli šimtai Čikagos lietuvių šią progą pažymėjo labai netradiciškai: iš "Navy Pier" prieplaukos tą vakarą, tuoj po šventinių fejerverkų, išplaukė laivas "Evening Star", kuriame ant Mičigano ežero bangų vyko madų renginys *Lietuviška mada Amerikoje – 2003.*

Savaitę anksčiau toks renginys įvyko Niujorke. Jį suorganizavo gyvenančios modelių agentūros "Vaivos studija" (Lietuvoje) vadovės, choreografės ir kūrėjos Vaivos Zarobos bei restorano Niujorke bendrasavininkės Vestos Petravičienės neseniai įsteigtas "Lietuvos saulės fondas". Birželio 28 dieną pirmąjį *Lietuviškos mados Amerikoje – 2003* renginį išvydo Niujorko ir apylinkių lietuviai, gana gausiai susirinkę į Viešpaties Atsimainymo parapijos salę Maspeth vietovėje. Čia apie 30 merginų iš Niujorko ir kaimyninių valstijų demonstravo keleta jaunų, bet jau gerokai išgarsėjusių lietuvių kūrėjų drabužių kolekcijas.

Niujorke šventę pradėjo profesionalus šokėjas Juventas Telšinskas, pagal šokio ritmą salėje esančioms damoms dalindamas gėlių puokštes. Pirmiausiai merginos demonstravo V. Zarobos ir L. Narušienės sukurtą kolekciją *Lino giesmė.* Kūrėjos iš Šiaulių Larisos Kuchalskienės kolekcija nukėlė į praeitį – *Atgal į šešiasdešimtuosius.* Šiuos drabužius renginio vedėjai V. Zaroba ir D. Bagdonas merginas kvietė demonstruoti skambant "The Beatles" muzikai. Toliau sekė viešnios iš Čikagos, "Illinois Institute of Arts" trečiakursės studentės Giedrės Vaičekauskaitės koliažas *Funky Elegance,* nuskynęs laurus ne tik pačiame Dailės institute, bet ir Vidurio Vakarų regiono dailės mokyklų konkurse *Fashion Foundation Competition.*

Po keliolikos minučių pertraukos ant podiumo buvo pakviestos 9 merginos – prasidėjo trečiojo ir labiausiai pasižymėjusio kūrėjo Kęstučio Lekecko iš Kauno kolekcijos *9 Aistros naktys* pristatymas. Didžiausią Kalėdų senio kostiumą sukūręs ir taip papuolęs į Gineso rekordų knygą lietuvis į JAV taip pat atvežė *Neatrastąją žvaigždę* – vakarinių suknelių kolekciją, kuri Niujorke buvo demonstruojama paskutinė.

Renginio pabaigoje V. Zarobos mažoji dukrelė Vesta, pasipuošusi Amerikos valstybinės vėliavos spalvų kostiumėliu, išdalino daugybę lietuvišką trispalvę simbolizuojančių balionų... jai labiausiai patikusiems vaikinams.

Niujorke renginio metu veikė šiame mieste gyvenančių fotografų Audriaus Šaparausko ir Dmitrijaus Kobrenik foto darbų paroda bei juvelyro iš Lietuvos Tauro Blaževičiaus papuošalų paroda. Vakarą daugelis svečių baigė šalimais esančiame lietuviškame restorane "Krezo-2".

Tuo tarpu Čikagoje, plaukiant Mičigano ežeru ir besigrožint naktine dangoraižių panorama, įvyko ne tik visų minėtų kolekcijų pristatymas, bet ir pardavimas. Jame už 300 dolerių (pradinė kaina – 200) buvo parduotas Giedrės Vaičekauskaitės modelis iš kolekcijos *Funky Elegance.* O K. Lekecko porcelianiniais priedais dekoruotas modelis Čikagos lietuviams bei renginio svečiams amerikiečiams, matyt, pasirodė neįkandamas (kūrėjas už jį prašė 700 dolerių), nors susižavėjimo kauniečio sukurtais elegantiškais vakariniais drabužiais neslėpė daugelis renginio dalyvių.

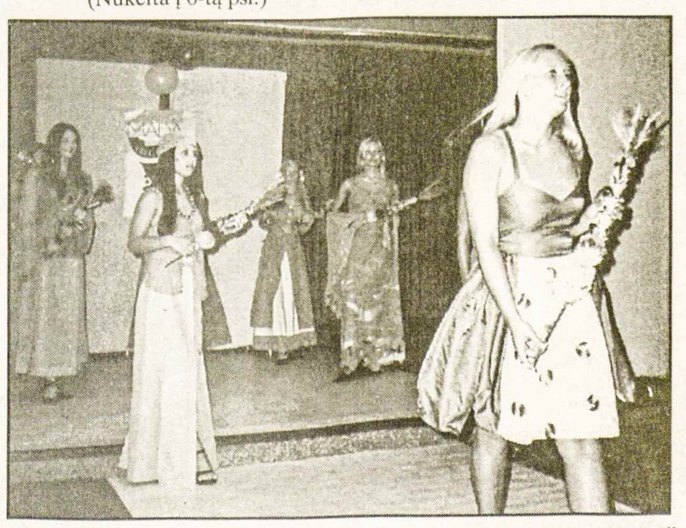

V. Zarobos ir L. Narušienės sukurtų madų kolekcijos "Lino giesmė" demonstravimas Maspeth, NY, parapijos salėje Ntr. L. R. Misevičiaus

SPAUSTUVĖ PRINTING NET

Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.

Prieinamos kainos, aukšta kokybė.

TEL. (416) 252-6741

66 Mimico Ave. Toronto Ont.

Savininkas Jurgis Kuliešius

Dailininkas Antanas Tamošaitis apdovanotas Vytauto Didžiojo ordino karininko kryžiumi už nuopelnus Lietuvai. Iš k.: LTI pirmininkė Aldona Veselkienė, dail. Antanas Tamošaitis, dr. Povilas Mažeika

Žymieji lituanistai Amerikoje

Benderis, Senas, Sepiras, Šmolstygas, Fordas ir kiti

DALIA DUOBAITĖ

Benderis ir kiti

Lietuvių kalbos tyrinėjimo istorijoje A. Sabaliauskas mini amerikiečių mokslininką Haroldą Hermaną Benderį (1882-1951), kuris 1921 m. išleido knygą *Etimologinis lietuvių kalbos indeksas* (*A Lithuanian Etymological Index*). Joje užfiksuota svarbiausia indoeuropeistikos veikaluose randama etimologinė lietuvių kalbos medžiaga. Benderis bendravo su lietuvių didžiojo žodyno pradininku kalbininku Kazimieru Būga. 1922 m. Benderis buvo išrinktas Kauno universiteto garbės daktaru.

Kai ką lietuvių kalbos klausimais amerikiečių filologų leidiniuose yra išspausdinęs F. T. Wood (1902-1976).

Lietuvių kilmės kalbininkas Pr. Galinis (g. 1902 m. Miežionyse, Kaišiadorių r.) 1940 m. Harvardo universitete gavo daktaro laipsnį už disertaciją *Baltų kalbų įtaka vokiečių tarmėms Rytų Prūsijoje*. Tiesa ir tai, kad pirmieji amerikiečių indoeuropistai lietuvių kalba mažai domėjosi.

Vėliau pasireiškė didesnis susidomėjimas baltų kalbomis, susijęs su bendru amerikiečių kalbotyros mokslo pakilimu. Be to, Amerikoje atsirado nemažai emigrantų iš Lietuvos bei Latvijos. Amerikiečių kalbotyros mokyklos pradininkas, vienas įdomiausių pasaulio kalbininkų Edward Sapir (1884-1939), savo kilme yra susijęs su Lietuva, nors nelietuvis. Būdamas 5-erių, į Ameriką atkeliavo iš Prūsijos (gimė Lauenberge, kur jo tėvas, žydų kantorius, buvo atsikėlęs iš Lietuvos).

Senas

Lituanistikai JAV-se daug nusipelnė šveicarų kilmės kalbininkas, gyvenęs Lietuvoje, A. Senn. Į Lietuvą jis atvyko baigęs 1921 m. Friburgo universitetą. Dirbo informacijos agentūroje, vėliau dėstė Kauno universitete. Po K. Būgos mirties vadovavo lyginamosios kalbotyros katedrai.

Į JAV Senas išvyko 1930-aisiais. Dirbo Yale, Pensilvanijos universitetuose. Kaip germanų ir indoeuropiečių filologijos profesorius skaitė paskaitas ir įvairiuose Europos universitetuose, taip pat Montrealyje (Kanadoje).

Gyvendamas JAV, Senas anglų kalba parašė darbą apie lietuvių kalbos tarmes. Taip pat jis buvo pirmasis rimčiau tyrinėjęs Amerikos lietuvių kalbą.

Senas yra iš tų kalbininkų, kurie griežtai neigė baltų-slavų kalbinę vienybę.

Jis yra dviejų lietuvių kalbos vadovėlių autorius. Vienas iš jų, parašytas dar Kauno universitete (išleistas 1929 m.), skirtas norintiems praktiškai pramokti lietuvių kalbą, o antrasis – mokslininkams kalbininkams.

Bene svarbiausias Seno nuopelnas lituanistikai yra jo darbas prie *Rašomosios lietuvių kalbos žodyno*, kitaip dar vadinamo *Nydermano žodynu*. Nydermanas buvo to žodyno iniciatorius, tačiau Senas iš žodyno autorių buvo vienintelis, kuris dirbo nuo pradžios iki pabaigos, ir jo indėlis, parengiant ir išleidžiant šį leksikografijos veikalą, yra bene didžiausias.

Baltų kalbų medžiagos, įvairių konsultacijų Senas teikė ir rengiant tokius svarbius veikalus, kaip A. Valdės-J. Pokorno *Lyginamasis indoeuropiečių kalbų žodynas*, S. Faisto *Lyginamasis gotų kalbų žodynas* ir C. D. Buck *Pagrindinių indoeuropiečių kalbų parinktų sinonimų žodynas*.

Senas yra rašęs ir lietuvių literatūros klausimais. Du kartus italų kalba buvo išleista jo *Lietuvių literatūros istorija*, paskelbta Dž. Devoto redaguotame veikale *Storia delle Letterature Baltiche*.

Pensilvanijos universitetas, daugiausia Seno pastangų dėka, tapo svarbiu lituanistikos ir slavistikos centru JAV. Šiame universitete profesoriavo A. Salys ir V. Krėvė-Mickevičius.

1970 m. Senui pagerbti JAV buvo išleistas rinkinys *Baltų kalbotyra* (*Baltic Linguistics,* University Park and London, 1970).

Mirė Senas 1978 m. vasario 9 d. Ešforde, CT. Jis yra gimęs 1899 m. kovo 19 d. Blotzheime (Prancūzija) vokiškai kalbėjusių šveicarų valstiečių šeimoje. Taigi 2004-aisiais pavasarį – šio žymaus kalbininko 105-osios gimimo metinės.

Šmolstygas

Iš Seno mokinių, tęsusių mokytojo tradicijas, pirmiausia minėtinas V. Šmolstygas, žymus amerikiečių baltistas. Jis gimė 1929 m. spalio 3 d. Pensilvanijoje, Sayre. 2004-ųjų rudenį – 75-osios jo gimimo metinės.

Šmolstygo profesoriais buvo ne tik Senas, bet ir A. Salys, V. Krėvė. Iš indoeuropeistikos darbų, kurie dažniausiai glaudžiai susiję su baltistikos problemomis, minėtina jo knyga *Indoeuropiečių kalbotyra: nauja sintezė* (*Indo-European Linguistics: A New Synthesis, 1980*).

Centrinė Šmolstygo mokslinių interesų problema buvo baltistika, ypač baltų kalbų istorinė fonetika ir morfologija. Kartu su L. Dambriūnu ir A. Klimu jis išleido *Dabartinės lietuvių kalbos įvadą*. 1972 m. išėjo antras šios knygos leidimas.

Kartu su B. Jėgeriu išvertė latvių mokslininko J. Endzelyno svarbų darbą *Baltų kalbų garsai ir formos*. Įdomu, kad Šmolstygas šį veikalą išvertė iš lietuviško vertimo, o B. Jegeris sutikrino su latvišku originalu.

Drauge su S. C. McCluskey ir V. Zepu Šmolstygas paskelbė Bazelio universiteto bibliotekoje rastą (rado McCluskey) senovės prūsų kalbos teksto nuotrupą, kuri, atrodo, yra seniausias ligi šiol išlikęs baltų kalbų tekstas. Savuosius prūsų kalbos tyrinėjimus Šmolstygas apibendrino knygose *Senovės prūsų kalbos gramatika* ir *Senovės prūsų kalbos studijos*.

Keletą metų jis redagavo bibliografinio leidinio *MLA International Bibliography* kalbotyros skyrių.

Fordas

Labai rūpestingai parengtais senųjų lietuvių kalbos paminklų leidiniais JAV lituanistikai daug nusipelnė Gordon Buell Ford, Jr. (gimęs 1937 m.).

Šis amerikiečių kalbininkas 1971 m. išleido ir pirmąją lietuvišką knygą (Martyno Mažvydo katekizmą) su tiksliu vertimu į anglų kalbą.

G. Fordo dėka amerikiečių kalbininkams tapo prieinamas ir įdomus senosios lietuvių raštijos paminklas – vadinamoji *Volfenbiutelio postilė*. Kaip mokymo priemonę studentams Fordas parengė senųjų lietuviškų tekstų chrestomatiją *XVI ir XVII amžių senieji lietuviški tekstai su žodynu*.

Trumpiau A. Sabaliauskas savo *Lietuvių kalbos tyrinėjimo istorijoje* pamini gana daug pavardžių JAV kalbininkų, vienokį ar kitokį indėlį įnešusių į baltų kalbotyrą bei lituanistiką.

• Kalba yra laidininkas, kuriuo teka į mus tautos kūryba: jos dainos ir pasakos, jos epas ir lyrika, jos drama, jos filosofija ir net jos mokslas. **A. MACEINA**

Už nuopelnus Lietuvai

Apdovanotas dailininkas Antanas Tamošaitis

LIJANA ŠATAVIČIŪTĖ

Liepos 5 dieną karaliaus Mindaugo karūnavimo 750 m. proga Vilniuje, Lietuvos prezidentūroje, ordinais ir medaliais buvo apdovanota nemažai valstybei nusipelniusių žmonių. Tarp jų buvo apdovanoti ir išeivijos veikėjai. Vytauto Didžiojo ordino karininko kryžiumi apdovanotas visam laikui į Lietuvą sugrįžęs dailininkas Antanas Tamošaitis. Ordino įteikimo rašte parašyta, kad šis garbingas apdovanojimas Vilniaus dailės akademijos garbės profesoriui ir Tamošaičių galerijos "Židinys" Vilniuje steigėjui įteikiamas "už nuopelnus Lietuvos Respublikai ir už pagalbą Lietuvai integruojantis į transatlantines ir europines struktūras".

Vytauto Didžiojo ordinas buvo įsteigtas jubiliejiniais 1930 metais ir buvo laikomas aukščiausiu valstybės apdovanojimu. Jo statute buvo pažymėta, kad "Vytauto Didžiojo ordinas skiriamas Lietuvos ir svetimųjų valstybių piliečiams pagerbti ir pažymėti už ypatingus nuopelnus Lietuvos valstybei, Lietuvių Tautos garbei ir žmonijos gerovei". Iki 1939 m. Vytauto Didžiojo ordinais buvo apdovanoti prezidentas Antanas Smetona (kaip valstybės vadovas, gavęs ordiną su grandine), pirmojo laipsnio Vytauto Didžiojo ordinais – generolai Stasys Raštikis ir Stasys Dirmantas bei 16 užsienio piliečių. Tokie duomenys pateikti Algimanto Astiko knygoje *"Lietuvos ordinai, medaliai ir ženkleliai 1918-1940"*, išleistoje Vilniuje 1993 m.

Į iškilmingą apdovanojimų įteikimo posėdį A. Tamošaitį palydėjo Tamošaičių galerijos "Židinys" vedėja Laimutė Lukoševičienė ir iš Kanados atvykusi Anastazijos Tamošaitienės sesuo, Lietuvių tautodailės instituto išeivijoje valdybos pirmininkė Aldona Veselkienė. Prezidento Rolando Pakso pasakytoje kalboje buvo pabrėžta, kad labai dažnai lietuviai tyliai ir nepastebimai darbuojasi tėvynės labui ir jų visas gyvenimas prilygsta dideliam žygdarbiui.

Todėl galima pasidžiaugti, kad Lietuvoje buvo įvertinta viso gyvenimo A. Tamošaičio veikla, nukreipta į tautinių tradicijų stiprinimą, senųjų dailiųjų amatų plėtojimą, tautodailės rinkimą ir saugojimą. A. Tamošaičio, kaip ir jo velionės žmonos Anastazijos Tamošaitienės gyvenimas išskirtinis dėl jų pasišventimo savo tikslui, kurio įgyvendinimui nesutrukdė bet kokios gyvenimo aplinkybės. Karo sūkurių nublokšti į Austriją, Vokietiją, vėliau apsigyvenę Kanadoje, dailininkai neieškojo sotesnio ir lengvesnio gyvenimo, bet kantriai tęsė pradėtus darbus: audė, tapė, kūrė grafikos kūrinius, savo sodyboje Kingstone įsteigė audimo dirbtuvę, kurioje mokė išeives lietuvaites dailės ir audimo meno.

Tamošaičiai neišblaškė savo tautodailės rinkinių, nepasidavė pagundai juos atiduoti užsienio muziejams ir tokiu būdu lengvai išgarsėti. Studijuodami sukauptus liaudies audinius, drabužius, margučius, dailininkai rašė rimtas studijas apie lietuvių liaudies aprangą ir tautodailės dirbinius. *Lithuanian National Costume* (1979), *Lithuanian Easter Eggs* (1982), *Lithuanian Sashes* (1988), išleistos anglų kalba, visame pasaulyje platino lietuvių liaudies meną, atkreipė kitataučių dėmesį į unikalų mažos lietuvių tautos kultūrinį paveldą. Šios knygos pateko į įvairių šalių bibliotekas, buvo įtrauktos į mokslinių leidinių katalogus. Be to, buvo gerai žinomos ir vertinamos tautodailės specialistų sovietinėje Lietuvoje. Prezidento R. Pakso žodžiai tikrai teisingi – savo veikla A. Tamošaitis prisidėjo prie Lietuvos įsiliejimo į pasaulio kultūrą.

Tad A. Tamošaičiui ši vasara ypač svarbi dėl kelių priežasčių. Birželio 19 dieną Vilniuje atidaryta Tamošaičių galerija "Židinys". Valstybės dienos proga jam suteiktas garbingas valstybės apdovanojimas. Liepos 19 d. amžino poilsio tėvynėje, Antakalnio kapinių rašytojų kalnelyje, atgulė amžinam poilsiui iš Kanados atgabenti žmonos A. Tamošaitienės palaikai.

Dailininkas Antanas Tamošaitis apdovanotas Vytauto Didžiojo ordino karininko kryžiumi už nuopelnus Lietuvai 2003.VII.5. Iš k.: Lietuvių tautodailės instituto pirmininkė Aldona Veselkienė, dailininkas Antanas Tamošaitis ir Lietuvos respublikos prezidentas Rolandas Paksas

Marių žvaigždė

Aukso tulpe, nuostabus žiedeli,
Pasakyki kuom nusikaltai?...
Širdin sminga durklas ne spyglelis,
Virpa, net dangaus aukšti skliautai...

Saulės dukra, DIEVO numylėta,
Prie MARIJOS mylinčios Širdies
Prisiglaudus – apglėbta žaizdota –
Audrų sūkuriuos tik JOS tikies...

Įsiūbuotos jūrų bangos niršta –
Daužos, net išpuola iš krantų!...
Plukdo, verčia dugno purvą tiršta, -
Susigūžusi stebiesi tu...

MARIŲ ŽVAIGŽDE, MOTINA Geroji,
Išklausyk Žemelės gaudimus!...
Gelbėk dienų valtį nuo pavojų,
Sutramdyk taifūnų siautimus!...

Sofija Šviesaitė, 2003.IV.3

Pasaulio lietuvių bendruomenės seimas Lietuvoje

(Atkelta iš 5-to psl.)

Ispanijos, Graikijos ir Čekijos lietuvių bendruomenės. Susijungė Rusijos ir Sibiro lietuvių bendruomenės. Pagyvėjo Italijos, pradėjo judėti Naujoji Zelandija. Pagelbėta Pietų Amerikos lietuvių jaunimo sąjungai surengti suvažiavimus. Sušauktas pirmininkų suvažiavimas 2001 m. Seinuose, 2002 m. Druskininkuose, Lietuvoje. PLB atstovybė ir jos įstaiga labai gerai veikia Lietuvos seimo rūmuose.

PLB leidžia *Pasaulio lietuvį*, kurį redaguoja Regina Kučienė, tačiau jo leidimas yra nuostolingas. Ruošiama ir baigiama spausdinti PLB istorijos knyga (1949-2003); redaktorė dr. Vitalija Ilgevičiūtė-Stravinskienė. Knygos išleidimą finansuoja mecenatai, rėmėjai ir aukotojai. Valdovų rūmų atstatymui buvo sudarytas paramos fondas.

PLB garbės teismo pirm. Eugenijus Čuplinskas, Kanada, pranešė, kad teismą sudaro 5 asmenys: Viktoras Baltutis, Australija, Arminas Lipšys, Vokietija, Juozas Polikaitis, JAV, ir Saulius Varnas, Australija. Kandidatai buvo: Petras Bielskus, Australija, ir Jūratė Grigonytė, Australija. Per šio garbės teismo kadenciją nebuvo nė vienos bylos.

PLB kontrolės komisijos pirm. Horstas Žibas pranešė apie atliktas revizijas PLB ir Jaunimo sąjungos iždуose. Nerasta pažeidimų. PLB yra tvarkomos atskirai 4 kasos-iždai: Lietuvos vaikams ir našlaičiams šelpti komiteto "Saulutė", Pasaulio lietuvių bendruomenės Švietimo komisijos, PLB leidžiamo žurnalo *Pasaulio lietuvis* ir Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos. Metant žvilgsnį į PLB valdybos išdininko Juozo Luko paruoštas apyskaitas matyti, kaip su nedideliu biudžetu teko valdybai dirbti.

Popietiniame posėdyje tęsėsi klausimai dėl valdybos ir komisijų pranešimų. Kiek daugiau teirautasi dėl PLB fondo veiklos, kurios PLB kontrolės komisija netikrina, nes ji veikia savarankiškai valdoma fondo direktorių ir yra tikrinama JAV valdžios auditorių, nes turi atleidimą nuo valstybinių mokesčių. Įdomus klausimas buvo iškeltas, kiek Lietuvos valstybė remia užsienio lietuvių veiklą. Į klausimą žadėjo atsakyti rytojaus dieną posėdyje dalyvaujantis Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos vyriausybės direktorius Antanas Petrauskas.

Visi pranešimai priimti kaip buvo pateikti seimui.

Pirmininkų pasisakymai

3 v.p.p. trečiasis darbo posėdis, pirmininkaujamas Virginijos Tarnauskaitės. Jame buvo išklausyti pasisakymai kraštų ir jaunimo sąjungos pirmininkų. Nors tie visi pranešimai išspausdinti seimo leidinyje, bet dar daugelis pirmininkų kalbėjo ryškindami savojo krašto rūpesčius. Daugumos kraštų rūpesčiai labai panašūs, būtent lituanistinis vaikų mokymas ir jaunimo lietuvių kalbos silpnėjimas.

4 v.p.p. ketvirtame darbo posėdžiui pirmininkavo Rūta Žilinskienė. Buvo tęsiami kraštų ir jaunimo pasisakymai. Įstrigo atmintin Švedijos krašto valdybos pirmininkės žodis: jie savo krašte į bendruomenę priima tiktai tuos, kurie įteikia pareiškimus ir sumoka mokestį. Atseit, kiti lietuviai palieka už bendruomenės ribų.

Skaudesnę problemą turėjo Venezuelos lietuvių bendruomenė, kai ispaniškoje spaudoje buvo subjaurotas Lietuvos vardas paskelbiant, kad siaučia lietuvių mafija, nes buvo pagauti 9-ni narkotikų platintojai – jaunuoliai 20 – 30 m. amžiaus, kurie pakliuvo į kalėjimą. Kilo klausimas, kas daryti – palikti likimo valiai ar gelbėti? Bendruomenė apsiėmė juos globoti ir lankyti kalėjime. Dabar bendruomenei lieka uždavinys ištaisyti tą sugadintą krašte lietuvių įvaizdį.

Jaunimo rūpesčiai

Liepos 9, trečiadienis. Penktasis posėdis – pirmininkauja Henrikas Antanaitis. Posėdį pradedant praneša, kad seime dalyvauja 132 seimo atstovai. Perskaitomi sveikinimai iš Lietuvių skautų sąjungos, liuteronų vyskupo išeivijoje Dumpio, Tautos fondo JAV, Amerikos lietuvių tarybos. Posėdį toliau vesti pakviečiamas kun. Edis Putrimas. Jis vadovauja pokalbiui su jaunimo atstovais: Matas Stanevičius (Kanada), Vytas Lemkė (Vokietija), Girius Antanaitis (Australija), Aušra Venckutė (JAV), Saulius Simonavičius (Kanada), Ričardas Liškauskas, Lina Džikija (Gruzija).

Vokietijos atstovas Vytas Lemkė savo kalboje stebėjosi, kad Šiaurės Amerikos jaunimas kalbasi tarp savęs angliškai, o Vokietijos lietuvių jaunimas tarp savęs – tik lietuviškai. Jis prašė tėvus, kad šeimose kalbėtų tik lietuviškai.

Labai gražia lietuviška tarsena kalbėjo Lina Džikija iš Gruzijos. Nedidelė, liekna, juodais plaukais jaunuolė pasakojo kaip įvyko jos persilaužimas į lietuviškumą turint 13 metų amžiaus atvykus pirmą kartą į Lietuvą stovyklon. Čia pamatė tiek daug Lietuvoje grožio ir žavumo, pasijuto norinti būti lietuvaite.

Argentinos lietuvių jaunimo atstovas tvirtino, kad pagrindinė sąlyga – lietuviška šeima ir tėvų pavyzdys yra didžiausia paskata likti lietuviu. Tačiau 90% Argentinos lietuvių jaunimo lietuviškai nemoka, nes neturi lietuviškų šeštadienio mokyklų. Bet svarbūs yra jaunimo suvažiavimai, kurie prisideda prie lietuviško identiteto išlaikymo.

Girius Antanaitis pažymėjo, kad Australijos lietuvių jaunimas naudojasi lietuvių kalbos kursais, dalyvauja jaunimo organizacijose, palaiko artimus ryšius su Lietuva. Daug padeda lietuviškumui palaikyti bendravimas su grupėm ir pažįstamais, dalyvavimas šokių šventėse. Jaunimo veiklai būtina vyresnių bendruomenininkų pagalba.

Aušra Venckutė, Amerikos lietuvaitė, sakė, kad ją išmokė lietuviškumo tėvai, kurie nuo pat vaikystės vežiojo į vaikų parengimus, o vėliau taip paruošta natūraliai pati įsijungė į lietuvių jaunimo organizacijas.

Saulius Simonavičius, Jaunimo sąjungos pirmininkas Kanadoje, paminėjo, kad lietuviškumui daug padeda rengiami skirtingi nuo suaugusių Vasario 16 dienos minėjimai, kur yra mažiau ilgų kalbų, bet daugiau užsiėmimų. Pabrėžė, kad būtina į veiklą įtraukti naujuosius išeivius.

Ričardas Liškauskas, Kanados lietuvis, gyvenantis Lietuvoje ir dirbantis su jaunimu Klaipėdos mieste, pasakojo – kai buvo pasiųstas į Lietuvą, sutiko dirbti vienerius metus, o dabar jau devyneri metai besidarbuojant su vietiniu jaunimu.

Lietuvos parama užsieniečiams

11.30 v.r. šeštasis posėdis. Pranešimą daro Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos vyriausybės generalinis direktorius Antanas Petrauskas. Pažymėjo, kad Lietuvos valdžia paskyrė paramai 26 milijonus litų per pastaruosius penkerius metus, o šiais metais jau paskirta 3.6 mln. litų.

Didžiausia parama tenka Rytų kraštams. Pelesos lietuvių mokyklai Gudijoje paskirtas vienas milijonas litų. Kultūros reikalams paskirta 40,000 litų, vaikų vasaros stovykloms 70,000 litų. Departamentas apmokėjo Rytų kraštų ir Pietų Amerikos seimo atstovų keliones ir išlaikymą Lietuvoje.

Rytų kraštuose veikia apie 20 lietuviškų mokyklų, kurios yra remiamos Lietuvos. Rygos, Maskvos, Vasario 16 mokyklos aprūpinamos vadovėliais ir kita medžiaga. Departamentas rengia lietuvių mokytojų pasirengimo ir pasitobulinimo kursus. Skiria lėšas Rygos ir Maskvos gimnazijų statybai. Stengsis ir toliau išlaikyti ir neuždaryti Vasario 16 gimnazijos, nes ji reikalinga išeivijai ir Lietuvai. Šiais metais jai paskirta 200,000 litų ir tiek pat bus paskirta kitais metais.

Yra išlaikoma 30 lietuviškų knygų bibliotekų Rytų kraštuose, kurios vis papildomos naujomis lietuviškomis knygomis. Per 13 metų finansuota 1500 vaikų vasaros stovyklose (vaikai iš kitų kraštų). Šiais metais Lietuvos universitetuose studijavo 100 užsienio lietuvių. Lietuvos vyriausybės apdovanoti ordinais Gudijos ir Latvijos LB pirmininkai. Maskvos lietuvių mokyklos senąjį pastatą nutarta nugriauti. Po metų bus pastatytas naujas.

(Bus daugiau)

Kanadiečių grupė "Ritos smuklėje" Vilniuje susipažinimo vakare Nuotr. St. Daliaus

Kanados lietuvių bendruomenės atstovai, dalyvavę PLB vėliavos pakėlime Vilniuje prie Lietuvos seimo rūmų Nuotr. St. Daliaus

BPL Import/Export
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
SKAMBINTI
Petras Brasas
(905) 383-1650

Žmogaus būtis Dievo užvėjoj

Kun. Stasio Ylos "Tylos liturgija" eil.ėraščiai

VYTAUTAS DYVAS

A.a. kun. STASYS YLA

Retėja Amerikoje spausdintos arba leistos knygos. Juk nėra autorių, skaitytojų ir lėšų. Tačiau šiais metais (2003) *Ateitis* Čikagoje atspaudė ir išleido a.a. Stasio Ylos nemažą lyrikos rinkinį (96 psl.) *Tylos liturgija*. Tai autoriaus dvidešimtosioms mirties metinėms pažymėti. Kun. St. Yla didelę savo veiklos dalį paskyrė ateitininkijai, tad šio lietuvių katalikų intelektualų vieneto ryžtas paminėti vieną iš savo reikšmingų jaunimo vadovų yra suprantamas ir buvo lauktas. *Tylos liturgija*, po autoriaus mirties rankraščiuose rastus eilėraščius, redagavo Nekalto Prasidėjimo (Putname) sesuo Ona Mikailaitė. Tai vėl deramas padėkos mostas, nes kun. Yla daugel metų kapelionavo Putnamo vienuolyne. Leidinys paįvairintas nuotraukomis, darytomis Vytauto Maželio, kuriose kun. St. Yla gerai matomas įvairiais jo amžiaus laikotarpiais, savo išvaizda atitinka ir lyrikos autorių: ramus, kuklus, rimtas ir tvarkingas. Taip pat ir šis leidinys turiniu ir išvaizda yra ir rimtas, ir kuklus.

Iš šio poezijos rinkinio, pasikliaudami tik jame St. Ylos tartais žodžiais, apie autorių nieko nesužinome. Jis nei džiaugiasi, nei liūdi, nei skundžiasi. Tik mąsto. Ir mąsto ne apie save, bet apie žmogų, esantį Dievo kaimynystėje. Į juos abu, Dievą ir žmogų, St. Yla žvelgia ne filosofinėmis, bet kasdieninės aplinkos akimis. Autorius mato, kaip skyla ir byra nuo kryžiaus ąžuolinės Kristaus rankos, bet Dievo žodis, lyg vieversys nuo grumsto, kyla aukštyn be skundimosi. (*Lyg vieversys*, psl. 26).

Žmogus stebi šį gyvenimo procesą iš pašalies be emocijų, nors jo būtis ir buitis yra šalia Dievo. Juk ką nors pakeisti nėra jo valioje. Juk žmogus yra tik mažai galįs žemės padaras, nors svajonėse bando ir mariomis keliauti, ir uraganus nugalėti. Bet: "Kažkodėl naudinga, / kažkas kaista širdy, / ir tada prisimenu,/ esu gimęs žemėje." (*Gimęs žemėje*, psl. 19). Gimimas žemėje ir galių siaurumas žmogaus nejaudina. Jis pripažįsta savo ribotumą be jaudinimosi ir aikčiojimų. Tasai Ylos poezijos žmogus nelaukia nei vakaro, nei ryto, nes "...jei laukčiau šaukčiau,/ diena nebūtų kitokia" (*Laikas neklausia*, psl. 61). Net ir skundžiantis daug pasakoti nėra prasmės, nes "Tada ieškai žodžio / ir jauti, / jog esi / bežadis." (*Vakarop*, psl. 63). Šį ramų tvarinį, mažai galintį, bet niekur nesiskundžiantį, "Kur eitum, sekioja nerimas" (*Rudenį*, psl. 65). O kai rūpestis apninka "Ir atsidūsti: Viešpatie..." (*Rūpestis*, psl. 18).

Viešpats yra geras, patikimas bičiulis "išvykstant ir grįžtant". Tačiau ir Viešpats, nors geras ir galingas, reiškiasi žmogui artima forma. Jis atšlijęs nuo kryžiaus tėvų sodyboje, o jo pagrindinė mintis, žmogui įtaigojama, yra alkstantį pasotinti. Kun. St. Ylos rinkiny nėra rūstaus, barančio, įspėdinėjančio Dievo. Atrodytų, kad Dievas ir žmogus vargsta kartu, vienas kitam guodžiasi, tačiau žmogaus savanoriškas nuolankumas parodo kūrėjo ir tvarinio santykį. Nepasitikėjimas tikrovės aplinka šį santykį paryškina.

Kituose savo raštuose kun. St. Yla buvo teologas, pedagogas, filosofas. Tačiau poezijos rinkiny matome tik ramybės teologiją. *Tylos liturgija* yra nei klasikinės formos (ritmo ir rimo) eilėraščių rinkinys, nei modernaus stiliaus svetimų žodžių prasmių simbolinis (o kartais ir besimbolinis) derinys. Čia sutelkti skaitytojui aiškiai ir be spėliojimų suprantami lyriniai kuždesiai. Juose minties ramumas skatina savas skaitytojo mintis, o autorių rodo kaip Dievo ir žmogaus liturgijos kunigą. Turbūt nėra poetų, kurie nematytų gamtos. St. Yla taip pat nėra jai abejingas. Tačiau jo lyrikoje negirdime šūksnių – gražu, liūdna.

Kunigo pašaukimas jį pasirinkusius atveda prie takoskyros. Ne visos kryptys lemia vidinę taiką dvasiškiui, arba religinę naudą jo artumoje esantiems tikintiesiems. Kunigas gali pavėluotai suprasti savo pareigas, jomis nusivilti ir tapti svetimu sau pačiam ir tikintiesiems. Mažai šilumos skleidžia ir atsiskyrę, uždari dvasiškiai, nors jie būtų nuoširdžiausi asmeninės maldos pasišventėliai. Iš kitos pusės, perdėtos pastangos suartėti su pasauliečiais taip pat ne visada yra kunigui naudingos. Jos nureikšmina dvasininko paskirtį. Idealus kunigas gerai pažįsta pasauliečius, sugeba su jais kartu dirbti ir būti jų dvasiniu vadovu.

Šiuo keliu sėkmingai ėjo kun. St. Yla. Gyvenime jis buvo toks, koks yra savo lyrikoje – taikos ir ramybės žmogus, nors perbrido labai sunkius ir neramius laikus. Trumpos kun. Ylos gyvenimo apybraižos yra šio leidinio viršelio aplanke ir įvadiniame redaktorės straipsny. Rašiniuose paminėti tik lyriniai kun. St. Ylos darbai, tačiau jis yra daug rašęs kitomis, kunigui artimomis, temomis. Ypač platus yra jo Stutthofo kacetinių išgyvenimų literatūrinis bei filosofinis vaizdinys – *Žmonės ir žvėrys*. (Pažymėtina: *Tylos liturgijos* aplanke sakoma, kad kun. St. Yla buvo nacių suimtas 1943 m., o biografijoje – kad 1944 m. LE žinios patikslina: 1943 m.).

Kun. St. Ylos gyvenimas, jo poezija ir *Tylos liturgijos* knyga yra vienoje harmonijoje: taika, ramybė, Dievo ir žmogaus artumas. Leidėjai ir redaktorė lieka skaitytojų pagarboje, tačiau kun. St. Ylos gyvenimo didybei parodyti reikia ir monografijos. Didelio asmens ramybė tenelemia jo užmarščiai.

Kun. St. Yla, TYLOS LITURGIJA. Išleido *Ateitis* 2003 m.; redagavo sesuo Ona Mikailaitė; nuotraukos Vytauto Maželio; spaudė "Draugo" spaustuvė, 96 psl.

Tautinių šokių grupių vadovai po koncerto Šiauliuose su vietos vyskupu E. Bartuliu. Jo dešinėje – torontiškio "Gintaro" vadovė R. Karasiejienė

Andriekus - Žemaitijos mistikas

SES. ONA MIKAILAITĖ

Šių metų pavasarį, gegužės 19 d., prieš pat Šeštines, amžinybėn iškeliavo poetas Leonardas Andriekus, trumpai pagyvenęs Matulaičio slaugos namuose Putname. Poetas pranciškonas nuo jaunų dienų ėjęs šv. Pranciškaus pėdomis, buvo kilęs iš Žemaitijos Barstyčių kaimo, bet neišsibarstęs svetimose šalyse, o išsaugojęs mylimos Tėvynės dvasią ir atkakliai giedojęs savos žemės giesmes.

1991 m. Vilniuje išleista kun. L. Andriekaus poezijos rinktinė, kurią pats praminė *Pasilikau tik dangų mėlyną*. Jos įvade prisipažino, jog štai čia tikroji jo sielos enciklopedija: "Rinktinėje pasakyta, ką mylėjau, ko nemėgau, kam skyriau savo žemiškąją egzistenciją". Išeivijoje, kurion pateko 1937 m., savo ordino vadovybės pasiųstas studijuoti Romoje, išgyvenęs 52 metus, buvo parašęs devynias lyrikos knygas lietuvių kalba, o dvi išverstos į anglų kalbą.

Rinktinėje, kuri apvainikavo ilgų metų kūrybą, jis prisipažino, jog širdyje visą gyvenimą išlaikęs tėviškės vaizdus ir garsus: "Esu dėkingas Dievui, kad gimiau Žemaitijoje ir nors trumpai mačiau kryžius, koplytėles, medines bažnyčias, varpines. Taip pat girdėjau senoviškas giesmes ir dainas. Visa tai paliko amžinus prisiminimus ir dabar, po daugelio metų, akyse tebestovi senoji Lietuva..."

Iškeliaudamas į anapus, jis paliko mums ir Lietuvai dešimtį poezijos knygų – tik tiek. Nepaliko nei turtų, nei garbės žymenų, nei daiktų suvenyrų, nes kaip šv. Pranciškus buvo pasiryžęs, "neapribotas keturiomis sienomis... giedoti su paukščiais, klestėti su gėlėmis, siūbuoti su medžiais".

Jo lyrikoje atsispindi poeto gyva, alsuojanti būtybė, jo džiaugsmai ir skausmai, išreikšti simboline kalbą. Kūrybinio darbo jis ėmėsi palyginti vėlai: pirmąją eilių knygą *Atviros marios* išleido 1955 m., kai buvo jau subrendęs 41 m. amžiaus žmogus. Iliustracijas piešė Telesforas Valius. O drąsintojas ir įkvėpėjas buvęs Bernardas Brazdžionis, parašęs debiutuojančio leidinio recenziją ir pripažinęs brandų talentą.

Putnamo vienuolyno bibliotekoje užtikau *Atvirų marių* egzempliorių, autoriaus ranka įrašytą kanauninkui Mykolui Vaitkui, "garbingam lietuvių poezijos veteranui". Ir štai eilėraščio, skirto Aisčiui, du posmai M. Vaitkaus pieštuku pažymėti – "gražu":

Buvo taip nežemiškai tylu aplinkui,
Jog bijojo atsikvėpti girios.
Ir ton pusėn, kur javai palinko,
Baltas debesis iš lėto yrės.

Buvo poilsiui spėrnus suglaudęs
vėjas,
Buvo gluosniai susibridę į upelį,
Ir nuvargusios lakštingalos tylėjo,
Lyg po konsekracijos varpeliai.

Nuostabu patirti slaptą giminingų sielų pokalbį, vykstantį poezijos žodžiais ir vaizdais. Tik dabar jį galima atskleisti ir įvertinti bei ties juo sustoti ir susimąstyti.

Kun. Leonardas kalbėdavo, jog išdrįsęs kurti eiles bendraudamas su kūrybiškais žmonėmis kultūrinio žurnalo "Aidų" redakcijoje, kur jam Brooklyne teko darbuotis 20 metų (1970-90). Taip pat nemažą savo gyvenimo dalį praleido šiaurinėje Maine valstijoje, pranciškonų sodyboje Kennebunkporte. Čia poetas galėjo gėrėtis banguojančia jūra ir gamta, kuri priminė Lietuvos gamtą.

Nežinia, ar jis kada buvo susidomėjęs amerikiečių Naujosios Anglijos literatūra, tačiau šios vietovės filosofas ir rašytojas Ralph Waldo Emerson, vadinamas "transcendentalistu", yra pasakęs gilią tiesą, tinkančią ir lietuviui dvasininkui poetui: "Geri žmonės tai tie, kurie suvokia, jog dvasinė jėga daug patvaresnė nei medžiaginė".

Tokią dvasinę jėgą poeto Andriekaus posmuose pirmasis atpažino jo bičiulis Bernardas Brazdžionis, jo lyriką apibūdindamas "sakramentalinio gyvenimo poezija".

Jonas Zdanys, Andriekaus eilių vertėjas į anglų kalbą ir paruošęs rinkinį *Eternal Dream*, išleistą 1980 m., pastebėjo jog poetas jaučiasi šioje žemėje esąs tremtinys, kuriam tenka mokėti tam tikrą kainą už atsiskyrimą nuo kasdienos pasaulio, kad galėtų atsiduoti savo menui. Lietuvis poetas išeivis išgyveno dvigubą tremtį: fizišką išbloškimą iš savo tėvynės ir dvasinę tremtį svetimoje žemėje bei kultūroje. Jis tačiau nepaskęsta praradimo sentimentuose. Jo eilės kupinos religinės aistros ir paženklintos dvasiniu tvirtumu.

1989 m. kun. Vaclovo Aliulio redaguojamame *Katalikų pasaulio* žurnale buvo išspausdinti du puslapiai Leonardo Andriekaus eilių, tikriausiai paties redaktoriaus parinktų. Nesunku suvokti, kodėl šie posmai rodėsi prasmingi kunigui, išgyvenusiam ilgus religinės priespaudos metus sovietinėje Lietuvoje.

Skambėjo užkeiktais varpais
vidudienis,
Lakštingalom virpėjo mėnesiena
Kodėl gi Tu, varpus atbudinęs,
Lakštingalas į paupį sušaukęs,
Tylėjai vienas?

Tylėjai vasarą, tylėjai rudenį –
Nuo šimtmetinio sielvarto net
kalvos linko,
Kai mūsų nerimas Tave sujudino –
Sukilo paukščiai giesmininkai.

Ir prabilai laukais, kalvelėm,
upėmis.
Saulėtekyje kraujui pasirodžius,
Dar tebeskelbia girios, vėjo
supamos
Tas evangėlijas be žodžių.

Skausmo gelmėse blykčioja neužgesinama tikėjimo ugnelė, it altoriaus lempelė. Tokia tikėjimo šviesa švytėjo visi L. Andriekaus posmai, net patys skaudžiausi. Nuoširdžia ir stipria meniška išraiška jis nusakė tai, ką daugumas laikome užslėpę širdies gelmėje.

Gimęs Žolinės šventės naktį 1914 m. ir miręs taip pat naktį kone Šeštinių išvakarėse, nenuostabu, jog šis Žemaitijos mistikas, apmąstydamas ir savo iškeliavimą, poetiškai sprendė amžinybės mįslę:

Tuoj į naują žemę iškeliausiu.
Liks ramybėj jūros ir kalnai. –
Pasakyk man. Viešpatie
mieliausias,
Ko tos žvaigždės krinta taip
dažnai.

Gal jos puola į savižudystę,
Kad išsivaduotų iš nakties? –
Jei man lemta į tamsybes kristi,
Savo delną krintančiam ištiesk!

2003 m. liepos 18 d. anglų kalbos mokytojos, atlikusios dviejų savaičių seminarą Vilniuje, džiaugiasi jo pabaiga. Jų dėstytoja iš Kanados – Irena Ross laiko rožę rankoje

2003 metų A.P.P.L.E. kursuose seselė Ignė ir jos kolegės vienuolės Lietuvos mokytojams aiškina apie socialines problemas Lietuvoje

Nuotr. I. Ross

Atsiųsta paminėti

Į LAISVĘ, liepa 2003, nr. 142 (179). Redaktorė – Aldona Žemaitytė-Petrauskienė. Administratorius – Vidmantas Zavadskis (Kaunas, Draugystės g. 17, LT-3031). Išeina keturis kartus per metus. Prenumerata: užsakant skaitytojamas Lietuvoje iš užsienio – 6 JAV doleriai; kitur 15 JAV dol. Valiutiniai čekiai iš užsienio siunčiami: Jonas Prakapas, 14 Thelma Dr., Bakersfield, CA 93305, USA.

METMENYS, kūryba ir analizė, 2003, 83. Išeina dukart per metus. Redaguoja Violeta Kelertienė ir Rimvydas Šilbajoris. Administruoja – Marija Paškevičienė (306, 55th Place, Downers Grove, IL 60516, USA). Pavienio numerio kaina – 10 dol., metinė prenumerata – 20 dol. JAV. Šiame numeryje įdėta Algimanto Valantiejaus studija *Intelektinės ir socialinės reflektyvumo sąlygos šiandienos Lietuvoje*, užimanti 90 psl. Antroji studija *Sunkus kelias į tiesą*, užimanti 59 psl. Jos autorius Solomonas Atamukas rašo apie holokaustą Lietuvoje: *Žydų holokausto Lietuvoje problemos supratimo 60-mečio proga.*

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Lietuvių kultūros institutas (LKI) rengia suvažiavimą rugsėjo 26-28 dienomis Romuvos pilaitės didžiojoje salėje, Lampertheim-Huettenfeld miestelyje, Vokietijoje. Programoje šešios paskaitos, visuotinis LKI narių susirinkimas ir koncertas (saksofonininkas Petras Vyšniauskas). Suvažiavimo paskaitos ir susirinkimas vyks vokiečių kalba. Paskaitininkai: prof. dr. Leonidas Donskis (Kauno univ.), dr. Rimvydas Petrauskas, prof. dr. Zenonas Butkus ir dr. Arūnas Vyšniauskas (Vilniaus univ.), dr. Kyra T. Inachin (Greifswald univ.), dr. Joachim Tauber (Nordost instit., Lueneburg).

Norintieji dalyvauti suvažiavime prašomi registruotis iki rugsėjo 15 dienos šiuo adresu: dr. V. Bartusevičius, Anne-Frank-Str. 31, D-54516 Wittlich, Germany; telefonas 06571-46 29, fax: 06571-28 644, e-paštas: LKI1Bartus@aol.com. Registracijos mokestis 10 eurų. Ribotas nakvynių skaičius Huettenfeldo miestelyje: dvigubas kambarys kainuotų 20 eurų nakčiai vienam asmeniui. Norintieji apsistoti atskiruose kambariuose (35 eurai) gali užsakyti vietas *Hotel am See* viešbutyje už 3 km nuo suvažiavimo vietovės (69502 Hamsbach, Seeweg 6; tel. 06201-76 51, fax: 06201-44 959). **Inf.**

Lietuvių žurnalistų sąjunga užsienyje (LŽSU) kasmet skiria po dvi vienkartines $300-(JAV) stipendijas gabiems žurnalistikos studentams. Šiais metais *žurn. Henriko Blazo* vardo stipendija paskirta Linai Vaitiekūnaitei ir *žurn. Salomėjos Narkėliūnaitės* vardo stipendija paskirta Aurelijui Griškevičiui. Stipendijas įteikė LŽSU pirmininkas Kęstutis Miklas savo apsilankymo Vilniuje metu. **Inf.**

M. K. Čiurlionio dailės galerija Kaune, pabaigus dvejus metus trukusius pertvarkymo darbus, atidaryta vėl lankytojams. Antrojo aukšto parodų salės, į kurias sugrįžo dailininko tapyba, nustebins lankytojus neįprasta prieblanda. Pasak muziejininkų, ji ne tik atitinka naujausius muziejinius reikalavimus, bet ir saugos M. K. Čiurlionio kūrinius nuo dažų sluoksnį ardančios šviesos poveikio. Vokietijoje užsakytas *Schott* antirefleksinis stiklas leis be atspindžių grožėtis dailininko tapyba. Kūriniai išdėstyti nebe tematine, kaip anksčiau, bet chronologine tvarka, pabrėžiančia dailininko kūrybinę raidą simbolizmo link.

Rūsyje po stikline galerija suprojektuota nauja paroda, kurioje lankytojai supažindinami su MKČ gyvenimu, jo aplinka. Joje taip pat naujai išstatyta jo grafikos kūrinių, piešinių, fotografijų, laiškų, muzikinių kūrinių rankraščių. Pagilinus 1969 m. statyto pastato pamatus, pusrūsiuose atsirado galimybė įrengti įvairias technines bei pagalbines patalpas, erdvią 28 vietų studiją, skirtą vaikų ir jaunimo mokymo programoms. Po pertvarkymo labai pagerėjo ir muzikos salės akustika, įrengta moderni garso ir vaizdo technika. 150-ties vietų salėje planuojama rengti koncertus, paskaitas. Pirmame galerijos aukšte įrengtas erdvus prieangis, neįgaliems pastatytas keltuvas. Galerijoje įsikūrė informacinis centras, jauki kavinė ir "Meno kioskas" su suvenyrais, knygomis, vaizdų ir garsų įrašais.

Mindaugo karūnavimo 750 metų jubiliejus buvo paminėtas ir kitose Lietuvos ambasadose. Čekijoje ta proga buvo surengtas dainininkų E. Kaniavos, J. Leitaitės ir pianistės Audronės Juozauskaitės koncertas, kuriame dalyvavo Čekijos vyriausybės, diplomatinio korpuso atstovai, verslininkai ir menininkai. D. Britanijoje Lietuvos ambasada surengė J. Stauskaitės darbų parodą. Suomijoje ta proga koncertavo Artūro Noviko vadovaujama Lietuvos vaikų ir jaunimo centro Džiazo studijos vokalinė grupė "Jazz Island" iš Vilniaus. Japonijoje surengtas šventinis priėmimas, kuriame ambasadorius A. Kudzys supažindino svečius su Lietuvos valstybės ištakomis, buvo surengta japonų tapybos Toko Awazu paroda *Lietuvos kryžių kalnas.*

Švietimo ir mokslo ministeris Algirdas Monkevičius pasveikino moksleivių rašinių konkurso *Esu lietuvis/lietuvė – ir tuo didžiuojuosi* laimėtojus. Konkursui buvo astiųsta per 400 rašinių iš Lietuvos, Gudijos ir Lenkijos. Jame galėjo dalyvauti V-XII klasių mokiniai iš Lietuvos ir viso pasaulio mokyklų. Geriausiais buvo pripažinti Manto Guiskio (Kuršų pagrindinė mokykla), Donato Mažeikos (Mažeikių vidurinė mokykla) ir Kristinos Orantaitės (Utenos pagrindinė mokykla) rašiniai. Ministeris pasidžiaugė, kad jaunoji karta neabejinga Lietuvos istorijai ir kultūrai. Konkursą surengė *Valstiečių laikraštis*, Švietimo ir mokslo ministerija, tautinių mažumų ir išeivijos departamentas bei JAV Tautos fondas.

Lietuviškos popmuzikos radijo programa š.m. rugpjūčio 9 d. bus pirmą kartą transliuojama per Klyvlando WERE 1300 AM radijo stotį nuo 3 v.p.p. iki 5 v.p.p. Ši programa, pavadinta *Lietuvių radijo zona* (e-paštas RadioZona@lietuviai.com), bus skiriama tik lietuviškai popmuzikai, bus transliuojama po vieną valandą sykį į mėnesį, kol suras daugiau rėmėjų, kad galėtų transliuoti kas savaitę. Programos steigėjas, direktorius ir anglų kalbos vedėjas Linas Johansonas (4806 Euclid Ave. #15, Cleveland, OH 44103, tel.: 216-426-9714). Lietuviškos dalies vedėjas Arturas Petkevičius. Po kiekvienos transliacijos laida bus įdėta į interneto tinklapį www.lithuanianmusic.com visiems pasiklausyti.

Lietuvos ambasados Rusijoje pastangomis Jurgio Baltrušaičio namuose Maskvoje vyko dailės paroda – *Trubeckojai-Golicynai (rusų Gediminaičiai)*, o Lietuvos ambasadoje surengtas Vilniaus kvarteto koncertas. Taip pradėtas kultūros renginių ciklas, skirtas paminėti Lietuvos valstybės ir karaliaus Mindaugo karūnavimo 750 metų jubiliejų Rusijoje. Parodoje išstatyta dvidešimties Rusijos menininkų tapybos, grafikos, skulptūros, taikomosios dailės, fotografijos bei kompiuterinės grafikos kūrinių. Tarp jų ir Rusijos dailininko akademiko I. Golicyno grafika, tapyba ir skulptūra, šiuolaikinio vaikų knygelių dailininko V. Percovo bei jauniausios rusų dailininkų kartos atstovų darbai. Memorialinėje dalyje išstatyti V. Golicyno (1901-1943) grafikos kūriniai. **G.K.**

(ELTOS, *Lietuvos ryto,* BNS, *7 meno dienos,* LGTIC informacija)

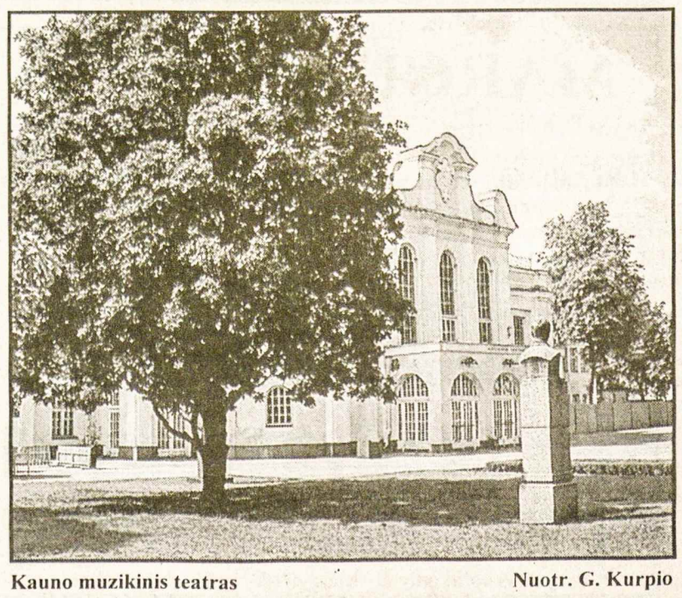

Kauno muzikinis teatras

Nuotr. G. Kurpio

PRISIKĖLIMO KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje tel.: 905 566-0006 Fax: 905 566-1554

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 62 milijonus dolerių

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	1.25%
180-364 d. term.ind.	1.55%
1 metų term. indėlius	2.00%
2 metų term. indėlius	2.35%
3 metų term. indėlius	2.50%
4 metų term. indėlius	2.60%
5 metų term. indėlius	2.80%
1 metų GIC-mėn.palūk.	1.60%
1 metų GIC-met. palūk.	2.15%
2 metų GIC-met. palūk.	2.50%
3 metų GIC-met. palūk.	2.70%
4 metų GIC-met. palūk.	2.80%
5 metų GIC-met. palūk.	3.05%
RRSP, RRIF ir OHOSP "Variable"	1.00%
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	2.40%
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	2.75%
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	2.85%
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	3.05%
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	3.30%
Taupomąją sąskaitą iki	1.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	1.00%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki.	1.00%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	0.40%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo	5.75%
Sutarties paskolas nuo	5.75%
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	3.95%
2 metų	4.00%
3 metų	4.85%
4 metų	5.10%
5 metų	5.20%
Su keičiamu nuošimčiu 1, 2, 3 metų	4.75%

Duodame CMHC apdraustas nekilnojamo turto paskolas

Duodame komercines nekilnojamo turto paskolas

Duodame asmenines paskolas iki $100,000 ir nekilnojamo turto paskolas iki 95% į kainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (travellers cheques) JAV, Kan. ir EURO valiuta. Dauguma patarnavimų teikiami nemokamai: spausdiname asmeninius ir biznio čekius, apmokame į vairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai *"INTERAC-PLUS" kortelė*

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLAPĮ : www.rpcul.com

ADVOKATAS
VICTOR RUDINSKAS
Tel. 416 240-0594

27 John Street, Toronto,
Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence Ave. W.
ir Weston Road)

HOMELIFE
HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor Str. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

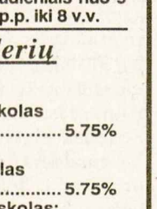

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) 763-5161
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais. Patarnauju lietuvių visuomenei 16 metų

BLOOR-HIGH PARDUOTA 2 mieg. Condo.

RATHBURN-MAVIS 2 mieg. su (solarium) 1403 kv pėdų condo, kampinis, geras vakarų ir pietų vaizdas. Prašo $209,000.

SKAMBINTI
TEODORUI STANULIUI, B.A.
Associate Broker
416-879-4937

RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616;
namų 416 231-4937

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS
398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")
(905) 333-5553
TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE – 2373 BLOOR ST.W.

ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS
AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA
(416) 232-1250
83 SIX POINT ROAD
(Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

MARGUTIS Parcels
4134 Dundas St. West, Toronto, ON. M8X 1X3 Fax: (416) 233-3042

Reguliarūs dvisavaitiniai maršrutai siuntiniams laivu ir lėktuvu tiesiai į Vilnių

Tel: (416)233-4601

$3.00* off for 1 parcel $3.00* off
* coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

Vytauto Didžiojo universiteto krepšinio rinktinė, įveikusi Latvijos studentus ir laimėjusi bronzos medalius š.m. SELL žaidynėse gegužės 14-18 d.d. Kaune. Sportininkų tarpe – rektorius prof. V. Kaminskas Ntr. *UVM*

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

monėms. Vien tik piliečių supažindinimui su tos problemos svarba ir galimais taupumo metodais valstybė paskyrė 45 mil. dol.

Kanados kariai Afganistane šiuo metu sudaro apie 40% visų Jungtinių Tautų karinių pajėgų, susidarančių iš ŠAS (NATO). Kanados kariams vadovauja mjr. gen. Andrew Leslie. Visai 5600 karių grupei, susidedančiai iš trisdešimties įvairių kraštų karių, vadovauja Kanados brig. gen. Peter Devlin. Vietiniai gyventojai greitai rado bendrą kalbą su Kanados kariais, kurie yra įsikūrę kalnų pašlaitėje, netoli Pakistano sienos. Kelių aplinkinių gyvenviečių žmonės kreipėsi į juos prašydami humanitarinės pagalbos, nes jau seniai gyvenę be medicininės pagalbos, vaistų ir maisto.

Šiais metais grįžtantys į Kanados universitetus studentai turės mokėti už mokslą 7.4% daugiau, negu praeitais metais. Ne visose provincijose imamas toks pat mokestis ir ne visur vienodas pakėlimas. Kvebeke ten gimę studentai mokės tik 1,675 dol., o iš kitų provincijų atvykę studentai mokės 4,300 dol. Ontario studentams mokesčio vidurkis 4,923 dol. Daugiausia nukentės Saskačevano odontologijos studentai, kurių mokestis už studijas pakils 55%. Į tuos mokesčius beveik visuose universitetuose dar nėra įskaityti papildyti privalomi mokesčiai už sporto, sveikatos, studentų savivaldos ir kitus patarnavimus. **A.V.**

* * *

Skiepai prieš SARS ligą jau gaminami. Atrodo, kad pasaulyje laikinai sustabydyta SARS liga, bet niekas negali užtikrinti, kad ji, kaip ir gripas, vėl nepasikartos. Gali ji vėl pasirodyti net ateinantį rudenį. Būrelis gydytojų ir mokslinių darbuotojų, kuriuos remia Kanados sveikatos tyrimų institutas, skuba surasti prieš SARS skiepus ir būdą, kaip greičiau ir tiksliau nustatyti ligos pradžią. Taip pat siekiama ištirti, kodėl liga nevienodai paveikia žmones. Mokslinė darbuotoja Danuta, Mario Skowronski, kuri dirba prie šių užduočių, sako, kad skiepai gali jau atsirasti po kelių mėnesių, bet užtruks kol kas patikrinti, pagaminti ir išskirstyti. Vis dėlto tikimasi skiepus turėti prieš būsimą ligos bangą ir jų tiek pagaminti, kad užtektų kiekvienam jų pageidaujančiam. James Dennis, kuris dirba su S. Lunenfeld tyrimų institute Toronte, sako, kad dabartiniai SARS ligos nustatymo būdai yra lėti ir sudėtingi, kad galėtų būti atlikti gydytojo kabinete. Tikimasi, kad nauji, greitesni ligos nustatymo būdai pasirodys po kokių 6-8 mėnesių. Šiuo metu Kanados ligoninėse dar gydoma dešimt SARS liga sergančių žmonių.

Kanada deda pastangas tikrinti, kaip žemėje naudojami chemikalai, ypač šaldytuvuose vartojamas chlorofloro anglies junginys, paveikia atmosferos ozono sluoksnį. Todėl paleido žemės palydovą SCISAT. Šis palydovas turės dvi įrangas, kurios į žemėje veikiančias stotis siųs cheminius duomenis. Atmosfera yra gana sudėtinga sistema, kurios 15-25 km aukštyje yra ozono sluoksnis, sulaikantis ateinančius į žemę pavojingus ultravioletinius spindulius. Per kelis dešimtmečius tas ozono sluoksnis, ypač virš ašigalių, praretėjo. Atrodo, kad tai paveikia žemės klimatą, nes kyla temperatūra ir padažnėja odos vėžio atvejai. Dar neaišku, kodėl viršutiniame atmosferos sluoksnyje atsiranda daugiau vandens garų? **B.St.**

Sportas

Golfo pirmenybės

Jos įvyks ateinantį savaitgalį, rugpjūčio 30-31 d.d. Klyvlande, OH. Daugiau kaip šimtą narių turintis Toronto lietuvių golfininkų klubas ruošiasi pirmenybėse gausiai dalyvauti. Žaidynes rengia ŠALFASS.

Krepšinis

– Lietuvos krepšinio rinktinė, besirengianti dalyvauti Europos krepšinio pirmenybėse rugsėjo mėn., rugpjūčio 6 d. Italijoje nugalėjo šeimininkų komandą 92:83, o Vilniaus sporto rūmuose nesunkiai įveikė australus 101:88.

– *The Oregonian* dienraštis skelbia, kad NBA Portlando "Trail Blazers" komandoje šių metų sezoną Arvydas Sabonis nežais. Iš viso šis žymusis krepšininkas, anot jo agento H. Rudoy, yra nutaręs baigti karjerą stipriausiose profesionalų komandose. Ateinantį sezoną A. Sabonis numatęs talkinti "Žalgiriui", kur jis pradėjo žaisti ir iškilo į pasaulines garsenybes. Nutraukdamas sutartį su Portlandu A. Sabonis atsisako 7 milijonų dolerių. **Inf.**

Žygis į urvą

Irena Gudaitienė, speleologė (urvų tyrinėtoja), 31 m. amžiaus, Kaukaze š.m. rugpjūčio 4 d. nusileido į 980 metrų gylį Iljuchinskajos urve ir pagerino jai pačiai priklausiusį Lietuvos moterų rekordą. Tas urvas yra 1240 metrų gylio. Norint jo dugną pasiekti, reikėtų nertis po vandeniu. To I. Gudaitienė nedarė. Nusileidimas ir išlipimas truko penkias paras. Taip giliai į šį urvą buvo nusileidusios tik kelios moterys iš Rusijos. Šiuo metu Lietuvoje yra apie 50 sportininkų speleologų, kurie kasmet kur nors leidžiasi į kalnų urvus. **"L.R." inf.**

SMITH MONUMENT CO. LTD.
(nuo 1919 metų)
▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.
Skambinti tel. 416 769-0674
Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

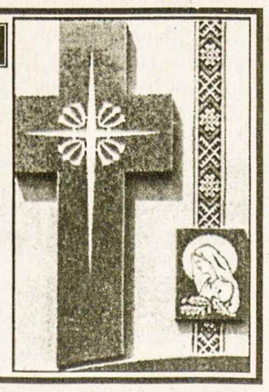

MARLATT FUNERAL HOMES

Marlatt laidotuvių namai jau daug metų teikia aukštos kokybės paslaugas erdviose patalpose

Mes jaučiamės naudingi galėdami ir toliau teikti paslaugas HAMILTONO LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

615 Main Street East
Hamilton 528-6303

195 King Street West
Dundas 627-7452

Alan D. Macdonald
Manager

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
PARAMA

AKTYVAI per 130 milijonų dolerių

MOKAME

1.00% už 30-89 d.	term. indėlius
1.25% už 90-179 d.	term. indėlius
1.55% už 180-364 d.	term. indėlius
2.00% už 1 m. term.	indėlius
2.35% už 2 m. term.	indėlius
2.50% už 3 m. term.	indėlius
2.60% už 4 m. term.	indėlius
2.80% už 5 m. term.	indėlius
1.60% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
2.15% už 1 m. GIC invest.	pažym.
2.50% už 2 m. GIC invest.	pažym.
2.70% už 3 m. GIC invest.	pažym.
2.80% už 4 m. GIC invest.	pažym.
3.05% už 5 m. GIC invest.	pažym.
1.00% už RRSP ind. (var. rate)	
2.40% už RRSP 1 m. term. ind.	
2.75% už RRSP 2 m. term. ind.	
2.85% už RRSP 3 m. term. ind.	
3.05% už RRSP 4 m. term. ind.	
3.30% už RRSP 5 m. term. ind.	
1.00% už OHOSP (variable rate)	
0.45% kasd. palūkanų čekių sąsk.	
0.60% už JAV dolerių 1 metų GIC	
0.40% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.	

IMAME

už asmenines paskolas nuo	5.75%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su	
– nekeičiamu nuošimčiu (fixed rate)	
1 metų	3.95%
2 metų	4.00%
3 metų	4.85%
4 metų	5.10%
5 metų	5.20%
– su keičiamu nuošimčiu	5.00%

DUODAME

- *asmenines paskolas*
- *mortgičius iki 95% įkainoto turto*
- *riboto kredito paskolas (Line of Credit)*
- *komercinius mortgičius*

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI
SĄSKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELĖS ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS) KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)

PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETU!
GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI SĄSKAITAS
Elektroninis paštas: info@parama.ca

KITOS PASLAUGOS
KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ
PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR

IEŠKOTE DOVANOS?
PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS:
Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.; ketvirtad. ir penktad. nuo 9 v.r. – 8 v.v.
LN skyriuje – penktad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.; šeštad. (liepos ir rugpjūčo mėnesiais uždaryta)
Royal York skyriuje – šeštad. nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIAI:
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

MasterCard Interac Cirrus

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.ca

ROYAL LEPAGE

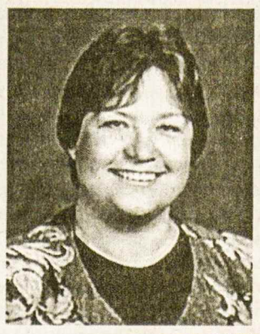

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1 Resurrection Rd. Toronto ON M9A 5G1 tel. 416-889-5531

Remkime lietuvių veiklą Kanadoje!
Remkime Lietuvą!
Remkime per Kanados lietuvių fondą!

Prisiminkime Kanados lietuvių fondą testamentuose ir remkime jį savo aukomis

Raštinės darbo valandos pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p.
Išrašome pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių

QUEEN SYRENA TRAVEL - 133 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2L2

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS

Į LIETUVĄ – visuomet geriausiomis kainomis!

RUDENS PRAMOGINĖS / MALDININKŲ KELIONĖS:

Į Agawos slėnį (į šiaurę nuo Sault St. Marie) autobusu ir traukiniu rugsėjo 29 – 3 dienos – $399.00
Į Italiją – spalio 14 – 10 dienų – $2,690.00
Vatikanas, Venecija, Sorento, Capri, Neapolis

Toronto įstaigoje esu antradieniais tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, skambinkite ALGIUI MEDELIUI asmeniškai.

Tel. Toronte 416 531-4800 Bilietus pristatau X-PRESS paštu

MEDELIS CONSULTING 45 Forest Heights Str., WHITBY, Ont. L1R 1T7
ALGIS ir STEFA MEDELIAI Tel. 1-905-666-9086

Visos paslaugos atsikviečiant gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą.
JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus antradienius.
Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

Pasaka iš gyvenimo

Dėkingumas

ALĖ RŪTA

Seniai, seniai – vaikystėje girdėjome ir skaitėme įvairių pasakų. Štai voras, ant visų perpykęs, kabarai kabarai savo lipdomais tinklais – į dangų, pasiskųsti Viešpačiui, kaip jam visi negeri. Žioplė musė nebenutūpia patiekti jam pietų, nardydamas ore paukštelis perplėšia jo rudeninį tinklą – voratinklį... Ar išklausė voro? – Ne, Dievas jam nubaust net kuprą uždėjo – amžinai nešioti.

Ir štai Dievo karvytė: marguojanti raudonais-baltais taškeliais, liaunutė, lėtai ropojanti ir netoli paskrendanti... O ji – gerutė.

Ir mes, net jau paaugę gimnazistai, sode sėdėdami ruoštis pavasariniam egzaminui, lenkdavom, kad atropotų mums ant rankos Dievo karvytė... Ir sulaikę kvapą, kad vabalėlio nenuvaikytume, mintyse prašydavom:

"Dievo karvyte, Dievo dukryte, tu – laimės nešėja... Padėk išlaikyti egzaminą"... Ir kartais patikėdavom, kad ji padėjo... Mylėjome Dievo karvytes, raudonus, baltais taškeliais, skrendančius padarėlius.

Bet tai tik pasakos ir... mūsų fantazija. Kiek daug yra lietuvių tautosakoj pasakų-pasakėlių, patarlių, mįslių, priežodžių... Visi jie sukurti pagal žmonių gyvenimą, charakterius...

Apie dėkingumą ir nedėkingumą... O, kiek yra gyvenime tikrų pavyzdžių (iš kurių ir gimsta tautosaka). Yra daug ir mūsų gyvenime – dabar.

Yra žmonių, kuriems pasiseka; yra čia pat nesėkmingų, nors žmogelis ir stengiasi.

Ar sėkmingasis kam dėkingas? Dažniausiai jis tik save pagiria, pasigiria – žiūrėki!... Tik stebėkitės manimi!... – Bet yra tokių, kurie kasdien daugiau dėkoja Dievui už sėkmes (o ir jų maldauja...). *Ora et labora* – gražus lotyniškas posakis, - "Melskis ir darbuokis", - ir tada seksis.

O yra pavyduolių ir vis niurzgiančių: matai, jau tai vis sekasi, o man... Aš – vargšas, visų, Dievo ir žmonių užmirštas... Ar jam skundai pagelbsti? Atrodo, ne.

Yra tarnautojų – dėkingų, kad juos priėmė į darbą, kad jis jau pramoko, įprato, vedėjas geras... Jis nebežino, kaip iš dėkingumo įtikti, patikti, gerai darbus atlikus...

O yra... Kiek jam už darbą beatlygintų... Kad ir bendradarbiai maloniai padėtų, - ne, vis negerai! Kodėl anas – viršininko padėjėjas, o jis – tik eilinis? Kodėl anam jau atlyginimą padidino, o jam dar ne? Ir... Pavydo mintimis – jau kabarai, kabarai į dangų, kaip tas voras, pas Dievą. Skųstis...

Yra rašančių, nuolat besiskundžiančių: kodėl jo straipsnio neatspausdino? "Kažką turi prieš mane"... – Kodėl jo knygos neišleido? – Kodėl jo poezijos rinkinio niekas nerecenzavo? – apie aną jau du kartu rašyta, o kaip apie mane?

Yra ir kitokių. Na, straipsnis gali palaukti, ne jo vieno atsiųsta į redakciją. O knygos? – Juk jų leidyba brangi. Ir kokia man laimė, kad leidykla Lietuvoje, nors sunkiai besiverčianti, išspausdino ir mano knygelę! Ir gražiai – kad ir už mažą piniginį.

Yra daugelis besiskundžiančių visuomeniniu darbu... Pavargom. Pavargom. Tegu – kiti. Ką jie mano – ar aš ir vėl būsiu pirmininku, jau kelintą kadenciją?

O jau iš šalies, su pavydu: matai, vis garbingose pareigose... Kodėl man vis sekretoriaus pareigos, kur daugiausiai darbo?

O yra ir jau gerokai senstančių, bet be skundo apsiima dirbti bet kuriose pareigose. Atsidūsta išrinktas: "Ačiū Dievui, kad pajėgiu dar būti kur nors naudingas."

Jaunimas turbūt laiko neturi nei skųstis, nei dėkoti... O vyresni... O jau ir senesni, ypač sergantieji ar sirguliuojantieji... O, kiek skirtingų charakterių jų tarpe!

Vieni skundžiasi, kad jau išgert jam daktaro uždrausta; kad nebegali – į balius... Kad nebešoka, nebaliavoja, nebekeliauja, nebesportuoja... "Kodėl man toks likimas? Kodėl taip greit atėjo senatvė? Kodėl man visur skauda? O kiek vaistų, o kaip jie brangūs!"

Ir taip iš jų skundų atrodo, kad visas pasaulis prieš juos.

O viena senutė (menkutė, kaip Dievo karvytė,) atsakė:

"Ačiū Dievui! Kas rytą dėkoju ir džiaugiuosi, kad atsikeliu dar, kad ant savų kojų, pusrytėlius pasigaminu."

Kurių daugiau? Besiskundžiančių, ar dėkojančių? Kurie skundžiasi, tie, atrodo, per daug skundžiasi, nuolatos, lyg jau nė vieno spindulėlio jų dienose nebebūtų...

Bet tokių, atrodo, mažiau. Tik jie plepūs, garsūs, įkyrūs (net ir per telefoną)... O juk pasaulis laikosi dirbančiais, atjaučiančiais, išklausančiais ir... nesiskundžiančiais.

Ačiū Dievui, dar galiu... Ačiū geriems, padedantiems varguose žmonėms. Ačiū už dėmesį – spaudoje... visuomenėje, darbe...

Ačiū Dievui už saulės šilumą, už sodų ir krūmų žydėjimą... Už gėlę gimtadieniui.

Ačiū už dėkinguosius!

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & APPLIANCES
Skambinti
R. Jareckui
Tel. 416-370-3539
arba 416-825-3328
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

Vištytyje įsikūrusi poilsiavietė "Viktorija" Nuotr. Ed. Šulaičio

GYDYTOJO UŽRAŠAI

Sudėtinga pacientė

DR. VYTAUTAS MEŠKA

Vieną savo pirmojo darbo Birštone 1956 m. rudens sekmadienio popietę turėjau būtiną reikalą Kaune. Bijodamas, kad nesuspėsiu į autobusiuką, paprašiau sanatorijos vyriausiąjį gydytoją, kad duotų sanatorijos automobilį. Vyr. gydytojas – rusas, atsargos majoras, karo medikas ir prie viso to dar ir alkoholikas – iš esmės buvo geras žmogus ir, sužinojęs mano kelionės priežastis, tuoj pat suteikė prašomą paslaugą.

Iš sanatorijos pro pušynėlį, beveik leidžiantis saulei, ir išvykome. Staiga kelią užtvėrė jauna, inteligentiška moteris, mojuodama rankomis ir kažką šaukdama. Be abejo, nors ir skubėjome, teko sustoti. Atidarę automobilio duris, išgirdome, kad čia pat miršta moteris. Tuoj pat nubėgau paskui tą moterį prie didelio, medinio medžiuos paskendusio namo. Lovoje bejėgiškai gulėjo jauna graži moteris, užsimerkusi, kiek pravėrusi burną. Į akis krito labai suskilusios lūpos ir kenčianti veido išraiška.

Kadangi neturėjau jokių paciento apžiūrėjimo instrumentų, pradėjau ligonį tirti savaip. Visų pirma suskaičiavau pulso dažnį, jis buvo 70 kartų per minutę. Tada prancūzų gydytojų pavyzdžiu paėmiau ploną skarelę ir, uždengęs nuogą krūtinę, be fonendoskopo, ausimi išklausiau širdies tonus, ieškojau ūžesių. Širdies ūžesių taip pat neradau. Išklausiau ir plaučius. Kvėpavimas buvo normalus (vezikulinis), karkalų negirdėjau. Ištyręs pilvo organus, taip pat nieko ypatingo neradau. Kepenys ir blužnis buvo nepadidėjusios.

Tada ėmiau pacientę tikrinti neurologiškai. Vyzdžiai buvo vienodi, taisyklingi, vidutinio dydžio, į šviesą reagavo gerai, akių obuolių konvergencija ir vyzdžių akomodacija buvo nesutrikusi. Sausgysliniai refleksai buvo normalūs, patologinių refleksų, liudijančių apie galvos smegenų pakenkimą, neradau. Meningito reiškinių (sprando raumenų rigidiškumo, kitų simptomų) nebuvo. Kūno temperatūra buvo normali.

Tačiau mano gydytojiška uoslė leido vis tik įtarti kažką negero. Pradėjau pokalbį su mane čia atvedusia moterimi. Ji pasirodė esanti Birštono vidurinės mokyklos mokytoja, o pacientė – taip pat mokytoja, jos gera draugė. Sužinojau, kad pacientė ištekėjusi, kad vedybinis gyvenimas nenusisekęs, kad vyras išvykęs į pedagogų tobulinimosi kursus. Šiandien vyras turėtų grįžti. Tuo tarpu pacientė, kaip radau gulinčią, taip ji nekeisdama padėties gulėjo ir dabar, į pokalbį neįsijungė, akių neatverdavo, nesivartė, mimikos nepakeitė.

Išeitų, pacientė kaip ir neserga. Tačiau viršutinėje pilvo dalyje pastebėjau stambius ir gausius randus. Jie buvo nuo karšto termoforo, kurį pridėjus, mažėja skausmas. Vadinasi, pirmąjį simptomą radau. Pacientė, tikriausiai, dažnai jausdavo viršutinėje pilvo dalyje chroniškus skausmus.

Tai buvo mano klinikinės praktikos pirmosios savaitės. Bet dar studentaudamas domėjausi vegetacine nervų sistema, jos sandara, fiziologija, vidaus organų reguliuojančiomis funkcijomis.

Šalia skrandžio yra stamboki vegetacinės nervų sistemos simpatinės dalies nerviniai branduoliai, o tarp jų sudėtingas ir painus simpatinis rezginys, kuris perduoda gausius nervinius impulsus. Ne taip jau retai susergama vadinamu saulės rezginiu (plexus solaris) uždegimu, kuris reiškiasi stipriais skausmais, o kokių nors kitų simptomų tiek kūno, tiek neurologinių nesukelia. Todėl šio susirgimo diagnostika sunki.

Sutelkęs visas savo proto ir emocines jėgas, bandžiau su paciente užmegzti kontaktą. Paglosčiau kaktą, nušluosčiau nuo veido prakaitą, paėmiau jos ranką ir ėmiau įsitikinęs pasakoti apie mano jai nustatytą ligą. Pasirodė, iki šiol šiai moteriai buvo diagnozuojama skrandžio neurozė, nes visos analizės buvo normalios. Pacientė atsimerkė, ėmė monotonišku balsu atsakinėti į mano klausimus, pati pakeitė savo gulimą padėtį. Tvirtai pasakiau, kad apie jokią mirtį nėra kalbos, į kliniką važiuoti tikrai neapsimoka, kad aš ateisiu rytoj ir imsiuosi ją gydyti. Pacientė sutiko su mano teiginiais, nusiramino. Aš taip pat nusiraminęs išvykau į Kauną.

Bėgo metai. Tapau aspirantu, po to moksliniu bendradarbiu, gavau mokslų daktaro laipsnį, konkurso keliu užėmiau Kurortologijos mokslinio tyrimo laboratorijos vadovo vietą. O ši pacientė manęs vis nepaliko, nors jos priežiūra ir gydymas, už ką, beje, negavau jokio honoraro, tapo mažyte našta. Tuo labiau, kad skausmo priepuoliai dažniausiai imdavo kartotis išvykus jos vyrui. Pagaliau pacientė griebėsi opiatų, morfijaus. Pacientę gydžiau saulės rezginio ploto elektrizacija, mineralinėmis voniomis, ganglioblokatoriais. Tačiau, be soliarito, matyt, buvo ir dar kažkoks man tada dar nesuprantamas aukštosios nervinės veiklos sutrikimas. Aišku, kad reikėjo psichiatro, bet pacientė apie tai net girdėti nenorėjo.

Tašką šioje painioje istorijoje padėjo vienas lemtingas vakaras. Buvau ką tik grįžęs iš Kauno, gripavau, gėlė sąnarius, galvą. Pro langą žmona parodė, kad per kiemą pas mus ateina pacientės namų šeimininkė. Ma- no atžvilgiu ji visada būdavo gerokai ironiška: "Ponia kviečia, ji vėl susirgo, o vyras išvykęs", – kreivai šypsodamasi tarė ji. – "Pasakykite poniai, – tariau aš, – kad visų pirma išgersiu tabletę aspirino, po kelionės papietausiu ir, praėjus valandai kitai, ateisiu".

Pavėlavau. Pas pacientę jau buvo atvykęs pats garsiausias ir geriausias Birštono klinicistas. Pamatęs mane, jis ištraukė pacientei iš pažasties termometrą, temperatūra siekė 37.5°C. Po to daktaras ranka pervedė per pacientės pilvą. O varge! Skrandžio srityje buvo beveik pusės vištos kiaušinio dydžio su aiškiomis ribomis skausmingas sukietėjimas. Mums abiems tapo aišku. Dabar teko manyti, kad pacientė serga besiskverbiančia į kepenis dvylikapirštės žarnos opa, aplink kurią susidarė uždegiminis infiltratas (ląstelių sustandėjimas). Štai kur skausmo priežastis.

Kitą rytą atėjo pacientės vyras ir paprašė padėti gauti automobilį. Tada šis reikalas buvo rimta problema. Bet automobilį iš sanatorijos gavau, ir ligonė su vyru išvyko į Vilniaus klinikas.

Pacientė buvo paguldyta vienoje Vilniaus chirurgijos klinikoje. Operavo pats garsusis chirurgas. Bet, atidaręs pilvo ertmę ir iščiupinėjęs savo pirštais skrandį bei dvylikapirštę žarną jokios opos... nerado.

Kaip paaiškinti tokią keistą ir gana skaudžią medicininę klaidą? Profesoriai, deja atsipirko tylėjimu.

Mano nuomone, Birštone ir Vilniuje pilve apčiuopiamą sukietėjimą sudarė tik žarnų spazma, o pakilusi temperatūra atsirado dėl pacientės nervų sistemos jautrumo.

Toliau įvyko antroji medicininė – psichologinė klaida, nes pacientei buvo pasakyta, kad operacija nieko gero nedavė, kad pilvo organai yra sveiki. Lengva įsivaizduoti pacientę, kurią šios žinios tiesiog pribloškė: "Jeigu ir profesoriai man negali padėti, – pro ašaras sakė ji, – vadinasi ateina mirtis".

Pacientė susidėjo su užkalbėtojais, žiniuonėmis ir iš mano aplinkos dingo. Tik prasidėjus aminazino (largaktilio) erai, liguisti simptomai žymiai sumažėjo, o vėliau ir visai praėjo.

Išvados

Pirma. Įprastų klinikinių – laboratorinių, biocheminių, imunologinių, instrumentinių tyrimų vaidmuo yra didžiulis, bet ne absoliutus. Išimtį sudaro biopsijos turinio (organizmo gyvo audinio punktato) tyrimas, ypač reikšmingas sergant arba pradėjus sirgti piktybiniu naviku. Kompiuterinės tomografijos, magnetinio rezonanso tyrimo duomenų paneigti negalima. Tačiau aprašomu atveju jie, deja, taip pat svarbesnės informacijos nebūtų suteikę. Nors tais laikais šių tyrimų bent Lietuvoje dar ir nebuvo.

Antra. Jokie atsitiktiniai simptomai neturėtų staiga pakeisti gydančio gydytojo sudaryto susirgimo klinikos vertinimo ir jo nustatytos diagnozės.

Trečia. Neaiškiais atvejais pravartu prisiminti, kad be kūno ligos gali būti psichosomatinė, o kartais net ir psichinė.

Ketvirta. Pacientui chirurginės intervencijos, o taip pat ir kitokio gydymo rezultatus reikėtų pateikti individualiai, atsižvelgiant į jo asmenybės struktūrą, jausmų – emocijų būseną.

Penkta. Autoritetingas gydytojo žodis neretai veikia efektyviau už vaistus.

LABDARA
Lithuanian Nursing Home

Qualified Long-Term Care Administrators Required

Labdara Lithuanian Nursing Home is undergoing succession planning for our Senior Management Team, and is currently seeking a qualified Licensed Long Term Care Facility Administrator for a 90-bed facility in Toronto.

Qualifications for this position include:
- ❖ Education in management and/or three (3) years relevant experience in management, and
- ❖ Education in health or social services or three (3) years relevant experience in long term care, and
- ❖ Current Long Term Care Administrators Certificate from the Ontario Long Term Care Association or the Ontario Association of Non Profit Homes and Services for Seniors

Eligible candidates must posses:
- Experience managing and motivating a diverse group of staff in a non-unionized environment
- Good communications skills
- An ability to work within budgets
- An ability to maintain high quality care standards in a regulated environment
- An ability to maintain good relationships with residents, families and the community
- Speaking and reading the Lithuanian language is an asset.

Please forward your C.V. to:
Labdara Lithuanian Nursing Home, Attn: Rimas Sonda
5 Resurrection Rd., Toronto, Ontario, M9A 5G1
Fax: 416 232-0511

Only candidates that will be interviewed will be contacted

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS
Re/max West į staigoje ilgiausiai dirbantis agentas
◆ 25 metai namų remonto patyrimas ◆ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ◆ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu į staigos tel.
416 769-1616, namų – **416 769-3577**
Nemokamas namų į vertinimas

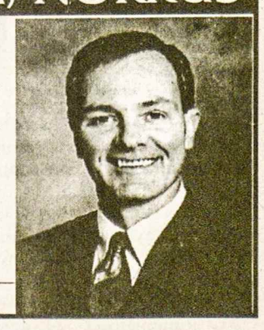

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, *D.S., D.D. S.*
115 Lakeshore Rd.E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5 *(į vakarus nuo Hurontario)*
Tel. 905 271-7171
Patogus, nemokamas mašinos pastatymas

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

ORTODONTAS
(Orthodontist)
DR. R. KARKA, D.D.S. M.s. Dip. Orth.
2326 Bloor Street West, Suite 200
(Prie Jane gatvės)
416 769-2526

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, *B.Sc., LL.B.*
PACE LAW FIRM
5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

Matininkas
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.I.P
ONTARIO LAND SURVEYOR
40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7
TEL: (416) 237-1893
FAX: (416) 237-0426
E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

ŽEMIAUSIA KAINA BET KUR!

Skambutis į Lietuvą – tik 26 centai!

Lietuva – 26 centai
Kanada ir JAV – 4.9 centai
Maskva – 7 centai
Lenkija – 12 centų
St. Peterburgas – 8 centai
D. Britanija – 6 centai

10-10-580

Skambinant Šiaurės Amerikoje
surinkti 10-10-580 + 1 + rajono kodą + numerį

Tarptautiniams skambučiams
10-10-580 + 011 + krašto kodą + rajono kodą + numerį

NEREIKIA keisti telefono firmos.
BELL sąskaitoje bus sužymėti **Onlinetel** skambučiai.
Visos kainos galioja 24 valandas, 7 dienas per savaitę.
Ryšiai su nešiojamais telefonais gali kainuoti daugiau.
Kainos gali keistis be pranešimo.
Visiems skambučams taikomas 25 centų minimumas.
Pilną kainoraštį galite skaityti tinklalapyje
www.10-10-580.com

Powered by **Onlinetel**
talk freely to the world

Padalinys Eiger Technology Inc., viešos akcinės bendrovės, dalyvaujančios Toronto akcijų biržoje – TSE (simboliu AXA).

TORONTO

Anapilio žinios

– Pop. Jonui Pauliui II priėmus vysk. P. Baltakio atsistatydinimą iš vadovavimo lietuviams katalikams už Lietuvos ribų, dabar tuo rūpinsis Lietuvos vyskupų konferencija, kuri savo atstovu paskyrė kun. Edmundą Putrimą, o pop. Jonas Paulius II jam suteikė prelato titulą. Sveikiname naująjį prelātą!

– Rugpjūčio 23-24 dienomis Vasagoje lietuvių misija minėjo 10 m. sukaktį nuo atnaujintos Gerojo Ganytojo šventovės pašventinimo.

– Lietuvos kankinių parapijos choras po vasaros atostogų renkasi savo pirmajai repeticijai rugsėjo 7, sekmadienį, 10 val. ryto įprastame repeticijų kambaryje Anapilio salės antrame aukšte. Tą sekmadienį jau giedos šventovėje per 11 v.r. Mišias. Visi buvusieji nariai ir nauji kandidatai kviečiami jungtis į choro gretas ir kuo iškilmingiau garbinti Dievą giesmėmis.

– "Angeliukų" choras, vadovaujamas Lilijos Turūtaitės, po vasaros atostogų pradeda savo veiklą rugsėjo 7, sekmadienį, ir jau tą dieną giedos Lietuvos kankinių šventovėje 9.30 v.r. Mišiose. Vadovė kviečia kuo daugiau vaikučių įsijungti į "Angeliukų" gretas.

– KLK moterų draugijos skyrius savo veiklą po vasaros atostogų pradės susirinkimu rugsėjo 7, sekmadienį, po 11 v.r. Mišių Anapilio parodų salėje. Programoje Angelės Ambrozaitienės paskaita *Tobulumas kasdienybėje.* Visos narės ir svečiai kviečiami dalyvauti.

– *Žodis tarp mūsų* rugsėjo-spalio knygelių laidą jau platina Albina Augaitienė sekmadieniais parapijos salėje.

– Mūsų parapijos 75 m. gyvavimo sukakties iškilmės prasidės rugsėjo 27, šeštadienį, 5 v.p.p. iškilmingu pokyliu-vaišėmis Anapilio salėje. Bilietus į vaišes jau galima užsisakyti parapijos raštinėje šiokiadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p. ir nuo 2 v.p.p. iki 4 v.v., skambinant tel. 905 277-1270. Iškilmingos pamaldos Lietuvos kankinių šventovėje bus rugsėjo 28, sekmadienį, 3 v.p.p. Pamaldas laikys ir Sutvirtinimo sakramentą mūsų jaunimui teiks vysk. Paulius Baltakis, OFM.

– Ryšium su Kanadoje iškilusiu santuokos prasmės pakeitimu įstatymuose, Toronto kardinolas skatina visus pasirašyti po jo paruošta peticija, kuri bus pasiųsta į Kanados parlamentą prieš rugsėjo 15 dieną. Tos peticijos lapai padėti prie šventovės durų ir parapijos salėje. Prašome visus pasirašyti iki rugsėjo 7, sekmadienio.

– Anapilio knygyne gauta naujа laida Vytės Nemunėlio knygos *Meškiukas rudnosiukas* ir žurnalo *Lithuanian Heritage* nr. 4.

– Mišios rugpjūčio 31, sekmadienį: 9.30 v.r. už Onušaičių, Mačiulių ir Išganaičių gyvus ir mirusius narius; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 10.30 v.r. už a.a. Oną-Mariją Lapavičienę; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje rugpjūčio 30, šeštadienį, 3 v.p.p. už a.a. Juzę, Joną, Viktorą ir Nijolę Vitkauskus.

A.a. Sofijai Balsevičienei mirus, užjausdami vyrą Vytautą, dukrą Vidą ir sūnų Joną su šeimomis, Valerija ir Donatas Karosai ir Laima ir Vincent Laffitte (Ottawa) *Tėviškės žiburiams* aukojo $40.

"Aro" ir "Dainos" chorų nariai dalyvavo Pasaulio lietuvių dainų šventėje Vilniuje. Jai pasibaigus, chorų vadovė muz. L. Turūtaitė surengė visą eilę koncertų Lietuvos šventovėse – Zapyškyje, Ežerėliuose, savo gimtinėje Kačerginėje, Palangoje ir Klaipėdoje. Visur šventovės buvo pilnos klausytojų. Chorų vadovai padovanojo Lietuvos radijui, televizijai ir visai eilei chorų vadovų torontiškių chorų ir duetų plokšteles.

Prisikėlimo parapijos žinios

– Parapijos choras pradeda naują darbo sezoną rugsėjo 11, ketvirtadienį, 7 v.v. Jaunimo choro registracija ir pirma repeticija vyks sekmadienį, rugsėjo 7 d., po 10.30 v.r. Mišių. Retkartinis choras giedos per 10.30 v.r. Mišias rugsėjo 21 d., o repetuos prieš Mišias 9.15 v.r. muzikos kambaryje.

– Trečiojo Šv. Pranciškaus Asyžiečio ordino narių Mišios ir susirinkimas vyks "Vilnius Manor" patalpose rugsėjo 11 d., 10 v.r.

– Kadangi prel. E. Putrimas priklauso Vilniaus arkivyskupijai, jo įvilktuvių į prelatus apeigos yra numatytos lapkričio pabaigoje, kai bus atvykęs jo vyskupas, kardinolas A. J. Bačkis.

– Rugpjūčio 22 d. palaidotas a.a. Saulius Macijauskas, 67 m. Paliko žmoną Juliją, sūnų Edvardą ir dukrą Janę. Lietuvoje mirė: a.a. Teofilė Eimutienė, Prano Puidoko sesuo, ir a.a. Albertina Pabrėžienė, Teodoro Pabrėžos mama.

– Parapijos 50-mečio gegužinė "Kretingos" stovyklavietėj įvyks rugsėjo 6 d. nuo 10 v.r. iki 8 v.v. Gimnazistai, kuriems reikia užsidirbti visuomeninėje tarnyboje taškų, yra kviečiami į talką gegužinės metu. Šiuo reikalu registruotis pas R. Girdauskaitę 416 530-1716.

– Joniškio mėgėjų teatro aktoriai parapijos šventovėje giedos rugsėjo 14 d. per 10.30 v.r. Salėje 4 v.p.p. suvaidins vieno veiksmo veikalą "Pabaiga". Reikės apnakvydinti 19 žmonių. Kas galėtų priimti nakvynei, prašom skambinti V. Taseckui 905 824-4461.

– Toronto arkivyskupui prašant parapijoj yra renkami parašai peticijai Kanados parlamentui, kad santuokos apibrėžimas nebūtų pakeistas. Pasirašyti galima sekmadieniais po Mišių parapijos salėj.

– *Žodis tarp mūsų* rugsėjo ir spalio mėnesių knygutės randamos parapijos šventovės prieangyje. Kaina $5.

– Mišios sekmadienį, rugpjūčio 31: 8 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius; 9.15 v.r. už a.a. Sofiją ir Antaną Dziengo; 10.30 v.r. už a.a. Balį Matulevičių, už a.a. Vytą, Antaną ir Barbutę Vidmantus, už a.a. Marytę Tamošiūnienę; 12 v.d. už a.a. Uršulę Petkūnienę.

Toronto "Atžalyno" tautinių šokių grupė per 32 m. veiklą dalyvavo daugelyje renginių, apkeliavo daugelį šalių skleisdami lietuvišką kultūrą. 2002 m. birželio pabaigoje grupė keliavo į Vankuverį, BC, su ilgametės "Atžalyno" vadovės Aldonos Zander sukurta menine programa – šokiais, eilėraščiais, smuiko griežimu ir senoviniais žaidimais. Labai gaila, kad 2003 m. birželio mėn. "Atžalynui", paruošusiam koncertą Slaugos namams, buvo neleista pasirodyti dėl SARS. Reikia tikėtis, kad šiais metais neturėsim jokių kliūčių praturtinti Slaugos namų gyventojų gyvenimą. Artimiausioje ateityje "Atžalynas" pasiruošęs dalyvauti daugelyje pasirodymų. Šį rudenį "Atžalynas" planuoja dalyvauti meninėje programoje, organizuojamoje Audronės Šarpytės Anapilyje. Mississaugoje. mirusiųjų prisiminimui. Taip pat ruošiamės keliauti į Montrealį su savo programa, kurią parengėm 2003 m. Nors ir šokių šventėje Čikagoje 2004 m. dalyvavimas mus privers intensyviai repetuoti, bet jei bus progos iškeliauti su koncertu žiemą, važiuosime.

Šių metų rudenį "Atžalynas" priims naujus narius nuo 6-60 metų amžiaus. Dėl tikslesnės informacijos skambinti Birutei Batraks tel. 905 271-1640. Kviečiame visus, norinčius šokti, linksmintis, o svarbiausia išlaikyti lietuvišką kultūrą išeivijoje. **A.B.**

Toronto "Aro" ir "Dainavos" chorų nariai po koncerto Zapyškio šventovėje su jos klebonu kun. Mickevičiumi. Šalia jo – muz. L. Turūtaitė, už jos – "Dainos" choro pirm. V. A. Mašalas

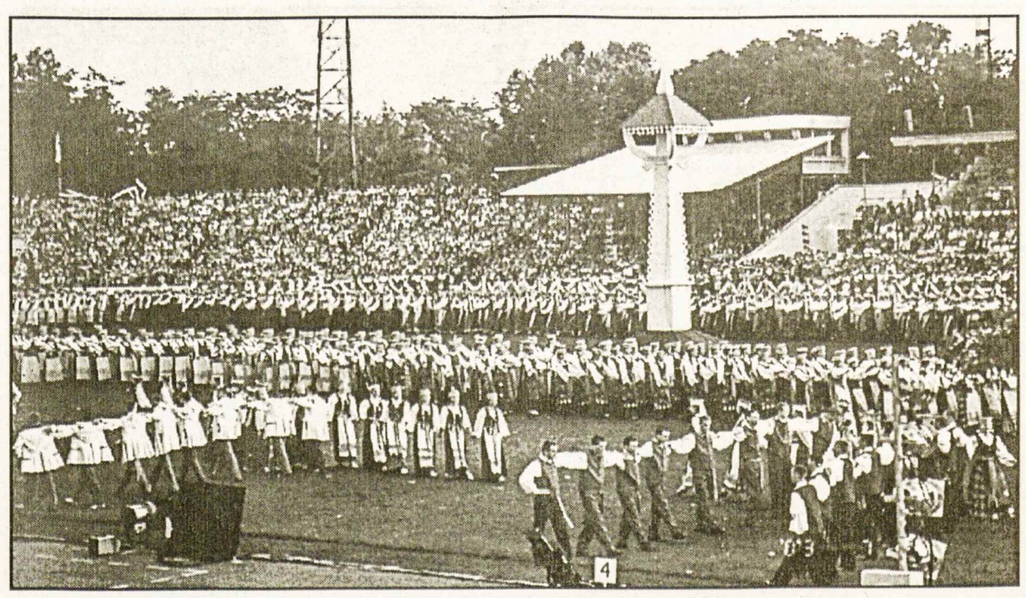

Liepos 5 d. įvyko tautinių šokių šventė Vilniaus "Žalgirio" stadione. Atliekamas vienas iš programos šokių
Nuotr. I. Ross

Prisikėlimo parapijos tarybos visuomeninė sekcija

kviečia visus,

jaunus ir pagyvenusius, parapijiečius - buvusius, dabartinius ir būsimus bei visus parapijos draugus iš arti ir toli, parapijos 50-mečio proga kartu pasidžiaugti ir pabendrauti

GEGUŽINĖJE

š.m. rugsėjo 6, šeštadienį, nuo 10 v.r. iki 8 v.v. "Kretingos" stovyklavietėje, Vasagoje

Muzika, sportas, žaidimai, vaišės, *pabendravimas gamtoje, padainavimas! Vietoj bus galima nusipirkti pietus. Pietų metu veiks vyno ir alaus baras.*

Jei susidarys *pakankamas skaičius norinčių, bus samdomas autobusas. Kelionės kaina - $20 asmeniui. Dėl vietos autobuse skambinti Aušrai Pleinytei tel.* ***416 762-9686*** *iki rugpjūčio 24 d.*

Gegužinė įvyks nepaisant lietaus. (Deja, stovyklavietėje nakvoti nebus galimybės.)

Lietuvių Namų žinios

– Rugpjūčio 24 d. pietaujantiems svečiams pranešimą padarė ir su svečiais supažindino LN Moterų būrelio atstovė Aldona Biškevičienė. Svečių knygoje pasirašė Irena ir Ričardas Winner, Irina Turina (Ukraina).

– LN ir Labdaros valdybos posėdis – rugsėjo 25, ketvirtadienį, 7 v.v. LN seklyčioje.

– Lietuvos estradinės solistės Nelės Paltinienės koncertas rengiamas Lietuvių Namuose š.m. rugsėjo 28, sekmadienį.

Slaugos namų žinios

A. a. J. Koperskienės atminimui, užjausdama vyrą ir dukras, $100 aukojo A. Žvirblienė; **a.a. B. Laučio** atminimui $30 aukojo S. A. Ciplijauskai; **a.a. J. Preikšaičio** atminimui $50 aukojo L. Balsienė; po $20 – T. Kobelskienė, E. Bersėnienė, E. Puodžiukienė, L. V. Sendžikai, O. Juodišienė, A. Kavaliauskienė; $15 – V. Lėverienė; po $10 – D. Keršienė, S. Dervinienė, F. Skrinskienė; $5 – Z. Stasiuk. Slaugos namų komitetas dėkoja visiems už aukas. Jos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog adresu: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, ON, M6P 1A6.

– Besidomintys slaugos namais informaciją gali gauti interneto tinklalapyje www.labdara.ca.

A.a. Uršulės Bleizgienės atminimui Slaugos namų koplyčios įrengimui aukojo: $250 – D. Augaitis ir A. Sylvester (Vancouver, BC); $160 – B. Augaitis; $100 – L. Daunienė; $60 – T. B. Stanuliai; $50 – A. D. Bajorinai, M. S. Bušinskai, E. Dobberstein, E. G. Kuchalskiai, F. Mockus, M. L. Paškus, R. G. Paulioniai, G. A. Sakai, V. A. Stanevičiai, dr. R. Zabieliauskas; $40 – D. Kalendra; $30 – B. G. Čižikai, A. Montsvilienė, I. Ross, A. P. Skilandžiūnai; $25 – A. D. Keršiai; $20 – M. Adomavičius-Trečiokas, L. Balsys, A. H. Baneliai, E. Bartininkas, I. L. Baziliauskai, D. Baziliauskienė, J. K. Batura, G. L. Gotthans, V. Jasinevičius, G. Jocienė, R. A. Jonaičiai, Č. B. Joniai, A. Lemežys, J. Pacevičienė, A. G. Povilaitis, K. A. Ratavičiai, J. Rinkūnienė, V. Sendžikas, D. Skeris, G. Strimaitienė, J. Vingelienė, A. I. Zalagėnai; $15 – K. Žutautas; $10 – K. K., I. Meyn. Aukas surinko Kristina Dambaraitė-Janowicz ir Marija Vasiliauskienė.

A.a. Sauliaus Macijausko atminimui slaugos namams aukojo $100 – V. L. Balaišiai. **T.St.**

A.a. Genovaitės Kudžmaitės atminimui Dervaičių šeima *Tėviškės žiburiams* aukojo $100.

A.a. mielai režisierei Elenai Kudabienei mirus, užjausdami vyrą Edvardą, dukras ir sūnų su šeimomis E. Dervaitis *Tėviškės žiburiams* aukojo $25.

Tremtinių vaikaičių mokyklai "Lietuvių Namai" Vilniuje V. Montvilas aukojo $500.

A.a. Antano Lapienio mirties prisiminimui pagerbti, žmona Marija Lapienienė *Tėviškės žiburiams* aukojo $100.

A.a. Jadvygos Labuckienės atminimui Dervaičių šeima *Tėviškės žiburiams* aukojo $25.

A.a. Vlado Andrulio atminimui, reikšdami užuojautą jo broliui Jonui Andruliui ir šeimai, Jonas ir Aldona Vaškevičiai *Tėviškės žiburiams* aukojo $25.

A.a. Vladui Andruliui Lietuvoje mirus, užjausdamas jo brolį Joną Andrulį ir jo šeimą, Jonas Prakapas *Tėviškės žiburiams* aukojo $25.

A.a. Juozui Glizickui mirus, užjausdami žmoną Martą, dukrą ir sūnų su šeimomis, Dervaičių šeima *Tėviškės žiburiams* aukojo $25.

A.a. Broniui Laučiui mirus, jo atminimui, Tautos fondui Kanadoje aukojo: $100 – R. ir J. Laučys; $50 – L. Balsienė, M. Jensen; $40 – C. Abell, P. ir J. Casknette; $30 – M. ir M. Cressman; $25 – G. ir F. Chambers, B. P. Sapliai; $20 – V. Birštonas, V. G. Butkiai, J. Bedarfas, T. Gražulienė, P. E. Juknos, L. Matulevičienė, V. Norvaišienė, L. Pocienė, E. Steponas; $10 – V. Montvilas, Br. Stundžia. **B.S.**

A.a. Sauliui Ričardui Macijauskui mirus, giminės ir draugai užjausdami žmoną Juliją, sūnų Edvardą ir dukrą Janę "Kovai su vėžiu ir džiova" sergantiems vaikučiams ir tremtiniams Lietuvoje aukojo: $100 – Rita G. Smith, S. R. Masionių šeima; $50 – J. R. Balaišiai, D. Pefhany; $40 – M. Bradford; $30 – Augusta Masionienė, B. Galinienė, S. P. Meiklejohn; $25 – R. J. Karasiejai, G. R. Paulioniai; $20 – Janny Lass, N. F. Smith, E. Tribinevičius, S. D. Wicks, Lorin Busaan, G. Betly, J. Purcelewski, E. Ginčauskienė, D. Tunaitytė, Z. Vaičeliūnienė, V. Lėverienė, A. Duobienė, John & Mrs. Jarosz; $10 – G. Siaučiūnas. Aukas surinko E. Simonavičienė ir M. Povilaitienė.

Patikslinimas. "TŽ" 32-33 nr. a.a. Elenos Senkuvienės atminimui pagerbti Vaikų dienos centrams Lietuvoje V. Lapaitienė paaukojo ne $10, bet $25. Už klaidą atsiprašau. **O.G.**

IEŠKOME AUKLĖS 18 mėn. berniukui 4 dienas per savaitę - kartais gali būti daugiau, Kipling ir Eglinton raj. Skambinti Žibutei tel. 416 207-0819.

Mokytojų talka Lietuvoje

Š. m. liepos mėn. užsibaigė 13-toji laida A.P.P.L.E. (Amerikos pedagogų talka Lietuvos švietimui) seminarų, vestų specialistų grupės iš JAV, skirtų Lietuvos švietimo darbuotojams. Pagrindinis dviejų savaičių seminaras vyko Vilniuje Pedagogų profesinės raidos centro patalpose liepos 7 – 18 d.d. Dalyvavo iš Vilniaus ir įvairių kitų Lietuvos vietovių 350 pradinių ir vidurinių mokyklų mokytojų ir administratorių, kurie buvo suskirstyti į 15 grupių pagal specialybes. Kiekvienai grupei dėstė du, kai kur trys specialistai.

Be to, taip pat liepos mėn. įvyko 10 vienos savaitės regioninių seminarų įvairuose Lietuvos miestų švietimo centruose. Kiekviename centre vyravo viena specialybė su 25 klausytojų grupe. Vadovavo tie patys specialistai, dėstę ir Vilniuje.

Keturiose vietovėse vyko specialūs kursai darbuotojams su neįgaliais vaikais bei suaugusiais. Daugumas jų apgyvendinti specialiuose bendrabučiuose ir neturi ryšių su savo šeimomis. Šitam projektui Lietuvoje vadovauja ir su A.P.P.L.E. palaiko glaudžius ryšius žinomas ir šiam darbui pasišventęs vadovas dr. A. Grigonis iš Kauno Vytauto Didžiojo universiteto.

Šventojoje, prie pajūrio, vėl vyko speciali stovykla šeimoms su neįgaliais vaikais, turinčiais labai rimtų problemų. Tos srities darbuotojams A.P.P.L.E. specialistai demonstravo kaip naudotis tokių vaikų turimais gabumais ir galimybėmis.

Iš viso A.P.P.L.E. seminarai šią vasarą sutraukė apie 1,200 Lietuvos švietimo darbuotojų. Viskas visada vyksta glaudžiai bendradarbiaujant Lietuvos švietimo ir mokslo ministerijai. Šios vasaros projektams vadovavo dr. Katherine Dunlap, socialinės rūpybos profesorė iš JAV North Carolina valstijos. Ji dirba savanorišką darbą A.P.P.L.E. organizacijai jau daugelį metų. Jai pabaigus vienerių metų vadovės kadenciją, šias pareigas ateinantiems metams perėmė Irena Ross iš Toronto. **I.R.**

2003 m. liepos 7 dieną A.P.P.L.E. kursų atidarymo iškilmėse 13-tą obelaitę Vilniaus Pedagogų profesinės raidos centro kieme sodina vadovai (iš k.): Irena Ross, Phil Taylor ir dr. Katie Dunlop

MONTREALQUE

Montrealio "Baltic Artists Association" – Baltiečių dailės sąjunga, keletą metų rengusi dailės mėgėjų, numizmatikų bei filatelistų parodas, išvystė malonų estų, latvių ir lietuvių bendravimą. Šiam baltiečių sambūriui 2½ metų sėkmingai pirmininkavo Oskars Vindedzis. Taip pat jis dalyvavo įvairiose surengtose bendrose parodose, vedė baltiečių vaikams ir lietuvių lituanistinės mokyklos moksleiviams bei mokytojoms dailės užsiėmimus lietuvių salėje, Aušros Vartų parapijos patalpose. O. Vindedzis mirė š.m. rugpjūčio 8 d. po širdies operacijos. Liko žmona, sūnus ir duktė, 3 vaikaičiai. Visi "Baltic Artists Association" nariai ir Montrealio telkinio lietuviai, dalyvavę ir lankę parodas, liūdi netekę malonaus, įdomaus ir darbštaus nario. **BVN**

Tarptautinis studentų ir moksleivių sąjungos (IUS) tarybos snuvažiavimas ir seminaras "Švietimas ir globalizacija" čia vyko rugpjūčio 5-9 d.d. Šiame renginyje Lietuvos moksleivių sąjungai (LMS) atstovavo Linas Čepinskas iš Vilniaus, tarptautinių ryšių koordinatorius. Suvažiavimo tikslas buvo sudaryti ir patvirtinti tolesnį IUS strateginį veiklos planą, priimti nariais naujas studentų ir moksleivių organizacijas. Lietuvos moksleivių sąjunga ir kitos dvi studentiškos lietuvių organizacijos (Lietuvos studentų atstovybių sąjungai LSAS atstovavo V. Palkevičius) balsų dauguma buvo patvirtintos naujomis IUS narėmis. Į šį renginį atvyko 40 dalyvių iš daugiau kaip 20 skirtingų šalių. Suvažiavimo organizatoriai – IUS, Kvebeko studentų ir kolegijų federacijos. Dalyviai buvo apgyvendinti Montealio universitete, kur ir vyko suvažiavimas. Renginiui pasibaigus, Piečaičių šeima maloniai priėmė savaitei Liną Čepinską, suteikdama galimybę gerai pažinti Kanados kultūrą ir žmones.

Jaunuolis iš Lietuvos

Golfo diena įvyks rugsėjo 6, šeštadienį, Saint Donat golfo klube. Pirmas "tee-off" bus 12.30 val.; vakarienė ir linksmoji dalis "Cuisto du Nord" restorane, Saint Donat miestelyje. Kviečiami visi lietuviai golfininkai dalyvauti. Registruotis kreipiantis į Rytį Bulotą tel. 514 344-8256 arba 819 424-2803. E-paštas: viliabulota@hotmail.com. Kaina golfui su vežimu $43 asmeniui. **V. Bulotienė**

Montrealio lietuvių Aušros Vartų parapijos choro dalyviai Vilniuje po repeticijos prie Kultūros rūmų. I-oje eilėje – A. Morkūnienė, V. Bulotienė, A. Beniušienė; stovi – R. Bulota, M. Beniušis, D. Doyl, S. Skučienė ir V. I. Bianskienė

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7
TEL: (514) 722-3545 FAX: (514) 722-3546

LITAS *Montrealio lietuvių kredito unija*

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 *FAX: 766-1349*

REIKALINGAS KAMBARYS arba mažas butas Toronte netoli požeminio traukinio katalikų gimnazijos mokytojui sekantiems mokslo metams. Skambinti tel. 1-905-385-7278.

Punia Construction Ltd.
NAMŲ REMONTO BENDROVĖ
- **ATLIEKAME: staliaus, dažymo, elektros, vandentiekio, susikabinusių plytų (interlocking), keramikos plytelių klojimo darbus**
- **ĮRENGIAME: rūsius, vonias, virtuves**
- **STATOME: verandas, tvoras**
- **DENGIAME stogus.**

GARANTUOJAME GERĄ DARBO KOKYBĘ

Skambinti
ALVYDUI GRIGUČIUI
tel. (905) 848-9628
nešiojamas (416) 560-0122

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783

III-OJI PASAULIO LIETUVIŲ DAINŲ ŠVENTĖ "MES" – 2003, LIETUVOJE. Trys aukštos kokybės vaizdajuostės: 1. Ansamblių vakaras Kalnų parke (2 val.); 2. Šokių diena "Žalgirio" stadione (2 val.); 3. Dainų diena Vingio parke (3 val.). Šias vaizdajuostes galite užsisakyti iš International Historic Films, Inc. skambinant tel. 773-927-2900, internetu: www.lithuanianvideo.com arba raštu: 3533 S. Archer Ave., Chicago IL 60609 USA. Vienos vaizdajuostės kaina tik $30 (Kan.), arba visos trys $75 (Kan.) ir $10 už persiuntimą. Mes priimame asmeniškus čekius (Kanados doleriais) arba VISA/Mastercard/ American Express kredito kortelės. Sav. Petras Bernotas.

OVER A CENTURY OF SERVICE 18 74
Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI
TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE